

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

**YENİ MEDYA HABERCİLİĞİNDE ETİK SORUNLAR: KKTC SİYASAL
HABERLER ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ÇALUDA

Lefkoşa

Haziran, 2022

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

**YENİ MEDYA HABERCİLİĞİNDE ETİK SORUNLAR: KKTC SİYASAL
HABERLER ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ÇALUDA

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Ayhan DOLUNAY

Lefkoşa

Haziran, 2022

Onay

Mustafa ÇALUDA tarafından hazırlanan, “**Yeni Medya Haberciliğinde Etik Sorunlar: KKTC Siyasal Haberler Örneği**” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Medya ve İletişim Çalışmaları Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak 24. 06. 2022 tarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
--------------	--------------	------

Jüri Başkanı:	Yrd. Doç. Dr. Kamil KANİPEK	
---------------	-----------------------------	--

Jüri Üyesi:	Yrd. Doç. Dr. Savaş GÜNGÖR	
-------------	----------------------------	--

Danışman:	Doç. Dr. Ayhan DOLUNAY	
-----------	------------------------	--

Anabilim Dalı Başkanı Onayı

.../.../2022

Doç. Dr. Ayhan DOLUNAY

Anabilim Dalı Başkanı (v)

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

.../.../ 2022

Prof. Dr. Kemal Hüsnü Can BAŞER

Enstitü Müdürü

II.

Etik İlkelerle Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Mustafa Çaluda

.../.../2022

Teşekkür

Bu tez çalışmasında desteklerinden dolayı Tez Danışmanım Sn. Doç. Dr. Ayhan Dolunay hocam başta olmak üzere Sn. Prof. Dr. Fevzi Kasap ve Sn. Yrd. Doç. Dr. Mustafa Ufuk Çelik hocalarıma, KKTC Cumhurbaşkanlığı Diploması ve Uluslararası İlişkiler Özel Danışmanı Sn. Prof. Dr. Hüseyin Işıksal hocama ve bu güne kadar üzerimde emeği bulunan tüm öğretmenlerime, KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sn. Zorlu Töre'ye, meclis basın mensuplarından sevgili Burhan Canbaz'a ve son olarak da dostlarıma, aileme ve nişanlım Seran Yenen'e, beni bu güne dek yetiştiren ve her koşulda yanımda duran fedakâr annem Naciye Çaluda ve babam Aytaç Çaluda'ya en kalbi duygularıyla teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Mustafa Çaluda

Özet

Yeni Medya Haberciliğinde Etik Sorunlar: KKTC Siyasal Haberler Örneği

Çaluda, Mustafa

Yüksek Lisans, Medya ve İletişim Çalışmaları Anabilim Dalı

Haziran 2022, 102 sayfa

Etik, her alanda olduğu gibi, önemli kitle iletişim aracı gazeteler ve bilhassa çok daha geniş kitlelere daha kısa sürelerde erişimi olanaklı kılan dijital gazetelerin faaliyetlerinde de yüksek önemi haizdir. Bu çalışmada, basın taraması yapılarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)’nde faaliyet göstermekte olan Kıbrıs Postası, Gıynık Gazetesi, Hakikat Gazetesi ve Özgür Gazete olmak üzere dört dijital gazete örnekleme dahil edilmiştir. İlgili gazetelerin 22 Aralık 2021 – 22 Ocak 2022 tarihleri arasında yayımladıkları 4009 haber içerisinden, 1296 siyasal haberin 895’ini oluşturan 2022 KKTC Milletvekilliği Erken Genel Seçimine yönelik haberlerden, gazetecilik etiği ilkelerine aykırılık teşkil edenler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bu sürede ilgili gazetelerin yayımlamış oldukları siyasal haberler; seçime ilişkin siyasal haberler, Kıbrıs konusuyla ilgili siyasal haberler ve diğer siyasal haberler olmak üzere üç kategoriye ayrılmıştır. Çalışmanın odağına istinaden, seçimine ilişkin siyasal haberler incelemeye tabii tutulmuştur. Bu bağlamda ilgili kategorideki etik ihlaller; kişilik haklarına yönelik etik ihlaller, kamu düzeni ile devletin itibar ve gizliliğine yönelik etik ihlaller ve ahlaki değerlere yönelik etik ihlaller olmak üzere üç kategori altında analiz edilmiştir. Çalışmada nitel çözümlemelere ek olarak, nicel istatistiki verilere de yer verilerek, bulgular desteklenmiştir. İncelenen haberlerin %10’unda etik ihlal tespit edilmiş olup, azımsanamayacak oranın düşürülmesi adına basın mensuplarına yönelik mesleki eğitim faaliyetlerinin sıklaştırılması, yasal düzenlemeler yapılması ve dijital yayıncılığa yönelik denetimlerin ve yaptırımların artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: KKTC, siyasal haberler, yeni medya, ifade özgürlüğünün sınırlamaları, etik ihlaller

Abstract**Ethical Issues in New Media Journalism: The Example of TRNC Political News****Çaluda, Mustafa****MA, Department of Media and Communication Studies****June 2022, 102 pages**

Ethics, as in every field, has a high importance in the activities of important mass media newspapers and especially digital newspapers that enable access to much wider masses in a shorter time. In this study, four digital newspapers operating in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) such as Kıbrıs Postası, Gıynık Gazetesi, Hakikat Gazetesi and Özgür Gazete were included in the sample by scanning the press. Of the 4009 news published by the relevant newspapers between December 22, 2021 and January 22, 2022, 895 of the 1296 political news about the 2022 TRNC Parliamentary Early General Election, those that violate the principles of journalism were analyzed by content analysis. During this period, the political news published by the relevant newspapers; political news about the election, political news about the Cyprus issue, and other political news. Based on the focus of the study, the political news about his election were examined. In this context, ethical violations in the relevant category; ethical violations of personal rights, ethical violations of public order and the reputation and privacy of the state, and ethical violations of moral values. In the study, in addition to qualitative analysis, quantitative statistical data were also included, and the findings were supported. Ethical violations were detected in 10% of the news reviewed, and it is recommended to increase the frequency of vocational training activities for members of the press, to make legal regulations and to increase the controls and sanctions for digital broadcasting in order to reduce the rate that cannot be underestimated.

Keywords: TRNC, political news, new media, restrictions on freedom of expression, ethical violations

İçindekiler

Onay Sayfası

Onay	I
Etik İlkelerine Uygunluk Beyanı	II
Teşekkür	III
Özet	IV
Abstract	V
İçindekiler	VI
Görsel Dizini	X
Grafik Dizini	XI
Tablo Dizini	XIII
Kısaltmalar	XIV
BÖLÜM I.....	1
Giriş.....	1
BÖLÜM II.....	3
Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar	3
1. Medya ve Yeni Medya Kavramı	3
2. Demokrasi Kavramı	6
3. İfade Özgürlüğü Kavramı	8
4. Etik Kavramı	10
5. İletişim Etiği Kavramı.....	13
5.1. İletişim Etiği İlkeleri	15
5.1.1. Kamu Yararı	15
5.1.2. Tarafsızlık ve Objektiflik	16
5.1.3. Kişilik Hakları ve Özel Hayata Saygı	16
5.1.4. Doğruluk ve Dürüstlük	17
5.1.5. Haber ve Yorum Ayrımı.....	17
5.1.6. Haber Kaynağı ve Meslek Sırlarına Saygı ve Sadakat.....	17
5.1.7. Eleştiri Sınırlarını Aşmama	18
5.1.8. Kişisel Çıkarların Reddi	18
5.1.9. Terörizm, Şiddet ve Pornografiye Karşı Tavır Alma	18
6. Gazetecilik Etiği.....	19

7. Basın Hak ve Özgürlükleri ve Sınırlamalar	21
7.1. Basın Hak ve Özgürlükleri.....	21
7.1.1. Bilgilere Erişim Hakkı.....	22
7.1.2. Bilgileri Değerlendirme Hakkı	23
7.1.3. Bilgileri Yayınlama Hakkı	23
7.2. Sınırlamalar.....	24
7.2.1. Ulusal Güvenliğin Korunması.....	24
7.2.2. Kişilik Haklarının Korunması	25
7.2.3. Ahlakın Korunması	25
BÖLÜM III	27
Yöntem.....	27
1. Evren ve Örneklem	27
1.1. Dijital Gazeteler	28
a. Kıbrıs Postası.....	28
b. Gıynık Gazetesi	29
c. Hakikat Gazetesi	30
d. Özgür Gazete.....	31
2. Analizler.....	32
2.1. Nicel Analizler (Sayısal Analizler).....	32
2.1.1. Siyasal Haberler.....	32
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı.....	33
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	33
c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	34
2.1.2. Dijital Gazeteler.....	35
2.1.2.1. Kıbrıs Postası	35
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	35
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	35
c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	36
2.1.2.2. Gıynık Gazetesi	37
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	37
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	37
c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	38

2.1.2.3. Hakikat Gazetesi	39
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	39
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlaller	39
c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	40
2.1.2.4. Özgür Gazete	41
a. Siyasal Haberlerin Dağılımı	41
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlaller	41
c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	42
2.2. Nitel Analizler	42
2.2.1. Dijital Gazetelerdeki Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	43
2.2.1.1. Kişilik Haklarına Yönelik Etik İhlaller	43
a. Özgür Gazete	43
b. Gıynık Gazetesi	50
c. Kıbrıs Postası	54
d. Hakikat Gazetesi	58
2.2.1.2. Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik Etik İhlaller	59
a. Özgür Gazete	59
b. Gıynık Gazetesi	69
c. Kıbrıs Postası	75
BÖLÜM IV	79
Bulgular	79
1. Genel Karşılaştırmalar	79
1.1. Dijital Gazetelerdeki Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlallere Göre Dağılımı	79
a. Dijital Gazetelerin Kişilik Haklarına Yönelik İhlallere Göre Dağılımı ...	80
b. Dijital Gazetelerin Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik İhlallere Göre Dağılımı	80
c. Dijital Gazetelerin Ahlaki Değerlere Yönelik Etik İhlallere Göre Dağılımı	81
1.2. Dijital Gazetelerdeki Haber ve Etik İhlal Sayıları	81
1.3. Dijital Gazetelerin Etik İhlal Türlerine Göre Analiz Edilme Sayıları	82
1.4. Dijital Gazetelerdeki Etik İhlallerin Değerlendirmesi	83
1.4.1. Özgür Gazete	83
1.4.2. Gıynık Gazetesi	83
1.4.3. Kıbrıs Postası	84
1.4.4. Hakikat Gazetesi	84
BÖLÜM V	85
Sonuç ve Öneriler	85

1. Etik Değerler Açısından Mesleki Bilincin Arttırılması	86
2. Medya Etik Kurulu’nun Yetkilerinin Arttırılması veya Benzer Nitelikte Yetkili Bir Yapının Kurulması.....	87
3. Yasal Düzenlemeler	88
3.1. Basın Yasasının Revize Edilmesi	88
3.2. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Yasasının Yürürlüğe Girmesi	88
3.3. Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanlarının Korunması Yasasının Revize Edilmesi: Unutulma Hakkının Getirilmesi	89
Kaynakça.....	90
İntihal Raporu.....	101
Özgeçmiş.....	102

Görsel Dizini

Sayfa

Görsel 1: Kıbrıs Postası Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)	28
Görsel 2: Gıynık Gazetesi Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)	29
Görsel 3: Hakikat Gazetesi Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)	30
Görsel 4: Özgür Gazete Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)	31

Grafik Dizini

	Sayfa
Grafik 1: Toplam; Diğer Haberler – Siyasal Haberler	32
Grafik 2: Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	33
Grafik 3: Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	33
Grafik 4: Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	34
Grafik 5: Kıbrıs Postası – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	35
Grafik 6: Kıbrıs Postası – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	36
Grafik 7: Kıbrıs Postası – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	36
Grafik 8: Gıynık Gazetesi – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	37
Grafik 9: Gıynık Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	38
Grafik 10: Gıynık Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	38
Grafik 11: Hakikat Gazetesi – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	39
Grafik 12: Hakikat Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	40
Grafik 13: Hakikat Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	40
Grafik 14: Özgür Gazete – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı	41
Grafik 15: Özgür Gazete – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	42

Grafik 16: Özgür Gazete – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı	42
Grafik 17: Dijital Gazeteler – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı	79
Grafik 18: Dijital Gazeteler – Kişilik Haklarına Yönelik Etik İhlallerin Dağılımı	80
Grafik 19: Dijital Gazeteler – Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik Etik İhlallerin Dağılımı	81

XIII.

Tablo Dizini

	Sayfa
Tablo 1: Dijital Gazetelerdeki Haber ve Etik İhlal Sayıları	81
Tablo 2: Dijital Gazetelerin Etik İhlal Türlerine Göre Analiz Edilme Sayıları	82

Kısaltmalar

KKTC:	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
AİHS:	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AİHM:	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
BM:	Birleşmiş Milletler
UBP:	Ulusal Birlik Partisi
CTP:	Cumhuriyetçi Türk Partisi
DP:	Demokrat Parti
HP:	Halkın Partisi
YDP:	Yeniden Doğuş Partisi
TKP:	Toplumcu Kurtuluş Partisi
YKP:	Yeni Kıbrıs Partisi
LTB:	Lefkoşa Türk Belediyesi
MEK:	Medya Etik Kurulu
YYK:	Yayın Yüksek Kurulu

BÖLÜM I

Giriş

İnsanoğlunun yaşantısı, üretim temelli olarak çağlara ayrılmıştır. İnsanların doğayla iç içe bir yaşam sürdükleri toplayıcılık döneminde insan toplulukları dağınık ve sistemsiz bir durumdaydı. Toprağın ekilip biçilmesiyle birlikte yerleşik düzene geçilerek toplumsal sistemler oluşmaya başlamıştır. Bu durum toprak sahibi efendiler ve köleler olmak üzere toplumları ikiye ayırarak sistematik bir şekilde devam etti. Daha sonra makineleşmeyle birlikte üretim araçlarının kontrolünü elinde bulunduran patronlar ve işçiler şeklinde toplumsal sınıflar oluşmaya başlamıştır. Günümüz dijitalleşme çağında ise insanlar, dijital alanda varlık gösterenler ile dijital alana erişemeyenler olarak yeni bir sistem oluşturulmuştur.

Dijital çağ olarak adlandırılan günümüzde, yeni medya yaygın biçimde kullanılan bir iletişim aracıdır. Geleneksel medya, görev ve sorumluluklarını yeni medya ile paylaşmaya başlamıştır. Bu bağlamda giderek daha çok geleneksel medyanın yerini alan yeni medya, basın hak ve özgürlükleri kapsamına girmektedir. Dolayısıyla bu alanda faaliyet gösteren kuruluşların ve basın çalışanlarının mesleki hak ve özgürlükleri bu kapsama girmektedir.

Yeni medya haberciliğiyle uğraşanların, geleneksel medya haberciliğiyle uğraşanlara göre katbekat özen göstermeleri gerekmektedir. Yeni medya haberciliğinde hızlı haber toplama ve topluma ulaştırma söz konusu olduğundan ötürü kişilik haklarının korunması, kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğinin korunması ve ahlaki değerlerin korunması gibi basın hak ve özgürlüklerinin sınırlandığı temel değerler hususunda etik ihlaller yaşanmaktadır.

Basın hak ve özgürlüklerinin ilerlemesi ve gelişmesi, demokrasinin güçlenmesiyle mümkündür. Pek tabii ki, basın mensuplarının özgür bir ortamda görevlerini ifa ederek topluma ve uluslararası topluma haber ulaştırması elzemdir. Ancak habercilik görevi yerine getirilirken, gazetecilik etik ilkelerine mutlaka uyulmalıdır.

Uluslararası mevzuatlarla belirlenen basın hak ve özgürlüklerinin sınırlamalarına da aynı şekilde uyulmalıdır. Söz konusu sınırlamalara uyulmadığı takdirde yasal düzenlemeler kapsamında yargı eliyle maddi cezalar ve yaptırımlar uygulanabilmelidir.

Yeni medya haberciliğinde karşılaşılan etik ihlallere dikkat çekmek için birtakım esaslara göre belirlenen dört dijital gazete çalışma kapsamında ele alınmıştır. 2022 KKTC Milletvekilliği Erken Genel Seçimi kapsamında 22 Aralık 2021 ile 22 Ocak 2022 tarihleri arasında yer alan bir aylık sürede “KKTC” başlığı altında yer alan siyasal haberler; seçime ilişkin siyasal haberler, Kıbrıs meselesiyle ilgili siyasal haberler ve diğer siyasal haberler şeklinde kategorize edilmiştir. Çalışma kapsamında seçime ilişkin siyasal haberler ele alınarak basın taraması yapılmıştır. Uluslararası mevzuatlarda da belirtilmekte olan sınırlamalar ışığında kişilik haklarına, kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine ve ahlaki değerlere yönelik etik ihlallere göre kategorize edilerek Kıbrıs Postası, Gıynık Gazetesi, Hakikat Gazetesi ve Özgür Gazete’nin etik ihlal sayıları ve oranları ortaya konulmuştur.

BÖLÜM II

Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar

1. Medya ve Yeni Medya Kavramı

Medya sözcüğünün kökeni, Latince ortam, araç gibi anlamlara gelen “medium” sözcüğünden gelmektedir. Medya, olumlu veya olumsuz yönde her çeşit bilginin bireylere ve topluluklara aktarılmasını sağlayan görsel ve işitsel araçlar bütünü olarak tanımlanmaktadır (Zafer & Vardarlier, 2019: 356). Medya kavramı, günümüzde yoğun olarak kullanılmasına rağmen kapsamı ve sınırı belirsizdir. Örneğin, medya denildiğinde çoğu zaman kastedilmekte olan yazılı basın, radyo ve televizyondur. Bu kavram karmaşasını önlemek için, medya yerine kitle iletişim araçları ifadesini kullanmak daha doğru olacaktır. Kitle iletişim araçlarının dünyada etkili olarak kullanılması yazılı basınla birlikte başlamıştır. Daha sonra 1930’lardan itibaren 1950’lere kadar radyo, etkili bir kitle iletişim aracı olarak ortaya çıkmıştır. Bu dönemlerde radyo, siyasi iktidarların propaganda aracı olarak kullanılmıştır. 1950’lerden sonra televizyon, hızlı bir şekilde toplumsal yaşantıya dâhil olmuştur (Kocadaş, 2005: 5).

Teknolojik gelişmeler, iletişim araçlarına da yansyarak hızlı bir değişim dönemine girilmesine vesile olmuştur. Kitle iletişim araçları alanında yaşanan hızlı gelişmelerden ötürü iletişim toplumu kavramı, çağımızı anlatmak için oldukça yerinde kullanılan bir kavramdır (Şimşek, 2009: 126). Öte yandan, iletişim alanındaki teknolojik gelişmeleri takip etmek dahi oldukça zorlaşmıştır. İletişim alanındaki teknolojik gelişmeler ve yapısal bazı sorunlardan dolayı söz konusu kitle iletişim araçlarının, her toplumda aynı sıralamada kullanılmaya başlandığını söylemek pek mümkün değildir (Turan & Esenoğlu, 2006: 72). Şöyle ki, bu araçlar belli bir dönemde toplumsal iletişimin sağlanmasında yerine getirdiği fonksiyonlar açısından zirveye ulaşmış ama aynı zamanda bir önceki iletişim aracı da güncelliğini koruyabilmiştir. Basının güçsüz ve özgür olmadığı üçüncü dünya ülkelerinde dahi en azından radyo, önemli bir fonksiyona sahiptir. Bu durumun okur-yazar oranının düşük olması ve diğer altyapı hizmetlerinin eksikliğinden ve kalitesizliğinden kaynaklanan sorunlarla ilgili olduğu ileri sürülebilir (Gönenç, 2007: 89).

Kitle iletişimi, çağımızın oldukça yeni bir olgusu olarak modern iletişimin sürükleyici gücüdür. Bireyselleşen okumanın, ilginç bir biçimde bilgi, haber ve

kültürün üretim ve dağıtımının kolektif bir çabayla gerçekleşmesinin de başlangıcıdır (Yurdigül & Zinderen, 2012: 84). Kitle iletişimi olgusunun oluşmasını sağlayan ön koşulların ilki, yazılı mesajları geniş kitlelere sunabilme adına basım tekniklerinin ortaya çıkmış olmasıdır. İkincisi ise, kitlesel olarak üretilen basılı iletişim metinlerini tüketecek bir kitlenin bulunmasıdır. Dolayısıyla yazılı iletişimin gelişmesiyle bir ölçüde kitlelere ulaşabilmek kolaylaşmışsa da, bu yeterli değildir (Köseoğlu & Al, 2013: 109). Gelişen teknoloji radyo, televizyon, bilgisayar ağları, internet vb. yeni iletişim araçlarının kullanılmasını mümkün kılmıştır. Bu iletişim araçları geniş kitlelere ulaştığından ötürü kullanım alanları genişlemiştir (Şimşek, 2009: 127). Aynı zamanda, kitle iletişim araçları yeni eğitim teknolojilerinin gelişmesine yol açarak mekân farklılıklarını ve uzaklıklarını yok etmiş ve herkes için öğrenmeyi olanaklı kılmıştır (Köseoğlu & Al, 2013: 112). Diğer taraftan kitle kültürünün gelişmesinin ve yaygınlaşmasının zemini oluşarak insanların beklentileri artmış ve bu doğrultuda iletişim devrimi gerçekleşmiştir. Kitle iletişim araçları, siyasal ve toplumsal hareketliliğe ivme kazandırarak pek çok toplumda bütünleşmenin gerçekleşmesini sağlamış ve gelişmiş ülkelerde bilgi toplumunun gelişimine önayak olmuştur (Eraslan & Durur, 2018: 198).

Günümüzde sosyal medya olarak da ifade edilen yeni medya, bütünüyle yeni bir iletişim çağını ortaya çıkararak geleneksel haberleşme sistemini kökten değiştirmiştir. Yeni medya düzeni herkese açık, ağ tabanlı, sınırsız, etkileşimli ve merkezi olmayan bir yapıya sahiptir (Altunay, 2015: 412). Her şeyden önce yeni medya; birbirinden farklı ve etkileşimli ortamları bir araya getirebilme gibi bir özelliğe sahip olduğundan ötürü, kimi zaman çoklu ortam olarak da adlandırılmaktadır. Yeni medya; ses, görüntü ve veri içeriklerini etkileşim ögesini de içerecek şekilde bir arada toplamıştır (Öztürk & Talas, 2015: 108). Bu yönüyle de yeni medyayı, geleneksel medyadan ayırmak mümkündür. Daha kapsamlı bir ifadeyle yeni medya, “bilgisayarların işlem gücü olmadan oluşturulamayacak ortamlar” şeklinde tanımlanabilmektedir (Aydoğan & Kırık, 2012: 60).

İnternet kullanımının küreselleşen dünyada hızla yaygınlaşmasıyla birlikte akıllı telefonlar gibi yeni medya teknolojilerinin kullanımını da artırmıştır. Bu sayede insanların haber almaları ve bilgi edinmeleri kolaylaşmış ve aynı zamanda karşılıklı ilişki kurabilme potansiyellerinin ortaya çıktığı bir sosyal medya ortamı oluşmuştur (Yegen, 2013: 122). Yani geleneksel medyada olduğu gibi insanlara sadece haberi

iletken tek yönlü bir iletişim değil, onların iletilen habere reaksiyon gösterebilme durumu ortaya çıkmıştır. Facebook, twitter, instagram gibi milyonlarca kullanıcısı olan sosyal medya uygulamalarında toplumsal ilişkiler farklı bir boyut kazanarak bireyler arası etkileşimin olduğu bir ortam oluşmuştur (Vural & Bat, 2010: 3352).

Sosyal medya sayesinde coğrafik ve demografik anlamda kapsama alanı genişleyerek iletilerin kitlelere daha hızlı ve daha temiz yayıldığı büyük bir iletişim biçimi ortaya çıkmıştır. Günümüzde her yaştan kişiler sosyal medyayı etkin olarak kullanmaktadırlar (Yengin, 2016: 107). Toplumsal yaşamın bir parçası olan sosyal medya, bireylerin toplumsallaşma sürecine katkı koymalarını sağlamaktadır. Sosyal medya, globalleşen dünyayı takip etme hususunda hayatımızın odak noktası olmuştur. Sosyal medyadan bilgi almanın yanında, onu günlük yaşantılarının vazgeçilmezi yapan bireyler, bu sayede hayatlarına yön vermektedirler (Vural & Bat, 2010: 3356).

Sosyal medya kullanımı tüm dünyayı etkisi altına alırken, siyasilerin ve siyasal iletişimcilerin kullandıkları bir propaganda aracı haline gelmiştir. Sosyal medya, siyasal iletişim uygulamalarında siyasi partiler, liderler ve adaylar tarafından farklı şekillerde kullanılmaktadır (Çalışkan & Mencik, 2015: 257). Siyasilerin görüş ve ideolojilerini, seçim kampanyalarında yoğun şekilde kullanılan sosyal medya sayesinde kitlelere aktarabilmesi ve seçmenlerin oy verme davranışlarını etkileyebilmesi söz konusu olmaktadır. Siyasilerin ve adayların eşit bir biçimde siyaset yapma imkân tanıyan sosyal medyanın demokrasiye katkısı oldukça önemlidir. Ancak bazı yöneticiler bunu istismar ederek sosyal medyayı kontrol altına almaya çalışmaktadırlar (Çağlar & Köklü, 2017: 152).

Siyasal iletişim uygulamalarında ilk kez sosyal medyayı kullanan ülke Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. 1992 ABD Başkanlık Seçimlerinde Bill Clinton, yalnızca bilgi yayma görevi gören bir web sitesi kullanmıştır. Bu, siyasal iletişim uygulamaları açısından inovatif bir durum olarak değerlendirilmiştir. Süregelen yıllarda ABD'deki başkanlık seçimlerinde sosyal medya kullanımı giderek önem kazanmıştır. Özellikle 2008 ABD Başkanlık Seçimlerinde Barack Obama'nın "Gençlik-Değişim-Umut" sloganıyla gençler arasında yoğun şekilde kullanılan sosyal medya aracılığıyla gençleri etkilediği, seçim sonuçlarında görülmektedir. Obama'nın başarısı ile sosyal medyanın siyasal iletişim aracı olarak kullanılmasının önemi anlaşılmıştır (Güçdemir & Göksu, 2015: 2-3).

Yeni bir kamusal alan olarak karşımıza çıkan sosyal medya, herkes için siyasal katılımı bulundurmaya olanaklı hale getirerek çoğulcu bir yapının ortaya çıkmasını sağlamaktadır (Çalışkan & Mencik, 2015: 260). Günümüzde seçmenlerin büyük bir kısmı dijital ortamda sesini duyurabilmekte, politikacılara ve politik konulara olumlu veya olumsuz reaksiyon gösterebilmekte, hükümetlere karşı yanlış buldukları kararlarda örgütlenerek eylemde bulunabilmekte vb. daha birçok konuda görüş ve düşüncelerini kolayca, hızlıca ve görece özgürce dile getirebilmektedirler. Siyasetçiler tarafından sosyal medya üzerinden doğru seçim stratejileri yapılarak seçimlerde olumlu sonuçlar alınabilmektedir (Yegen, 2013: 128).

2. Demokrasi Kavramı

Demokrasi sözcüğü, Yunanca demos ve cratos sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Demos, halk anlamına gelirken cratos ise güç veya iktidar anlamına gelmektedir. Yani demokrasi, basitçe halkın iktidarı anlamına gelmektedir (Pustu, 2016: 90). Demokrasi kavramının günümüzde popülaritesi oldukça yüksektir. Otoriter yönetimlerin, dikta rejimlerin başındaki kişilerin dahi dillerinden düşürmedikleri bir kavram olan demokrasi, pek çok kişinin üzerinde uzlaştığı iyi bir şey olarak görülmektedir. Demokrasi görecelidir ve sınırlarının belirlenmesi oldukça zor olan bir kavramdır. Genel itibarıyla demokrasi kavramını, çoğunluğun iktidarını sağlayarak azınlıkların hak ve çıkarlarını koruyan bir yönetim sistemi olduğunu belirtmek mümkündür (Yavuz, 2009: 285).

19. Yüzyıl kadar demokrasi, ayak takımının yönetimi olarak algılanmış ve kabul görmemiştir. 1864'te ABD Başkanı Abraham Lincoln, Gettysburg Söylevinde demokrasiyi, "halkın, halk tarafından, halk için yönetimi" şeklinde izah etmiştir (Heywood, 1997/2014: 103). Bu tanımlamada demokrasinin halkın iradesine bağlı bir yönetim sistemi olduğu vurgulanmıştır. Ancak demokrasinin doğasını tam anlamıyla tespit etmek olanaksızdır, çünkü bu durum beraberinde derin ideolojik tartışmaları da getirmektedir (Heywood, 1997/2014: 103). Demokrasinin doğasına odaklanan tartışmalar üç temel konu üzerinde durmaktadır. Bunlardan birincisi siyasi gücün ne şekilde dağıtılması gerektiği, ikincisi halkın kendi kendini ne kadar yönetebildiği veya siyasi iktidarın halkı ne kadar temsil edebildiği ve üçüncüsü ise demokratik süreçlerde ortak karar alma mekanizmasının ne kadar işleyebildiğidir (Kalfa & Ataay, 2014: 6).

Demokrasinin temel ilkelerinden biri siyasi eşitliktir. Bu da siyasi gücün olabildiğince geniş ve eşit bir biçimde dağıtılmasıdır. Bu gücü dağıtacak olan elbette halktır, yani bir ülkede yaşayan herkestir. Ancak bu durum yalnızca Antik Yunan'da uygulanan halkın tamamının yönetime katıldığı klasik demokraside mümkündür. Bunun haricinde tarihte ve günümüzde bilinen hiçbir demokratik sistemde pratikte böyle bir uygulama söz konusu olmamıştır (Demir, 2010: 599). Bu güne kadar Antik Yunan da dâhil olmak üzere tüm demokratik sistemlerde siyasal katılım belirli ölçüde kısıtlanmıştır. Örneğin Antik Yunan'da kadınların, kölelerin, yabancıların ve yirmi yaş altındakilerin siyasal katılımında bulunması yasaktı. 20. Yüzyılda demokrasinin kabul gördüğü ABD başta olmak üzere birçok batılı ülkede dahi siyahilerin ve özellikle kadınların seçme ve seçilme hakkı bulunmamaktaydı. Bu gün dahi demokrasiyle yönetilen pek çok ülkede özel gereksinimi olan bireylerin, yasalarla belirlendiği üzere reşit olma yaşına gelmemiş olan bireylerin, cezai hüküm giymiş olan mahkûmların vb. birçok kişinin siyasal katılımında bulunması kısıtlanmaktadır (Erdem & Eğmir, 2020: 161).

Bu gün halk denildiğinde belirli bir ülkede yaşayan ve ortak çıkarlar doğrultusunda bir araya gelmiş olan insan topluluğu kastedilmektedir. Dolayısıyla halkın bölünmez bütünlüğüne vurgu yapılmaktadır. Ancak pratikte tüm halklarda çeşitli konularda ayrışma ve uzlaşmazlık söz konusu olduğundan ötürü halk kavramı, çoğunluğu ifade etmek için kullanılmaktadır. Dolayısıyla demokrasinin çoğunluğun yönetimine dayalı ilkesi, azınlık iradenin ezilmesine yol açabilmekte ve demokrasiyi çoğunluğun diktatörlüğüyle yozlaştırabilmektedir (Ataay, 2014: 33).

Halkın kendi kendini yönetmesi ilkesine dayanan demokrasi, halkın siyasal katılımında bulunmasını kastetmektedir. Ancak bu katılım farklı biçimlerde gerçekleşmektedir. Elbette ki günümüzde pek çok demokrasi türü mevcuttur ama bunlar arasından en yaygın olanlar temsili demokrasi, totaliter demokrasi, sosyal demokrasi (radikal demokrasi) ve liberal demokrasidir (Tunç, 2008: 1117). Öncelikle temsili demokrasi, Antik Yunan'daki klasik demokraside olduğu gibi halkın doğrudan değil, dolaylı olarak siyasal katılımında bulunduğu sistemdir. Halk, sandığa giderek kendileri adına ülkeyi yönetecek olan karar alıcı kişileri seçmektedirler. Temsili demokrasilerde düzenli olarak seçimler yapılmakta ve halkın siyasal katılımında bulunarak oy vermesiyle birlikte çoğunluğun iradesini temsil eden iktidarlar oluşmaktadır (Varlık & Ören, 2003: 177). Bir başka demokrasi türü ise totaliter demokrasidir. Bu tür

demokrasilerde halkın yararına yönetim ilkesinden söz edilerek tüm yetki liderde toplanmıştır. Demokrasi maskesiyle, liderin ideolojik bilgelik tekeline dayanan mutlak bir diktatörlüktür. Bunun tarihteki en önemli örnekleri Mussolini ve Hitler'dir (Yarcı & Taşkesen, 2016: 559). Diğer bir demokrasi türü, âdem-i merkeziyetçi temelde siyasal katılımın ve siyasal iktidarın en geniş ölçüde dağıtılması gerektiğini savunan sosyal demokrasidir. Bu tür demokrasilerde bireylerin kendi hayatlarını etkileyen durumlarda karar alma süreçlerine aktif katılımında bulunmaları temel alınır. Bu durum ekonomik hayatın demokratikleştirilmesiyle ilgilidir. Dolayısıyla işçilerin kendi kendilerini yönetme hakkına sahip olmaları gerektiği savunulur (Yavuz, 2009: 292). Bunun yanı sıra ev içinde veya özel alanla ilgili olarak aile hayatının demokratikleştirilmesiyle de ilgilenilir. Bu ilkeler göz ardı edildiğinde ise baskı ve sömürünün ortaya çıktığı ve özgürlüklerin kısıtlandığı bir düzenin ortaya çıktığı savunulmaktadır. Günümüzde popüler olarak da kullanıldığı üzere bu ilkeleri barındıran demokrasi türüne sosyal demokrasi denmektedir. Bu görüşleri savunan parti veya gruplar kendilerini sosyal demokrat olarak tanımlamaktadırlar (Sabancılar Eren, 2019: 403). Yine günümüzde popüler bir başka tür ise özellikle batı demokrasisini ifade etmek için kullanılan liberal demokrasidir. Liberal demokrasi, insan hak ve özgürlüklerini temel alan toplumsal siyasallaşmanın gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Özgür ve adil seçimler, kapsayıcı seçme hakkı, örgütsel özerkleşme hakkı, ifade özgürlüğü vb. kriterler liberal demokrasinin asgari koşulları olarak kabul edilmektedir (Durutürk, 2018: 1425).

3. İfade Özgürlüğü Kavramı

İfade, tamamen bireyin kendi kontrolünde olmak üzere kendi fikir dünyalarında oluşturdukları şeyleri dış çevreleriyle iletişim kurarak ifade etmeleridir. İfade özgürlüğü, herhangi bir duygu, düşünce, inanç veya kanaatin bireyler tarafından dış çevreye özgürce ifade edilmesidir (Ünal, 2019: 140). İfade özgürlüğü, kişilerin düşüncelerini özgürce ifade etmelerinden ötürü kınanmaması ve suçlanmamasını gerektirmektedir. İfade özgürlüğü herhangi bir cebrin varlığı durumunda değerlidir, aksi halde özgürlüğün bir anlamı kalmaz. Dolayısıyla ifade özgürlüğü, herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmaksızın herkesin kendi düşünce, inanç ve kanaatlerine sahip olması ve aynı zamanda bunları dilediği gibi ifade edebilmesidir (Duran, 2006: 58).

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesinin 1. Fıkrasında ifade özgürlüğünün herkes için bir hak olduğuna vurgu yapılarak şöyle denmektedir:

“Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ulusal sınırlara bakılmaksızın, bir görüşe sahip olma, haber ve düşünceleri elde etme ve bunları ulaştırma özgürlüğünü de içerir. Bu madde, devletin radyo yayıncılığını, televizyon ve sinema işletmeciliğini izne bağlamasına engel değildir.” (Macovei, 1990: 9; Bahçe & Demir, 2017: 45).

AİHS’nin 10. Maddesinin 2. Fıkrasında devletin hangi şartlarda bu hakka müdahale edeceğine vurgu yapılarak şöyle denmektedir:

“Bu özgürlükleri kullanırken ödev ve sorumluluk içinde hareket edilmesi gerektiğinden, ulusal güvenlik, ülke bütünlüğü veya kamu güvenliği, suçun veya düzensizliğin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması, başkalarının şeref ve haklarının korunması, gizli bilgilerin açığa vurulmasının önlenmesi, yargılama organının otorite ve tarafsızlığının korunması amacıyla, demokratik bir toplumda gerekli bulunan ve hukukun öngördüğü formalitelere, şartlara, yasaklara ve yaptırımlara tabi tutulabilir.” (Macovei, 1990: 10; Bahçe & Demir, 2017: 45).

İfade özgürlüğü, bir nevi iletişimsel bir eylemdir. Dolayısıyla bahse konu iletişimi sağlayan her çeşit ifade yolu, özgürlük kapsamında değerlendirilmelidir. Dolayısıyla nefret ve şiddet içermeyen her türlü ifadenin korunması, demokratik sistemlerin bir gereği olarak hukuksal açıdan kabul edilmektedir (Duran, 2006: 62). Bu durumda benimsenen, beğenilen, hoş giden düşüncelerin yanı sıra rahatsız eden, istenmeyen düşüncelerin de ifade özgürlüğünden faydalanması söz konusudur. İfade özgürlüğü hakkının tam olarak uygulanması, iletişim özgürlüğünün gerçekleştirilmesinde önemli bir role sahiptir. İletişim tek yönlü olmadığından ötürü kamusal ve özel kaynaklardan bilgi alma hakkını gerektirmektedir. Genel itibariyle iletişim hakkı; medya ve iletişim araçlarına adil bir erişim hakkı, bireyin kendi kültür ve inancını yaşama hakkı, bireyin kendi dilini kullanma hakkı, siyasal katılım hakkı, bilgiye erişim hakkı, gizlilik hakkı gibi unsurları içermektedir. Düşünce ve ifade özgürlüğü, gelişmiş bir toplumun temel taşı oluşturmaktadır. İfade özgürlüğünü güvence altına alan devletler, demokratikleşme süreçlerini tamamlamış olan devletler olarak görülmektedirler (Şen & Şen, 2015: 128).

İfade özgürlüğü, felsefi açıdan birtakım argümanlarla savunulan bir kavramdır. Bunlardan ilki, bireyin kendini gerçekleştirmesidir. Buna göre, toplumdaki her bireyin kendine uygun şekilde hayatını anlamlandırabilmesi ve idame ettirebilmesi için kendini ifade etme özgürlüğüne sahip olması gerekmektedir. Bir diğer argüman demokrasidir (Bayram, 2013: 118). Buna göre, demokratik bir yönetimde bireylerin siyasal katılımının sağlanması, çoğulcu yapının korunması, eşitlik vb. unsurlar ifade özgürlüğüyle ilgilidir. Son olarak da gerçekliğin keşfedilmesi argümanıdır. Buna göre, doğrulara ulaşabilmek adına özgür tartışma ortamının oluşturulması ve gerçeklerin ortaya çıkarılarak herkesin arzu ettiği biçimde fikirlerini ifade edebilmesi gerekmektedir (Bayram, 2013: 119). Klişeleşmiş bir tabirle, ifade özgürlüğü hakkı demokratik toplumun en temel esaslarından biridir. İfade özgürlüğünün bir insan hakkı olarak savunulmasının temel gerekçesi, bu hak ile kişinin kendi kendini gerçekleştirme arasındaki olumlu-orantısız ilişki olduğu öne sürülmektedir. Bu, insanın başkalarının varlığı ile mukayese içerisinde öznel olarak kendi varlığının ve nesnel olarak eşyanın bilincine ermesi konusudur (Şahin, 2011: 71).

4. Etik Kavramı

Yunanca “ethos” kelimesinden gelen etik, Yunancada iki farklı anlamda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan biri, davranışlarını toplumsal olarak geçerli töreye uygun şekilde eğitimle düzenlemeye alışan kişidir. Diğer anlam ise kişinin, aktarılan töreyi sorgulamadan uygulayıp, aksine hemen kavrayarak talep edilen iyi davranışı gerçekleştirmeyi alışkanlık edinen kişidir (Vural & Coşkun 2011: 67). Etik, oldukça geniş ve belirlenmesi zor sınırlara sahiptir. Etik sözcüğünün tanımı, belli zamanlarda belirli insan topluluklarının benimsedikleri; iyiyi ve kötüyü belirleyen, toplumsal ilişkileri düzenleyen ahlaki ve törel davranış kuralları bütünüdür (Dolunay, 2018: 27).

Türkçede günlük kullanımda ahlak ve etik sözcükleri aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak ahlak, kişinin yaradılışı veya alışkanlıkları gereğince gerçekleştirdiği davranışlardır. Etik ise bir davranışın ahlaki açıdan iyi bir davranış yapan niteliksel bir durumu ele almaktadır (Aktaş, 2014: 24). Toplumsal kurumlarda sağlıklı bir paylaşım ve iletişime olanak verilmesi için etik anlayış ve bilinçte oluşması gerekmektedir. Aksi halde, toplum sağlıklı olarak nitelendirilir. Etik davranma ya da davranmama kişinin özerk kararlarına bağlıdır ve etik insanın sosyalleşme süresi boyunca bilince yerleşmektedir. Ahlak, insanların nasıl davranması gerektiği

hakkındaki genel kurallardır. Kısacası etik, muhakeme ve akıl yürütme sürecidir, ahlak ise yaşanan bir olgudur. Yani ahlak yaşanan bir olgu, etik ise bu olguyu sorgulayan felsefedir (Vural & Coşkun, 2011: 69).

Toplumsal normlara göre bazı davranışların iyi, bazı davranışların ise kötü olduğuna kanaat getirilmiştir. Ancak iyinin ve kötünün ayırt edilmesi meselesi, felsefe açısından kişinin vicdanına ait bir durumdur. Antik Yunan'dan günümüze değin devam etmekte olan iyi ve kötü davranış tartışmaları, felsefe biliminde etik konusu olarak önemli bir yer tutmaktadır (Özel, 2018: 689). Etik, kişinin kendi vicdanına ve yaşadığı topluma karşı sorumluluklarını içeren bir dizi kurallardır. Kişinin davranışlarının oluşmasında toplumsal yaşantı, kültür, örf ve adetler gibi unsurlar önemli bir etkidir. Bu nedenle etik anlayışı, kişiden kişiye ve toplumdan topluma değişmektedir. Dolayısıyla etik, göreceli bir kavramdır (Koçberber, 2008: 68).

İnsanın evreni kavramasından tutun da hemen her alanda tanımlarıyla yaşadığı görülmektedir. İnsanların birbirleriyle iletişim kurmalarının temel yolu kavramlardır. Yeni öğrenilen her şey, insanın kavram rehberinde bir yere aittir ve insanın içinde yaşadığı kendine özgü dünyasını daha anlamlı kılar (Vardal, 2015: 96). Kavramlar, tıpkı insan ömrü ve medeniyetler gibi belirli bir ömre sahiptirler. Kavramların hiçbirisi kendiliğinden doğmamıştır ve bilginin nesnesi olana dek bir hayli yol alır.

Medeniyetler kendi dünya görüşleriyle var olurken, kendi estetiğine ve zihinsel tutumuna göre de ilgili medeniyete temel teşkil eden kavramlar üretir. Birtakım kavramlar da sınırları aşar ve başka medeniyetler için işlevsel hale gelebilirler. Örneğin, son iki yüzyılı kapsayan süreçte bilhassa siyasal içerikli kavramların bu yönde değerlendirilmesi mümkündür. Bu duruma ideoloji, pozitivizm, pragmatizm, sağ-sol vb. kavramlar örnek gösterilebilir. O halde, kavramsal tanımlama yapılırken bu süreç göz önünde bulundurulmalıdır (Kesgin, 2009: 144).

Genel olarak etik kavramını ve aynı zamanda da onun ahlak kavramıyla ilgili durumunu tartışabiliriz. Etiğin ilgi alanına giren sorular şu şekilde ifade edilebilmektedir (Kesgin, 2009: 145):

- Bir durum karşısında insanın doğru davranışının ne olmalıdır?
- Karşılaşılan duruma göre doğru davranışın yanı sıra tüm benzeri durumlar karşısında evrensel bir iyi davranış modeli ne olmalıdır?
- İnsan kendi seçimlerini özgür iradesiyle yapabilir mi?

- İnsanın zorunlu olarak yapması gereken bir davranışın ahlaki değeri ne olmalıdır?
- Nesnel olarak ahlaki bir ilkenin olasılığı nedir?
- Nesnel olarak ahlaki değerlere dayanmayan bir davranış hakkında ne çeşit bir değerlendirme yapılabilir?
- İnsanın kendi yaşantısında inşa ettiği değerlerin tartışılması hangi koşullarda mümkün olabilir ve bu değerler varlığının hangi sosyal veya psikolojik temellere oturtulabilir?
- Belirli bir durum karşısında genel olarak faydalı olan davranış nedir?

İnsan hayatı boyunca bireysel ve toplumsal anlamda meydana gelen ahlaki öğeler, etiğin problemleridir. Bilhassa son zamanlarda siyaset, sağlık, çevre, iletişim, spor, iktisat vb. hayatın birçok alanında ortaya çıkan insani zaafırlara karşılık bir değer olarak kullanılmaya başlanmıştır (Erkol Bayram, 2018: 230). Sorgulamanın ana çizgisini, olanlarla olması gerekenler arasındaki mesafe oluşturmaktadır. Bu noktada insanın ne olduğu ve ne olması gerektiğine dair temel sorular üzerinde durulmaktadır. Bu soruların sorulmasıyla birlikte insana bir amaç yüklenmektedir. O yüzden insana bir amaç yüklemek demek, onun davranışlarına bir amaç belirlemek demektir. Dolayısıyla insan davranışlarındaki bazı amaçların, ahlaki yönden nitelik taşıdığı söylenebilmektedir. Böylelikle bu davranışlar, etiğin alanına girmektedir. Bu da ortaya farklı etik görüşlerin çıkmasını sağlamaktadır (Bezci, 2005: 54).

Sosyo-politik, sosyo-ekonomik olaylarda etik ile ilgili çeşitli güncel tartışmalar, etiğin mesleki tavırlarla birlikte kullanımını öne çıkarmaktadır. Kavramın bağlamına göre bu tartışmanın anlam kazanmasına yol açılmaktadır ve aslında bir anlam kargaşası da oluşmaktadır. İleri sürülen bu tartışmalar, insanın başkalarının gözünden görünümüyle alakalı olarak etik kavramını da boğmaktadır (Badiou, 2004: 25). Etik kavramı, anlamını bilen veya bilmeyen kullanıcıya belirli bir itibar kazandırdığı düşünülen etkin bir kullanıma sahiptir. Böylece, kavram kullanıcının pozisyonuna ve amacına göre anlam kazanmakta ve bu da bir anlam kargaşasını doğurmaktadır (Öztürk, 2015: 297).

Etik, günümüzde tabiri yerindeyse Orta Çağ'ı'nı yaşamaktadır. Şöyle ki, çağımız düşünürleri bilimsellik peşine düştüklerini sanarak, etik değerlerle ilgili sorunlarla ilgilenmemektedirler. Dolayısıyla felsefe açısından etik konusu olarak değerlendirilen birçok ahlak anlayışının, felsefe tarihi eserlerinden çıkarılması söz

konusu olacaktır. Nitekim hedonizm, pragmatizm gibi birçok ahlak türünü birtakım etik iddialar olarak kabul etmemek gerekecektir. (Akbaba & Erenler, 2015: 448).

Düşünürler içerisinde yaşadıkları dönemlerde geleneksel etik konulara değindikleri gibi, yaşadıkları dönem içerisinde meydana gelen bazı sorunlarla ilgilenerek öne sürdükleri normatif ilkelerle de etik tartışmalarda kendilerini göstermişlerdir. Bazı düşünürler de farklı bir iddiada bulunarak toplum tarafından kabul edilen tarzda ahlak kuralları koymuşlardır (Bauman, 1998: 52). Genel geçerliliği olan normlar, sonraki dönemlerde de tartışılmaya devam edilmiştir. Nitekim gelmiş geçmiş hiçbir düşünürün ortaya koyduğu normlar, tüm insanlığın kabul ettiği bir durumda olmamış ve sürekli bir karışıklık yaşanmıştır. Çünkü her dönemin spesifik sorunları var ve bunların algılanma biçimleri görecelidir. Dolayısıyla etik, yaşanan süreçte meydana gelen ahlaki sorunlara dair sorulan soruları genelleştirebilme ve bunun içeriğini bu genelleştirmeye uygun şekilde yerine getirme durumundan farklı olarak değerlendirilebilir (Badiou, 2004: 30). Düşünürler kendi dönemlerindeki ahlaki sorunlarla ilgilenerek o döneme hâkim olan genel geçer normlar doğrultusunda cevap verirler. Bu düşünürler, etik bir faaliyeti iyi yapan nitelikleri sorgulamakta ve sorumluluk, ahlak, iyi ödev gibi kavramları ele almaktadırlar (Badiou, 2004: 31).

Bu değerlendirmeler ışığında etik kavramının genel geçerliliği olmasa da genel bir etik tanımına ulaşabiliriz. Şöyle ki; etik, insan davranışlarında iyiyi ve kötüyü ayırt etmede, doğru ve yanlışın ne olduğuna, erdemliliğin nasıl gerçekleşeceğine, insanoğlunun ne amaçla var olduğuna vb. ahlaki eylemlerin analizini yaparak yerine getirilmesi gereken ahlaki normların neler olduğunu ortaya koyar (Akbaba & Erenler, 2015: 450). Neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirleyebilmek için genel geçerliliği olan bir etik tanımı olmadığından ötürü, bunun cevabı iki temel unsurla açıklanmaktadır. Birincisi, verilen kararın doğurduğu sonuçlara odaklanılarak yapılan açıklamadır. İkincisi ise evrensel ahlak ilkelerine göre özel ahlaki durumu belirlemek için yapılan açıklamadır (MacIntyre, 2001: 14).

5. İletişim Etiği Kavramı

İletişim etiği kavramı, içinde bulunulan durum, kültür, kanal ve medya bağlamında etik değerlere uygun bir şekilde sorumlu düşünme, karar alma ve iletişim geliştirebilme olarak tanımlanmaktadır (Dolunay & Kasap, 2020: 515). İletişim etiği, iletişimle ilgili mesleklerde çalışanların meslek etiğini anlatmaktadır. Bu bağlamda

haber ajansları, reklam ajansları, gazeteler, radyo ve televizyon kanalları, dijital içerik üreticileri, dijital haber siteleri vb. medya ve yeni medya ortamlarında uğraşanların meslek etiğini kapsamaktadır (Gülsünler, 2009: 161).

Devletler ve kurumlar, küreselleşen dünyada bilim ve teknolojinin ilerlemesiyle birlikte evrensel bir güç kazanarak etik ilkelerin benimsenmesini olmazsa olmaz kılmıştır. Etik değerlerin, belirli meslek gruplarının kendi iç denetimlerini oluşturmalarını zorunlu hale getirerek hak, hukuk, ahlaki sorumlulukların belirlenmesini sağlamıştır (Dolunay & Keçeci, 2017: 1397). “İlk önce batı dünyasında bilgi ve gücü iç denetime kavuşturmak için etik kurallar uygulanmaya başlanmıştır. Bu etik kuralları, bazen yasa gücünde bazen de bir meslek grubunun iç denetim ilkeleri olarak ortaya çıkmaktadır. Her iki durumda da, etik değerler bir başka insana ve topluma karşı iç sorumlulukları içermektedir.” (“Etik Kavramı”, 2016; Dolunay & Keçeci, 2017: 1398).

Kitle iletişim araçlarının gelişmesi ve çeşitlenmesiyle birlikte iletişim etiği konusundaki araştırmalar ivme kazanmıştır. Bu bağlamda, medya sorumluluğu, medya performansı ve kamusal yarar iletişim etiği konusunun merkezi haline gelmiştir. Bilgi toplayıcı ve haber üretici roller yüklenen kitle iletişimciler, içerikleri izleyici kitleleri etkileyebileceğinden ötürü özen gösterilmesi gereken konumlara yerleştirilmişlerdir (Örs, 2010: 3444). İletişim etiği, bireylerin kendi toplumsal ahlaki hayatlarıyla işbirliği-rekabet, bireysel-toplumsal, idealist-yararcı ve evrensel-göreceli taleple nasıl ilişkiler kurduğuyla ilgilenmektedir. Tüm bu analizleri ortaya koyan iletişim etiği, problemlerin çözümüne şeffaf bir yaklaşımda bulunurken, diğer taraftan da bireysel başarının toplumsal erdemin bir kazanımı olduğunu vurgulamaktadır (Akveren, S. 2018: 26).

İletişim Etiği Enstitüsü’ne ait çalışmalar, özellikle küresel medya çağında siyaset, magazin, güncel hayat ve haber alanlarında iletişimdeki etik değerlerin giderek karmaşık bir hal aldığını vurgulamaktadır. Bu enstitünün kurucuları arasında olan Bennett ve Marinus, iletişim etiğinde beşli çember modeli önermektedirler. Beşli çember modeli; disiplin, çıktılar, yöntem, teori ve uygulamadan oluşmaktadır. Bunlar bir çember döngüsü halinde birbirini takip eden ve etkileşim halinde olan alanlardır (İnan & Pekün, 2009: 5). Bennett, teoriyi, Habermas’ın “yaşanan dünyanın sistem dünyası üzerindeki ayrıcalıklı konumu” (Habermas, 2001: 123) saptamasına dayandırarak, kamusal alanda olduğu gibi bunu iletişim eyleminin çift yönlülüğüne

bağlamaktadır. Dolayısıyla iletişim etiği, çift yönlü gözetilmesi gereken bir anlayış ve kavram niteliği taşımaktadır (İnan & Pekün, 2009: 6).

Medya, etik kavramının incelenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Haber alma hakkının habere maruz kalma biçimine dönüşmesi, etik açıdan bireylerin anlaşılması zor kavramsal karmaşaların içine düşmesine neden olmaktadır. Yeni medya teknolojileriyle bilgi akışının süreklilik arz etmesi, kullanıcı bireylerde bir bağımlılık oluşturmakta ve dolayısıyla etik açıdan kaynak ile hedefin etkileşimini dönüştürmektedir (Altun, 2011: 13). Bu dönüşümün temelinde iletişim özgürlüğünün mutlak bir hak olmaması yatmaktadır. İletişim özgürlüğü hakkı günümüzde yasalar nezdinde keskin hatlara sahip olmamakla birlikte, çoğu devletin koyduğu yasalarla çelişir vaziyettedir. Toplumun her kesimini ilgilendiren bu durum dijital etik kavramının içeriğinin belirlenmesinin önündeki en büyük engellerden biri durumundadır (Asit, 2019: 326).

İletişim etiği, toplumsal açıdan bireylerin sahip oldukları demografik farklılıklar sayesinde bireylerin etik konusuna yaklaşımı değişmektedir. Bundan ötürü de çeşitli gözlem metotları, etik kavramının içeriğinin ne olduğuyla ilgili belirleyici olma adına etkili olmaktadır (Özer, 2020: 78). Etik açıdan kodlar taşıyan iletişim süreci, medya ve yeni medya aracılığıyla bilginin kaynaktan hedefe başarılı ve doğru bir şekilde aktarılması sürecidir. Ancak iletişim, bazı durumlarda etik olarak toplumun benimsemediği ve dışladığı birtakım eylemler gerçekleştirebilmektedir (Yanmıyan, 2021: 874). İletişimin istenmeyen sonuçlarından biri olan şiddettir. Şiddet, kişilik özellikleriyle birlikte açığa çıkabilmekte ve iletişim yollarının kapanmasına vesile olmaktadır. Genellikle şehir hayatının yoğunluğundan olumsuz etkilenen bazı bireyler, gürültü etkeninin ağır bastığı ve iletişimin tamamlanamadığı ortamlarda şiddete başvurmaktadırlar. Etik açıdan, toplum normlarından dışlanma eğilimi gösterilen şiddet eylemlerine, büyük şehirlerde her gün rastlanılmaktadır (Vardal, 2015: 96).

5.1. İletişim Etiği İlkeleri

5.1.1. Kamu Yararı

Kamu yararı, toplum ve devlet lehine bireysel yarardan vazgeçerek büyük oranda çoğunluğu kapsayıcı olan çıkarları koruma amaçlı tercihte bulunma durumudur. Medya açısından, kamu yararının sınırları belli değildir. Her şeyden önce medyanın

kamu yararına işlevsel olabilmesi için özgür olması gerekmektedir (Özer, 2020: 77). Kamu yararı, halkın haber alma ve bilgi edinme hakkına meşruiyet kazandırdığından ötürü, ticari kaygılar, öznel ve konjonktürel etkiler ön plana çıkmamalı ve haberin temel ögesi olan kamu yararı yok sayılmamalıdır. Haberin içeriğindeki bazı olaylarda, kişilik haklarına saldırıda bulunulsa dahi, kamu yararı uğruna bu durum maruz görülebilmektedir. Çünkü kamu yararı, kişilik haklarından daha üstün tutulabilmektedir (Varol & Kars Tayanç, 2018: 258).

Bir haberde kamu yararı yoksa eğer, haberi yapan gazetecinin haber verme hakkından söz edilemez. Haberler, kamunun ilgisini çekecek nitelikte olmalıdır. Ancak kamunun ilgi ve merakını çekse dahi kamu yararı taşımayan bir haber, haber verme hakkının koşulu sayılamaz (Varol & Kars Tayanç, 2018: 259). Dolayısıyla kamu yararının sınırları konusu gündeme gelmekte ve kamu yararının olaydan olaya değiştiği görülmektedir. Ancak bu noktada belirleyici bir unsur olarak haber değerliliği ölçütleri dikkate alınmalıdır (Öksüz & Özel, 2015: 40).

5.1.2. Tarafsızlık ve Objektiflik

Tarafsızlık ve objektiflik, bir haberde yer alan kişilerin ve olayların güdümlü veya güdümsüz fark etmeksizin taraflı bir bakış açısıyla anlatılmamasıdır. Tarafsızlık ve objektiflik konusunda genel olarak medya faaliyetlerine yapılan siyasi ve ekonomik müdahaleleri engellemek adına basın medya kuruluşları, basın mensupları, gazeteciler ve medya ile uğraşanların uymaları gereken bir ilkedir. Bu süreçte tarafsız ve objektif medya vurgusu, özellikle haber ajanslarının uğraşları sonucunda mesleki bağlamda geçerli olacak bir ahlaki norma dönüştürülmüştür (Altun, 2011: 15).

5.1.3. Kişilik Hakları ve Özel Hayata Saygı

Kişilik hakkı kişiye ait ismin, resmin, vücudun, inancın, düşüncenin, ifadenin, sırrın, ekonomik varlığın, eğitim durumunun, iş durumunun, mesleğin, makamın ve özel hayata dâhil olan her şeyin haysiyeti, şerefi, itibarı ve hatıraları olarak tanımlanabilmektedir (Dolunay & Kasap, 2020: 516). Kişilik haklarının kapsamı, devletlerin koyduğu yasalarla belirlenmiştir. Özel hayat ise kişinin kendine has yaşayışından ibaret sayılan ve herkese açık olmaması ama kişinin tercihi doğrultusunda istediği zaman, istediği gibi bu alanı dışa açabilmesini ifade eden bir kavramdır (Çalapkulu & Yardımcı, 2021: 139).

Medya faaliyetleriyle uğraşanların dikkat etmesi gereken ilkelerin belki de en başında gelen kişilik hakları ve özel hayata saygı ilkesi olmalıdır. Özellikle yeni medya haberciliğinde özel hayatın gizliliğine dair birçok ihlaller yapılmıştır (Vardal, 2015: 100). Siyasilerin, bürokratların, iş insanlarının, sanatçıların vb. toplumda öne çıkan kişilerin özel hayatlarına giren konular hakkında bilgi toplanarak kamu yararı kisvesi altında haberler yapılmaktadır. Bu gibi durumlardan kişileri korumak için çeşitli düzenlemelerin yapılmasına gerek duyulmuştur. Bu düzenlemelerin en önemlilerinden biri de kişinin fotoğraf, metin, karikatür gibi kendisine ait olan içeriklerin dijital alanda yer almamasını istemesinden kaynaklanan unutulma hakkıdır (Temel, M., Somuncu, B. & Gültekin, B. 2021: 293). Ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bu tür düzenlemeler henüz yapılmadığından ötürü, medyada kişilik hakları ihlalleri sıkça yaşanmaktadır.

5.1.4. Doğruluk ve Dürüstlük

Doğruluk ve dürüstlük, etik bir davranış biçimi olarak sosyal ilişkilerde bireyin karşısındaki kişilere karşı samimiyeti ve içtenliğiyle hareket etmesini gerektirmektedir. İletişim etiğinde de basın mensuplarının halka doğru bilgiler aktarmak için bilginin kaynağını teyit ettikten sonra haber yapmaları gerekmektedir (Avşar, 2014: 41).

5.1.5. Haber ve Yorum Ayrımı

Basın mensupları bir haber şeyleri haber yaparken, kişisel olarak o habere kendi yorumlarını yapmaktan kaçınmalıdırlar. Aksi halde bu durum medya kuruluşlarının ve basın mensuplarının toplumu kendi istedikleri yöne sürüklemelerinden ileri gitmeyecektir. Dolayısıyla haberler tamamen bireysellikten uzak ve bilimsel bir dil kullanılarak yapılarak haber ve yorum ayrımına uyulmalıdır (Özel & Deniz, 2019: 450).

5.1.6. Haber Kaynağı ve Meslek Sırlarına Saygı ve Sadakat

Haber kaynağı olan kişiler, kendileri rıza göstermediği sürece kimliklerinin açıklanmaması gerekmektedir. Hatta bunun ötesinde basın mensuplarının, kurumlara ve devlete ait gizli bilgileri öğrendikleri zaman bunları açık etmemeleri gerekmektedir. Bu tür durumlar hoş karşılanmamakla birlikte cezai yaptırımlara da

vesile olmaktadır. Bu konu birçok ülkede yasalarla düzenlenmektedir (Kavaklı, 2019: 673).

5.1.7. Eleştiri Sınırlarını Aşmama

Basın mensupları, kişi veya kurumları eleştirirken onları topluma hedef göstermemeli, hakaret etmemeli, iftira atmamalı, karalamamalı ve küçük düşürmemelidirler (Acay, 2021: 83).

5.1.8. Kişisel Çıkarların Reddi

Toplumdaki önemli kişilerin, siyasilerin ve iş insanlarının medyada kendileri için olumlu, övgü dolu ya da başkalarını hedef gösteren birtakım haberlerin yapılması için maddi teklifler yapıldığı zaman, bu teklifler basın mensuplarınca derhal reddedilmelidir. Bunu kabul eden gazetecilerin doğruluğu, dürüstlüğü, tarafsızlığı iletişim etiğine aykırı kabul edilmektedir (Ceyhan, 2019: 4).

5.1.9. Terörizm, Şiddet ve Pornografiye Karşı Tavır Alma

Terör örgütleri ve terör faaliyetleriyle ilgili haberler servis edilirken, hukuki olarak belirlenen düzenlemeler göz önünde bulundurularak mesleki etik kodlara dikkat edilmelidir (Eşidir & Bak, 2018: 16). Bir ülkede devletin terör örgütü olarak kabul ettiği bir örgüte, terör örgütü dememek ve onun faaliyetlerini kınamamak o ülkede faaliyet gösteren medya kuruluşları ve basın mensupları açısından iletişim etiğiyle bağdaşmamaktadır.

Günümüzde iletişim etiği bağlamında kadına, çocuğa ve hayvana yönelik şiddetle ilgili haberler sıkça tartışılan bir konudur. Özellikle dijital haber sitelerinde yer alan şiddet haberleri, yaş kısıtlaması olmaksızın çocuktan yaşlısına hemen herkese sunulmaktadır (Avşar, 2017: 126). Dolayısıyla toplumun şiddete meyilli olmaması ve şiddete karşı tavır almasını sağlama adına basın mensuplarının oldukça dikkat etmesi gereken bir konudur. Aynı zamanda yeni medya teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte pornografi özellikle çocuklar ve gençler arasında yaygın bir şekilde takip edilmektedir (Avşar, 2014: 45). Bunun da gençlerin gelişimine olumsuz etkide bulunduğu ve aile kurumuna zarar verdiği uzmanlar tarafından dile getirilmektedir. Bu bağlamda medya kuruluşları ve gazetecilerin pornografi, şiddet ve terör içerikli haberlere karşı hassas davranmaları gerekmektedir (Avşar, 2014: 46).

6. Gazetecilik Etiği

Gazeteciliğin görev ve sorumluluklarının temelini, 1948’de Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 19. maddesinde belirtildiği üzere bilgi ve fikre erişim hakkı oluşturmaktadır (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, (30 Kasım 1999)). Gazetecilerin her şeyden önce topluma karşı sorumlulukları vardır. Gazetecilik zamana, araştırmaya ve kaynağa ihtiyaç olan bir meslektir. Gazetecilik etiği bağlamında haberlerin araştırılması, derlenmesi, aktarılması, yayımlanması, yorumlanması ve herhangi bir mecrada ortaya konulması açısından gazetecilik etik ilkelerine uyulması elzemdir (Yeşil, 2014: 1669).

Gazeteciler, seçtikleri haberleri topluma iletirler ve bu sayede bireylerin hem yakın çevrelerinde hem de ulusal ve uluslararası düzeydeki olaylar hakkında bilgi edinmelerini sağlarlar. Gazeteciler, toplumsal grupların kanaat ve görüşlerini birbirlerine iletirler toplumsal iletişimin gerçekleşmesine vesile olan toplumun bağımsız temsilcileridirler (Bitirim-Okmeydan, 2017: 356). O’neil (1998: 36) “tıbbın içsel ve temel amacının sağlık olması gibi, önemli güncel olaylar hakkında gerçeği anlatmak da gazeteciliğin içsel ve temel amacıdır” sözüyle hakikati anlatmanın ve doğru haberciliğin gazetecilik mesleği adına ne kadar önemli olduğunu belirtmektedir (Erimli, 2014: 27). Dolayısıyla gazetecilik tanımlanırken, doğruluk ve dürüstlüğe sıkça vurgu yapılmaktadır.

Gazetecilik etik ilkelerinin uygulanmasının, tamamen gazetecilerin elinde olduğunu söylemek mümkün değildir. Medyanın iletmediği gerçeklik, daha çok gazetecilerin zihninde kurulan bir tasarım sayılmaktadır. Gazetecileri çevreleyen mesleki, kurumsal, toplumsal, ekonomik, kültürel ve ideolojik koşullar, medya içeriklerini etkilemektedir. Ayrıca gazeteciler, genellikle olaylara tanıklık etmeyip, haberleri tanıkların ifadelerinden yola çıkarak oluşturmaktadırlar. Bu durum zaman ve kaynak sıkıntısı nedeniyle haberin doğruluğu teyit edilmeden yayınlanabilmesine neden olmaktadır (Banar, 2015: 128).

Meslek etiği açısından doğruluk ve dürüstlük ilkeleri tek başlarına yeterli değildir. Gazetecilerin hem hızlı hem de doğru kararlar alabilmesi adına daha ayrıntılı etik kodlara ihtiyaç duyulmuştur (Akdağ, 2018: 2071). Bu etik kodlar, genel olarak meslek mensupları tarafından oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra kamu yetkilileri tarafından belirlenmiş olan basın etik kuralları ve aynı zamanda medya patronları ya

da yayıncıların oluşturduğu bazı etik ilkeler de söz konusudur. Birleşmiş Milletler ve uluslararası gazetecilik meslek örgütlerinin oluşturduğu meslek etik ilkeleri vardır (Akdağ, 2018: 2072).

Gazetecilik etik ilkeleri aşağıdaki gibi ifade edilmektedir (Gazetecilik Meslek İlkeleri (t.y.)):

- Gazetecilerin öncelikli görevi toplumun bilgiye erişim hakkının uygulanmasını sağlamaktır. Bu görevi yerine getirirken doğru kaynaklardan haber toplama ve yayımlama özgürlüğüyle birlikte adil yorum ve eleştiri hakkı da her zaman savunulmalıdır.
- Olguya dayalı bilgi, mutlaka yorum ve eleştiriden açıkça ayrılmalıdır.
- Yalnızca kaynağı bilinen ve doğruluğu teyit edilen gerçekler doğrultusunda haber yapılmalıdır.
- Haber değeri taşıyan ve toplumu alakadar eden önemli bilgiler saklanmamalı ve belgeler çarpıtılmamalıdır.
- Toplumca tanınmayan kişilerin yeni medyada veya başka mecralarda yayımladıkları içerikleri aslına uygun kalarak kullanmaya dikkat edilmelidir.
- Kamu yararının baskın olduğu haberlerin haricinde, elde edilmesi zor olan hiçbir haberde gizlice ses veya görüntü kaydı almaktan kaçınılmalıdır.
- Toplumun bilgi kaynaklarına erişimi ve kamu yararına katkı sağlayacak bilgileri özgürce araştırma hakkı korunmalıdır.
- Aceleci davranarak bilgi kaynaklarının doğruluğunun teyit edilmesine ve yanıt hakkının önüne geçmesine engel olunmamalıdır.
- Haberin yayımlanmasının ardından hatalı olduğu ortaya çıkan bilgilerin hızlı, açık, eksiksiz ve şeffaf bir biçimde düzeltilmesi gerekmektedir.
- Gizli olarak verilen bilgilerin kaynağı, mesleki bir sır olarak tutulmalı ve buna sadık olunmalıdır.
- Haberde adı geçen veya temsil edilen kişilerin onuruna saygı gösterilerek mahremiyete girilmemelidir.
- Haberle ilgili veriler toplanırken, görüşülen kişilerin aktardıkları bilgilerin yayımlanma ihtimali kendilerine bildirilmelidir. Görüşülen kişilerin deneyimsiz olması durumunda daha özenli davranılması gerekmektedir.

- Irk, din, dil, kültür, ideoloji, etnik köken, cinsiyet, cinsel yönelim, toplumsal statü vb. unsurlar üzerinden yapılan ayrımcılıkların yayılmaması için çaba sarf edilmelidir.
- Gazetecilerin en çok suistimal ettikleri durumlar olan intihal, gerçeklerin saptırılması, iftira, hakaret, karalama yapmamaya oldukça dikkat edilmelidir.
- Güvenlik güçlerine yardımcı olmak için yalnızca medyada yayımlanmış olan haberlerle ilgili bilgi verilmelidir.
- Gazetecilerin birbirleriyle dayanışma halinde olmaları gerekmektedir.
- Basın özgürlüğü hiçbir amaca alet edilmeden, kişisel çıkar elde etmekten kaçınılmalıdır.
- Gazetecilik mesleği icra edilirken çıkar çatışması yaratacak durumlardan kaçınılmalıdır.
- Mesleki faaliyetler ticari reklam veya siyasi propagandaya dönüştürülmemelidir.
- Gazeteciler, kendi özgürlüklerini tehlikeye atacak taahhütlere girmemelidirler.
- Hiçbir gazeteci mesleki kanaat ve vicdana aykırı bir faaliyette bulunmaya zorlanamazlar.
- Tüm gazeteciler meslek ahlâkıyla ilgili konularda hükümetlerin ya da diğer unsurların her türlü müdahalesini reddederek bulundukların ülkenin genel hukuk kuralları kapsamında hareket ederler.

7. Basın Hak ve Özgürlükleri ve Sınırlamalar

7.1. Basın Hak ve Özgürlükleri

Basın özgürlüğü, düşünce özgürlüğünün özel bir türü olarak sayılabilmektedir. Bununla birlikte ayrı bir özgürlük kategorisi olarak tanımlanmakta ve hukuksal düzenlemelerle korunmaktadır. Basın, düşüncelerin açıklanması ve yayılmasında oldukça etkin ve geniş kapsamlı bir ifade özgürlüğünün yanında ayrı bir hak olarak kabul edilmektedir (Hazar, 2013: 1528).

Türkiye’de 1982 Anayasası’nın 26. maddesinde düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü, 28. maddesinde ise basın özgürlüğü düzenlenmiştir. 28. maddenin ilk iki fıkrasına göre “Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır” (Horozgil, 2012: 154).

Dördüncü kuvvet olarak da nitelendirilen basının demokratik bir hukuk devletindeki önemi ve işlevleri oldukça fazladır. Ancak diğer hak ve özgürlüklerde olduğu gibi

basın özgürlüğünde de tüm hukuksal sistemler ve uluslararası insan hakları belgelerinde birtakım sınırlamalar öngörülmüştür (Özkorkut, 2002: 66).

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinin 2. fıkrasında ifade özgürlüğünün özel bir türü olan basın özgürlüğünün sınırları şu şekilde ifade edilmiştir:

“Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir” (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, (t.y.)).

7.1.1. Bilgilere Erişim Hakkı

Hukuk devleti olmanın gerekliliği olan temel hak ve özgürlüklerin, siyasal iktidarlar karşısında korunması elzemdir. İnsan haklarını tanıyan ve düzenleyen ulusal veya uluslararası metinlerde temel hak ve özgürlükler kapsamında tezahür eden bilgi edinme hakkı, dar anlamda yönetim tarafından tutulan kayıtlara erişim hakkı olarak anlaşılmaktadır (İmren & Güven, 2007: 259). Bu bağlamda, bilgi edinme hakkının işlevlerini; devletin bireyler hakkında tuttuğu verilere erişim hakkı, bireylerin resmi verilere erişim hakkı ve kamu yararıyla ilgili konularda bireylerin bilgilene hakkı şeklinde sınıflandırmak mümkündür (Zorlu-Sertkaya, 2021: 518).

Bilgilere erişim hakkı, şeffaflığın temel unsurudur ve kamuoyuna karşı siyasal faaliyetleri denetleme olanağı sağlamaktadır. Günümüzde bu hakkın önemi giderek artmaktadır. Buna bağlı olarak bilgiye erişim hakkı, birçok Avrupa ülkesinde anayasal ve yasal düzeyde düzenlenmiştir (Şengül, 2013: 211).

Devletlerin mevzuatlarında bilgi ve belgelere erişim hakkına daimi veya geçici olarak sınırlama getirilebilmektedir. Bu sınırlama gizlilik, kamu çıkarı, devlet güvenliği, devletlerarası ilişkiler, para politikası, suçlarla mücadele gibi alanlarda ortaya çıkmaktadır. Kişisel menfaat, özel hayatın gizliliği, ticari ve endüstriyel çıkarların korunması, üçüncü kişiler tarafından gizlilik kaydıyla aktarılan bilgiler de

gizlilik kapsamındadır. İdari birimlerin iç işleyişi, hazırlık işlemleri, yargısal süreçlere ilişkin bilgi ve belge talepleri belgeye erişim hakkının kullanılmadığı alanlara örnektir (Demirkıran, Eser & Keklik, 2011: 179).

Bilgilere erişim hakkı; haber, düşünce ve bilgi kaynaklarının çeşitliliği ve ulaşılabilirliğiyle ilgili bir durumdur. Öte yandan, pek çok kaynakta belirtildiği gibi basının en önemli haber kaynağını, bireyleri doğrudan ilgilendiren ve oldukça kapsamlı bir siyasal bilgi ve belge arşivine sahip olan devlet ve devletin kurumları oluşturmaktadır (Salihpaşaoğlu, 2007: 17; Dolunay & Kasap, 2017: 526). Bahse konu arşive erişim ise, bilgi edinme hakkı kapsamında söz konusu olmaktadır. Bu kapsamda, Türkiye’de, 2003 yılında, 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu yürürlüğe girerken; KKTC’de, 12/200y sayılı Bilgi Edinme Yasası, 2006 yılında yürürlüğe girmiştir (Dolunay & Kasap, 2017: 526).

7.1.2. Bilgileri Değerlendirme Hakkı

Bilgileri değerlendirme hakkı, yorumlama ve eleştirme anlamlarını barındıran, kritize kavramı ile de ifade edilebilmektedir. Basın özgürlüğünün önemli bir unsuru olan bilgileri değerlendirme hakkı, tüm temel özgürlükler gibi yalnızca demokratik yönetim ve toplumlarda, sağlıklı bir şekilde uygulanabilmektedir (Dolunay & Kasap, 2017: 527).

Siyasal iktidarların eleştirilebilmesi, demokratik bir yönetimde temel bir noktayı oluşturmaktadır. Elbette ki bu eleştiriler, etik kurallar ve hukuk kuralları çerçevesinde olmalıdır. Bu kapsamda, tüm eleştiriler, ifade özgürlüğü kapsamında gerek siyasal iktidarlara karşı, gerekse tüm bireylere karşı yapılabilmektedir. Bununla beraber etik ve hukuk kurallarına uyularak suçsuzluk karinesi ve itibarı zedeleyici, hedef gösterici, nefret ve tehdit içeren ifadeler kullanılmamalıdır (Yüzer, 2013: 1676).

7.1.3. Bilgileri Yayınlama Hakkı

Bilgileri yayınlama hakkı, matbaa kurma, süreli ve süresiz yayınlar için izin alma ve teminat yatırma şartına bağlı olarak medyada haberleştirilmelerini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, düzeltici ve önleyici iki unsur, temel hak ve özgürlüklerin düzenlenmesinde kabul görmektedirler. Birincisinde bireyin tüm sorumluluğu göze alarak serbest hareket etmesi söz konusuyken; ikincisinde ise özgürlükler sınırsızca

kullanılamaz, izin alma veya en azından bildirimde bulunma gerekmektedir (Sayılğan, 2014: 271). Bu bağlamda, yasaklayıcı, düzenleyici ve basit önlemler gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Buna göre, özgürlüğün kullanımı tamamen devlet takdirine bağlı ise yasaklayıcı, önceden belirlenmiş birtakım koşulların yerine getirilmesi halinde izin verilmesi zorunluysa düzenletici, özgürlüğün kullanımı için izne gerek yoksa basit önleme söz konusu olmaktadır (Salihpaşaoğlu, 2007: 24; Dolunay & Kasap, 2017: 528).

Temelde ana akım medya için geçerli olan bu hususlar, yeni medya için de farklı şekillerde geçerliliğini sürdürmektedir. Yeni medyada haber ve bilgilerin yayınlanması, gazetelerdeki gibi basılı yayınların serbestçe dağıtılmasından öte internete erişebilme ve internet aracılığıyla bilgi ve haberleri özgürce paylaşabilme konusudur (Yegen, 2018: 107). Bu bağlamda siyasal iktidarların zaman zaman bazı sosyal medya uygulamalarına veya internete, sansür veya erişim engeli koyduğunu görmekteyiz. Bu durum, bazen iktidarların kendi menfaatlerini korumak için bir araç olarak da kullanılmaktadır.

7.2. Sınırlamalar

KKTC Anayasası, Türkiye 1982 Anayasası, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, BM Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ve uluslararası düzeydeki mahkemelerin içtihatlarında basın özgürlüğünün sınırları üç kategoride şekillenmiştir. Bunlar; devletin ve toplumun korunması (ulusal güvenliğin korunması), başkalarının şöhret ve haklarının korunması (kişilik haklarının korunması) ve ahlakın korunmasıdır (Hazar, 2013: 1532).

7.2.1. Ulusal Güvenliğin Korunması

Toplumsal yaşantıda temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması kaçınılmazdır. Günümüzde demokratik toplumlarda dahi temel hak ve özgürlüklerin gerekli durumlarda sınırlandırılması kabul edilebilir görülmektedir. Devletin ve toplumun varlığını korumak ve sürdürülebilirliğini sağlamak için birtakım özgürlükleri sınırlamak kaçınılmaz olmuştur (Hakyemez, 2002: 21). Bu bağlamda, hiçbir toplumda sınırsız özgürlüğün olmadığını ve sınırsız özgürlük olduğu takdirde anarşinin doğacağını ve tüm özgürlükleri yok edeceğini belirtmek mümkündür. Bu durum, insan hakları bağlamında en önemli çıkmazlarından biri olarak ortaya

çıkılmaktadır. Bu sorun, günümüzde özgürlüklerle siyasal otoriteler arasında bir denge kurularak çözülmeye çalışılmaktadır (Özdemir, 2016: 85).

Bir toplumda korunması gereken tek değer ifade özgürlüğü ve onun oluşturduğu diğer temel özgürlükler değildir. Dolayısıyla temel hak ve özgürlükler ulusal güvenliği tehdit edecek boyutta olmamalıdır. Bu durumda bir uzlaşının sağlanması gerekmektedir. Bu da uluslararası düzeydeki sözleşmelerle ve devletlerin anayasalarında düzenlenmektedir (Koçak, 2010: 117).

7.2.2. Kişilik Haklarının Korunması

Kişilerin kendilerine ait özel hayatları veya ailelerini ilgilendiren konularla ilgili bilgilerin elde edilmesi ve paylaşılması, kişilik hakkı ihlallerini oluşturmaktadır. Dolayısıyla kişinin rızası olmadan, kendi özel hayatıyla ilgili bilgilerin elde edilmesi ve paylaşılması durumunda kişilik hakkına saldırı yapılmış olunur (Acabey, 2013: 10). Bu noktada özel hayatın korunması için kişilik hakları temelinde oluşturulan yasal düzenlemeler yapılmıştır. Toplum nezdinde tanınmış olsa da olmasa da, her bireyin özel hayatının gizliliğini ihlal etmek maddi ve manevi olumsuzluklara sebep olacağından ötürü yasalar önünde suç sayılmaktadır (Doğan, 2014: 482).

Kamusal yararı söz konusu olan basın hak ve özgürlükleri, kişilik haklarının korunması amacıyla göz ardı edilmemelidir. Dolayısıyla kamu yararının uygun amaçla elde edilip edilmediğine bakılarak baskın bir kamu yararının söz konusu olması halinde, kişilik hakkının ihlal edilmesi maruz görülebilmektedir. Ancak günümüzde, sansasyonel haber yapma yarışı içerisinde olan basın mensupları, haberlerin doğruluğunu dahi teyit etmeye tenezzül etmeksizin, kamu yararına uygun olup olmadığına bakmadan, birileri tarafından finanse edilerek yaptıkları haberler doğrultusunda kişilik haklarını ihlal etmektedirler (Aydın, 1998: 192). Özellikle KKTC’de basın mensuplarının haber yaparken bu konuda gereken özeni göstermedikleri apaçık görülmektedir.

7.2.3. Ahlakın Korunması

Ahlak, göreceli bir kavram olsa dahi, hukuk kuralları açısından göreceli olarak kabul edilmez. Çünkü sevgi, saygı, dürüstlük gibi bazı ahlaki ilkeler evrensel ve değişmez niteliktedirler. Böylece daha objektif, daha adil ve daha güvenilir bir hukuk düzeni yaratılabileceği düşünülmektedir. Türkiye’de AİHM’nin aksine ahlakın içinde en çok

tartışılan konu cinsellik bağlamında pornografi, erotizm ya da müstehcenlikten hangisinin basın özgürlüğü kapsamında değerlendirileceği konusudur. Genellikle müstehcenlik basın özgürlüğü kapsamında değerlendirilmektedir (Tatar, 2013: 167).

BÖLÜM III

Yöntem

Bu çalışmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak basın taraması yapılmıştır.

1. Evren ve Örneklem

KKTC’de faaliyet gösteren dijital gazeteler, evrenin belirlenmesi için olanaklı değildir. Çünkü dijital gazeteler resmi olarak belirlenemez. Ancak örneklem rastlantısal olarak belirlenmemiş olup, birtakım kriterler konularak dört dijital gazete belirlenmiştir. Buna göre en az iki yıldır yayın yapıyor olması, yasal düzenlemelere göre künyenin olması, yönetim kadrolarının açıkça gösterilmesi, özgün haber içeriği üretmesi ve ideolojik yaklaşımına veya dönemsel olarak yakınlık gösterdikleri siyasal görüşlere göre belirleme yapılmıştır.

KKTC’deki yeni medya haberciliğinde karşılaşılan etik sorunları ortaya koymak için Kıbrıs Postası, Gıynık Gazetesi, Hakikat Gazetesi ve Özgür Gazete olmak üzere dört dijital gazete üzerinde siyasal haberlerde yer alan etik ihlallerin tespiti ve analizi yapılarak istatistiksel bilgi verilmiştir. Bu çalışmada 2022 KKTC Milletvekilliği Erken Genel Seçimi baz alınarak 22 Aralık 2021 ile 22 Ocak 2022 tarihleri arasında dört dijital gazetenin “KKTC” başlığı altında yayımladığı siyasal haberler taranmıştır.

Çalışmada “KKTC” başlığı altında yer alan toplam haberler içerisinden siyasal içerikli haberler ayıklanmıştır. Siyasal haberler; seçime ilişkin siyasal haberler, Kıbrıs meselesiyle ilgili siyasal haberler ve diğer siyasal haberler olmak üzere üç kategoriye ayrılarak haber taraması yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında seçime ilişkin siyasal haberler kategorisinde yer alan haberlerde etik ihlal tespit edilenler ayıklanmıştır. Bunlar da kişilik haklarına yönelik etik ihlaller, kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik etik ihlaller ve ahlaki değerlere yönelik etik ihlaller olmak üzere üç kategoride sayısal ve içeriksel olarak analiz edilmişlerdir.

1.1. Dijital Gazeteler

a. Kıbrıs Postası

Künye			
Kuruluş		21 Kasım 2001	
Sahibi		CITYPRESS YAYINCILIK LTD. adına Polat ALPER	
Dijital Yayınlar Koordinatörü		Canan ONURER	
Yazı İşleri Müdürü		Onur EVRENSEL	
Haber Müdürü Yardımcısı		Vatan MEHMET	
Haber Merkezi	Reklam Müdürü	Türkiye Temsilcisi	Yayın Kurulu
Alper URAS Mustafa BAFLI Öykü KENDİR Sevgi OSKAR Songül KANTARCIOĞLU	Hatice SARIKAYA 0548 884 0007	Erdem OKTAR	Polat ALPER Mehmet SAYDAM Dr. Nazım BERATLI Rasih REŞAT Erdem OKTAR

Görsel 1: Kıbrıs Postası Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)

2001 yılında kurulan Kıbrıs Postası, dijital gazete olarak yayım hayatına başlamıştır. Daha sonra belli bir süre basılı yayım da yapan gazete, şu anda yalnızca dijital ortamda faaliyet göstermektedir. Kıbrıs Postası, dönemsel olarak siyasi yelpazenin sağında ve solunda yer alan siyasi partilere veya görüşlere yakınlık gösterse de, genel olarak siyasal tartışmalara taraf olmadan tüm kesimlere eşit mesafede duran bir medya kuruluşudur.

Kıbrıs Postası; <https://www.kibrispostasi.com/> linki aracılığıyla erişilebilecek dijital gazete üzerinden yayım hayatını sürdürmektedir. Özgün içerikte haberler üretmesinin yanı sıra diğer dijital ve basılı gazetelerin yayımlarına da yer vermektedir. Kıbrıs Postası'nın sahibi Citypress Yayıncılık Ltd. adına Polat Alper'dir.

b. Gıynık Gazetesi

SAHİBİ

GIYNIK GAZETESİ LTD.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Bilbay Eminoğlu – eminoglubilbay@gmail.com

HABER MÜDÜRÜ

Ahmet Vamık – ahmetvamik@gmail.com

REKLAM MÜDÜRÜ

Feryal Karakuş –feryalkarakus01@hotmail.com

ADRES

Mehmet Akif Caddesi No: 60 K:2 Dereboyu/Lefkoşa

Görsel 2: Gıynık Gazetesi Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)

2020 yılında kurulan Gıynık Gazetesi, dijital gazete olarak yayım hayatına başlamış ve faaliyetlerini dijital ortamda sürdürmektedir. Gıynık, dönemsel olarak siyasi yelpazenin sağında ve solunda yer alan siyasi partilere veya görüşlere yakınlık gösterse de, genel olarak orta çizgide ilerlemektedir. Gıynık, genellikle tüm kesimlere eşit mesafede durarak daha çok sansasyonel haberlerle gündem yaratan bir dijital gazete olmakla beraber, zaman zaman siyasal tartışmalarda taraf olmaktadır.

Gıynık Gazetesi; <https://giynikgazetesi.com/> linki aracılığıyla erişilebilecek dijital gazete üzerinden yayım hayatını sürdürmektedir. Özgün içerikte haberler üretmesinin yanı sıra diğer dijital ve basılı gazetelerin yayımlarına da yer vermektedir. Gazetenin sahibi Gıynık Gazetesi Ltd.'dir.

c. Hakikat Gazetesi

Impressum

Firma İsmi

Kuzeyin Sesi Medya Ltd.

Genel Yayın Yönetmeni

Güven ARIKLI

İrtibat Tel

0533 857 00 02 - kibrishakikat@ gmail.com

Adres:

Kemal Aksay Caddesi. NO:32 Taşkinköy/Lefkoşa Daha Azını Gör

Görsel 3: Hakikat Gazetesi Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)

2015 yılında kurulan Hakikat Gazetesi, hem gündelik basılı yayım yapan hem de dijital ortamda faaliyet gösteren bir gazetedir. Hakikat, genellikle siyasi yelpazenin sağında yer alan siyasi partilere ve gruplara yakınlık gösteren Hakikat, milliyetçi çizgisini koruyan ve özellikle milli konulara hassasiyet gösteren bir gazetedir. Siyasal tartışmalarda tarafsızlığını korumaya çalışsa da, genel olarak sağcı bir eğilimde bulunmaktadır.

Hakikat Gazetesi; <https://kibrishakikat.com/> linki aracılığıyla erişilebilecek dijital gazete üzerinden yayım hayatını sürdürmektedir. Özgün içerikte haberler üretmesinin yanı sıra diğer dijital ve basılı gazetelerin yayımlarına da yer vermektedir. Gazetenin sahibi Kuzeyin Sesi Medya Ltd.'dir.

d. Özgür Gazete

OZGURGAZETEKIBRIS.COM

Sahibi: Özgür Kıbrıs Medya Ltd.

Genel Yayın Yönetmeni:

Pınar Barut

pinarbarut@ozgurgazetekibris.com

Adres: Şerif Arzık Sokak, Ereş Apartmanı, No: 16/2, Köşklüçiftlik / Lefkoşa

Whatsapp İhbar Hattı: 0539 106 94 87

Kuruluş tarihi

14 Ağustos 2020

Görsel 4: Özgür Gazete Dijital Gazete Künyesi (Künye, t.y.)

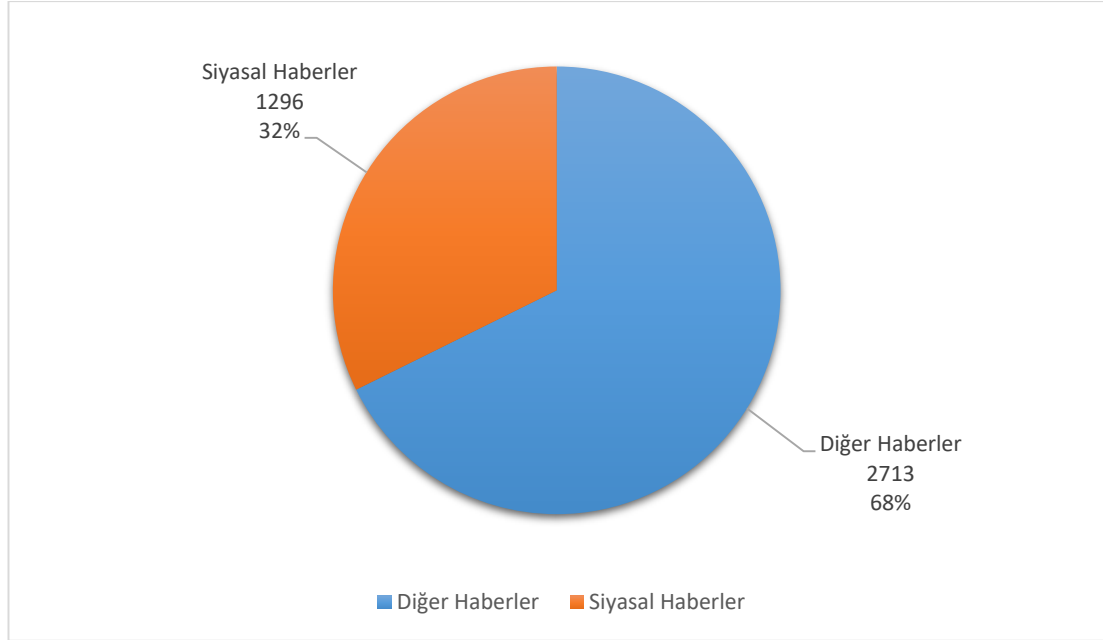
Özgür Gazete, 2020 yılında kurularak dijital gazete olarak yayım hayatına başlamıştır. Özgür Gazete, deyim yerinde ise *aşırı sol* tandanslı bir yayıncılık yönelimindedir.

Özgür Gazete; <https://www.ozgurgazetekibris.com/> linki aracılığıyla erişilebilecek dijital gazete üzerinden yayım hayatını sürdürmektedir. Özgün içerikte haberler üretmesinin yanı sıra diğer dijital ve basılı gazetelerin yayımlarına da yer vermektedir. Gazetenin sahibi Özgür Kıbrıs Medya Ltd.'dir.

2. Analizler

2.1. Nicel Analizler (Sayısal Analizler)

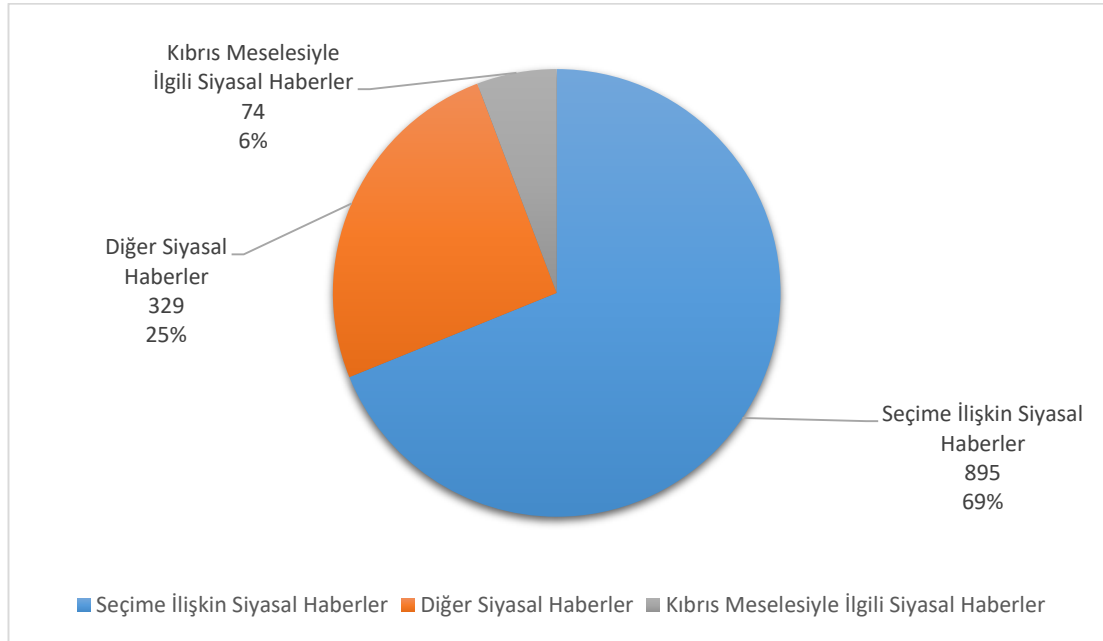
2.1.1. Siyasal Haberler

Grafik 1: Toplam; Diğer Haberler – Siyasal Haberler

22 Aralık 2021 ile 22 Ocak 2022 tarihleri arasında yer alan süreçte dört dijital gazetenin “KKTC” başlığı altında yer alan toplam 4009 (%100) haber yayımladıkları tespit edilmiştir. Bu çalışmada 2022 KKTC Milletvekili Erken Genel Seçimi öncesindeki bir aylık süreye odaklanıldığından ötürü, temel olarak “KKTC” başlığı altında yer alan siyasi haberlere dikkat edilmiştir. Bu başlık altında toplam 1296 (%32) siyasi haber yayımlandığı tespit edilmiştir.

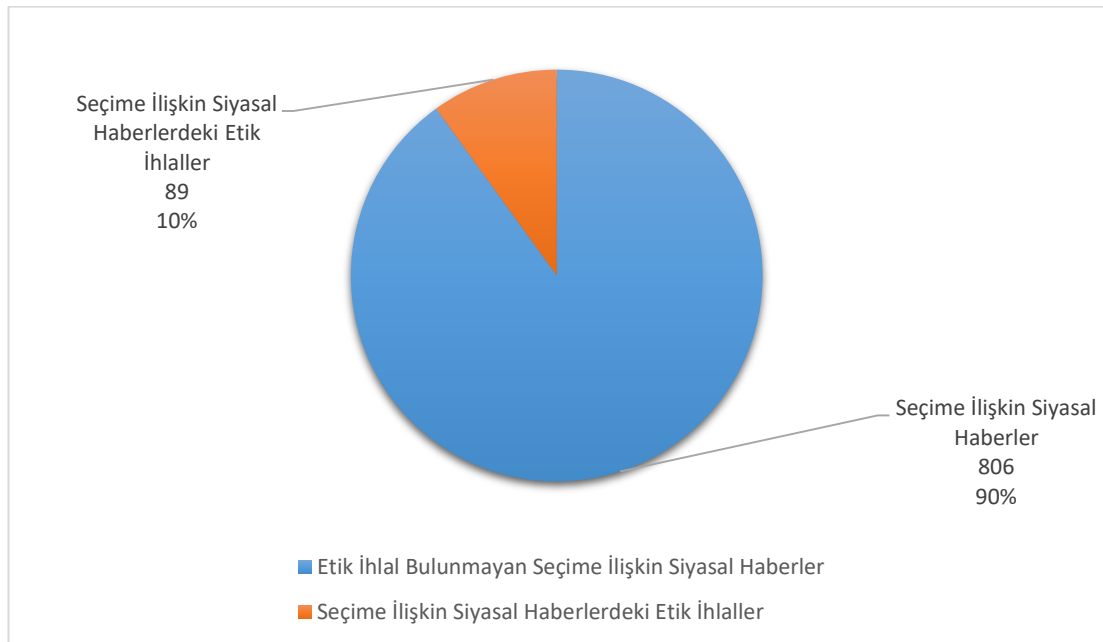
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Grafik 2: Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Dijital haber taramasında tespit edilen toplam 1296 (%100) siyasal haber, üç türde incelenmiştir. Buna göre 895 (%69) seçime ilişkin siyasal haber, 329 (%25) diğer siyasal haberler ve 74 (%6) Kıbrıs meselesiyle ilgili haber tespit edilmiştir.

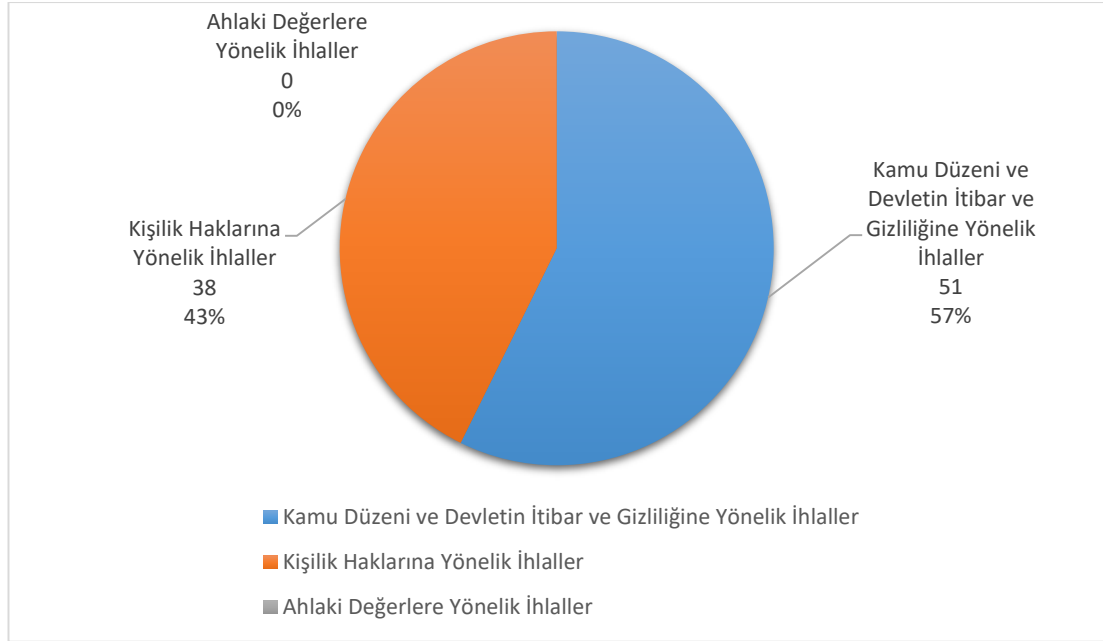
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Grafik 3: Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Bu çalışma kapsamında seçime ilişkin siyasal haberlere odaklanılarak tespit edilen 895 (%100) haberdeki etik ihlaller incelenmiştir. Bu kapsamda seçime ilişkin siyasal haberlerde 89 (%10) etik ihlal tespit edilirken, 806 (%90) seçime ilişkin siyasal haberde ise etik ihlal bulunmadığı tespit edilmiştir.

c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

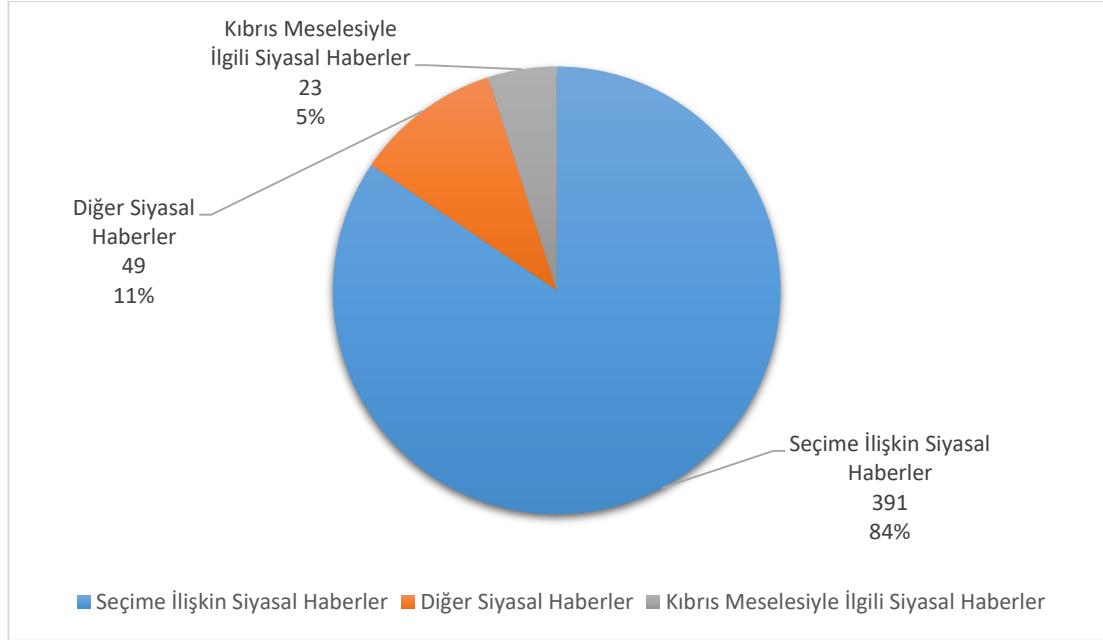
Grafik 4: Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

Seçime ilişkin siyasal haberlerdeki etik ihlaller kapsamında tespit edilen 89 (%100) haber, üç türde incelenmiştir. Buna göre kişilik haklarına yönelik ihlallerde 38 (%43) haber ve kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik ihlallerde 51 (%57) haber tespit edilirken, ahlaki değerlere yönelik ihlallerde ise hiçbir haber tespit edilmemiştir.

2.1.2. Dijital Gazeteler

2.1.2.1. Kıbrıs Postası

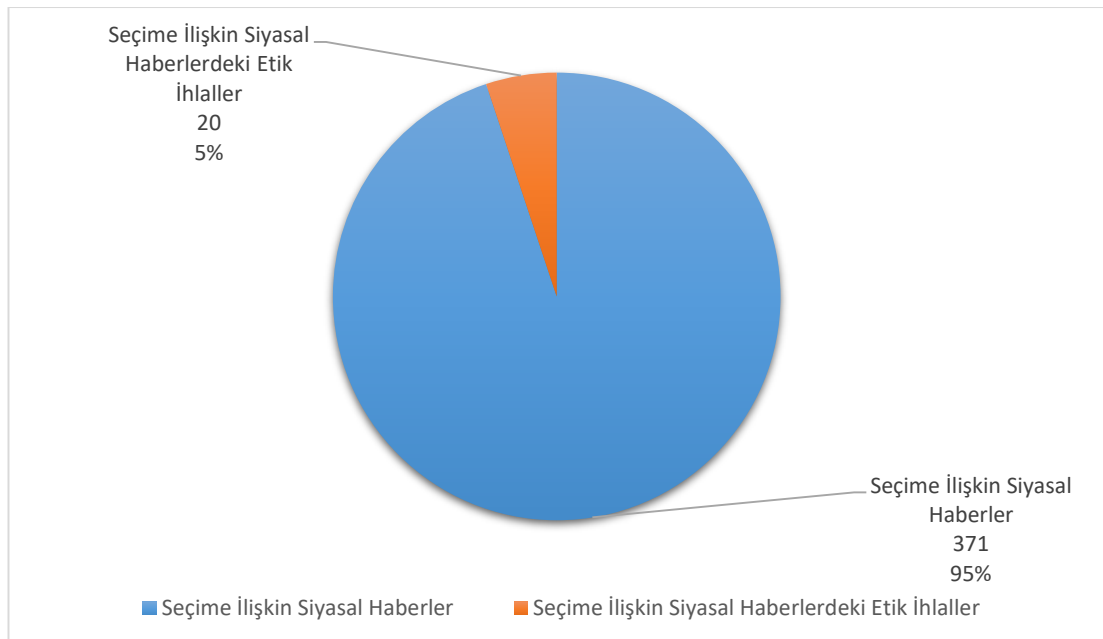
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Grafik 5: Kıbrıs Postası – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Kıbrıs Postası'nın 463 (%100) siyasal haber yayımladığı tespit edilmiştir. Buna göre 391 (%84) seçime ilişkin siyasal haber, 49 (%11) diğer siyasal haber ve 23 (%5) Kıbrıs meselesiyle ilgili siyasal haber yayımlanmıştır.

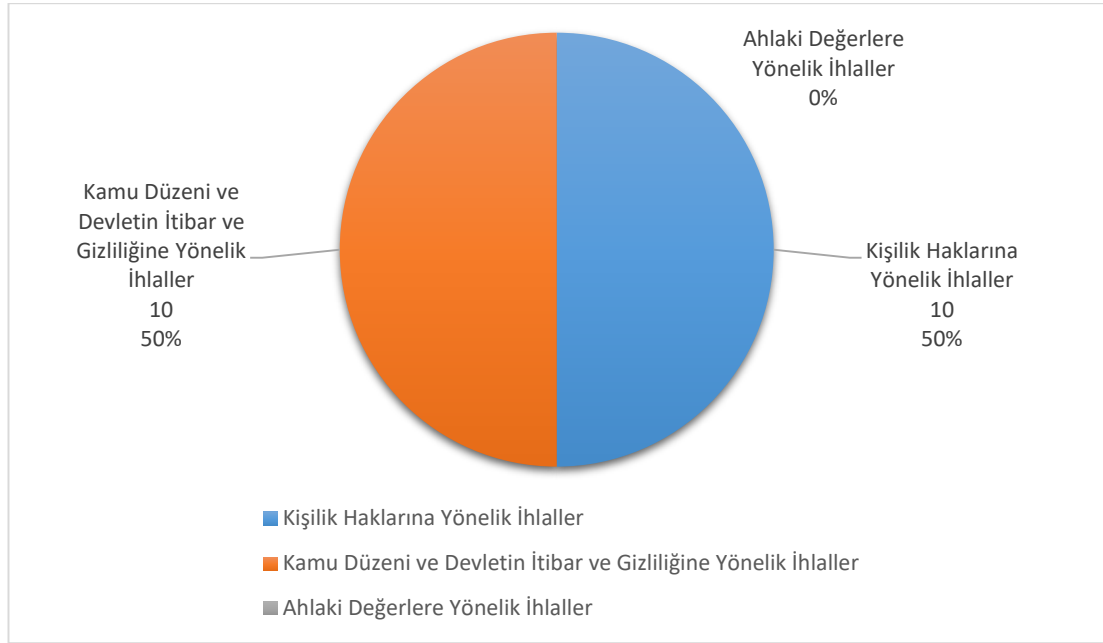
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Grafik 6: Kıbrıs Postası – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Kıbrıs Postası'nın 371 (%95) seçime ilişkin siyasal haberinde etik ihlal tespit edilmezken, 20 (%5) haberde etik ihlal olduğu tespit edilmiştir.

c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

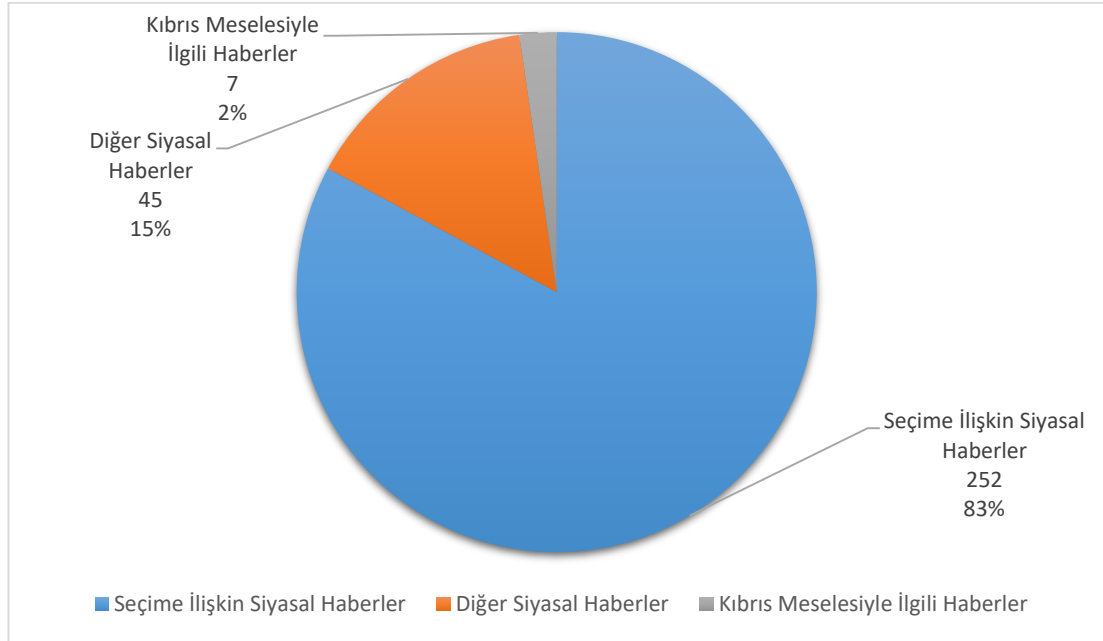

Grafik 7: Kıbrıs Postası – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

Kıbrıs Postası'nın seçime ilişkin siyasal haberlerinde tespit edilen 20 (%100) etik ihlalin, etik ihlal türlerine göre dağılımı yapılmıştır. Buna göre kişilik haklarına yönelik ihlallerde 10 (%50) haber tespit edilirken, kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik ihlallerde ise 10 (%50) haber tespit edilmiştir.

2.1.2.2. Gıynık Gazetesi

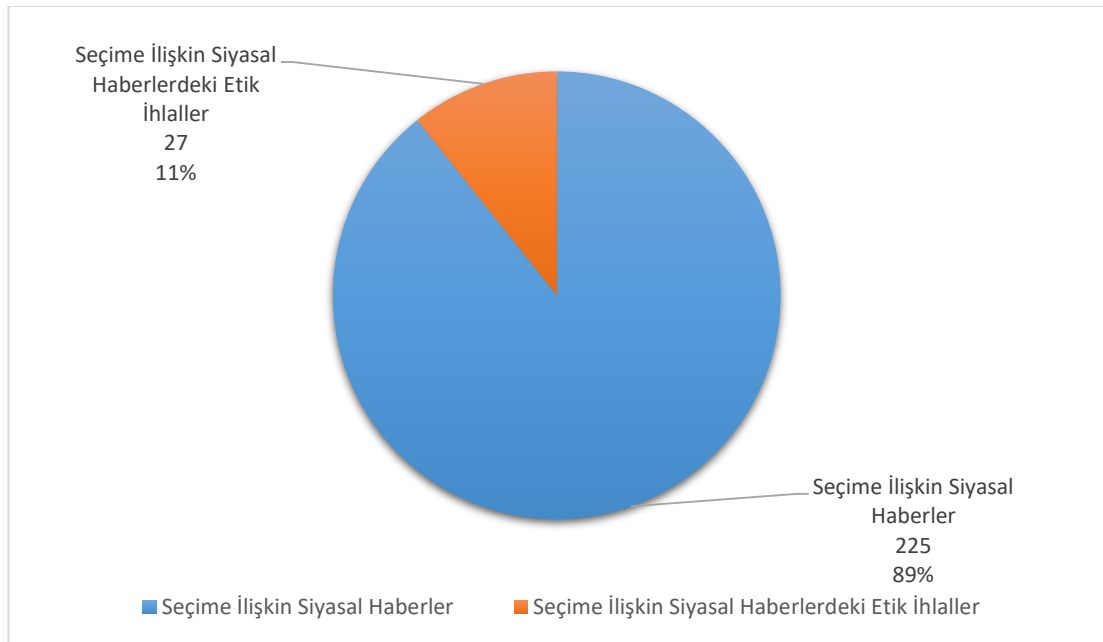
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Grafik 8: Gıynık Gazetesi – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Gıynık Gazetesi'nin 304 (%100) siyasal haber yayımladığı tespit edilmiştir. Buna göre 252 (%83) seçime ilişkin siyasal haber, 45 (%15) diğer siyasal haber ve 7 (%2) Kıbrıs meselesiyle ilgili siyasal haber yayımlanmıştır.

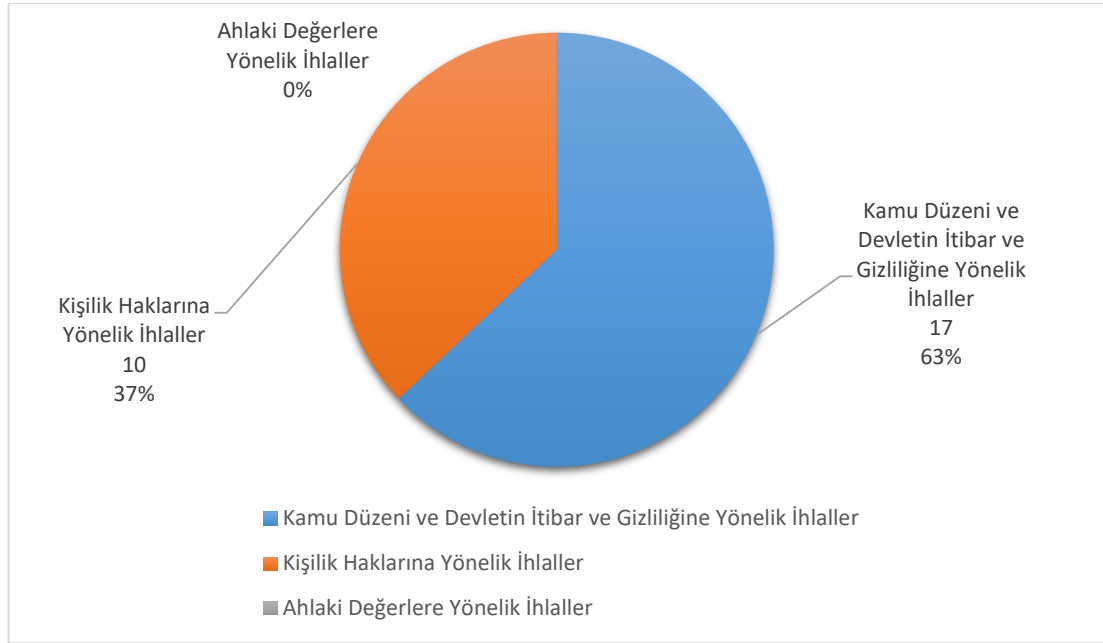
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Grafik 9: Gıynık Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerde Etik İhlallerin Dağılımı

Gıynık Gazetesi’nin 225 (%89) seçime ilişkin siyasal haberinde etik ihlal tespit edilmezken, 27 (%11) haberde etik ihlal olduğu tespit edilmiştir.

c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

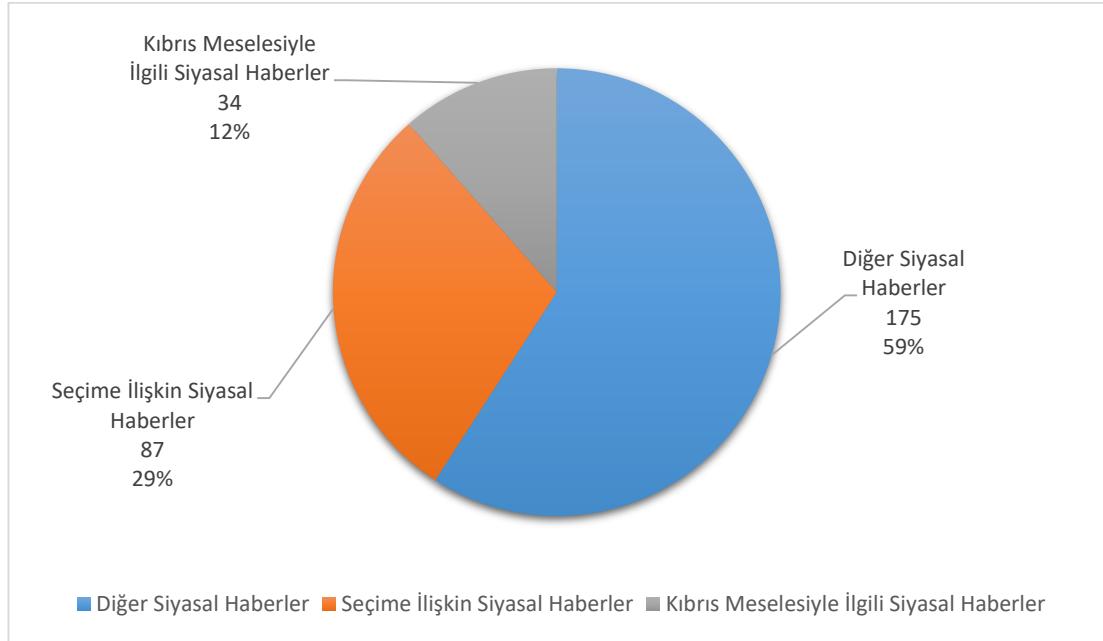

Grafik 10: Gıynık Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

Gıynık Gazetesi’nin seçime ilişkin siyasal haberlerinde tespit edilen 27 (%100) etik ihlalin, etik ihlal türlerine göre dağılımı yapılmıştır. Buna göre kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik ihlallerde 17 (%63) haber tespit edilirken, kişilik haklarına yönelik ihlallerde ise 10 (%37) haber tespit edilmiştir.

2.1.2.3. Hakikat Gazetesi

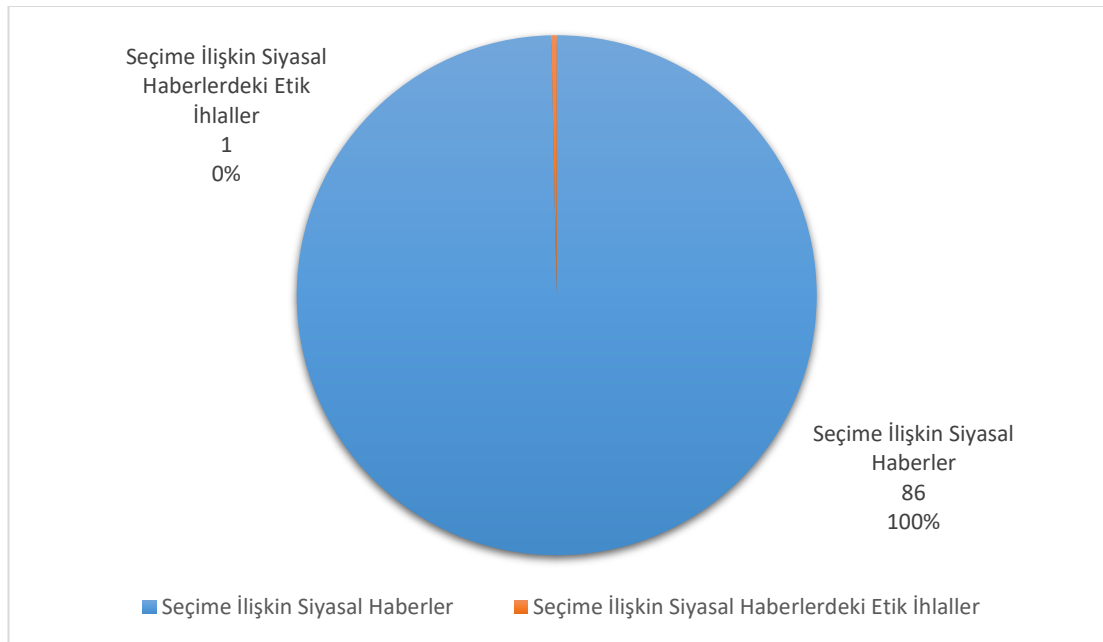
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Grafik 11: Hakikat Gazetesi – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Hakikat Gazetesi'nin 296 (%100) siyasal haber yayımladığı tespit edilmiştir. Buna göre 175 (%59) diğer siyasal haber, 87 (%29) seçime ilişkin siyasal haber ve 34 (%15) Kıbrıs meselesiyle ilgili siyasal haber yayımlanmıştır.

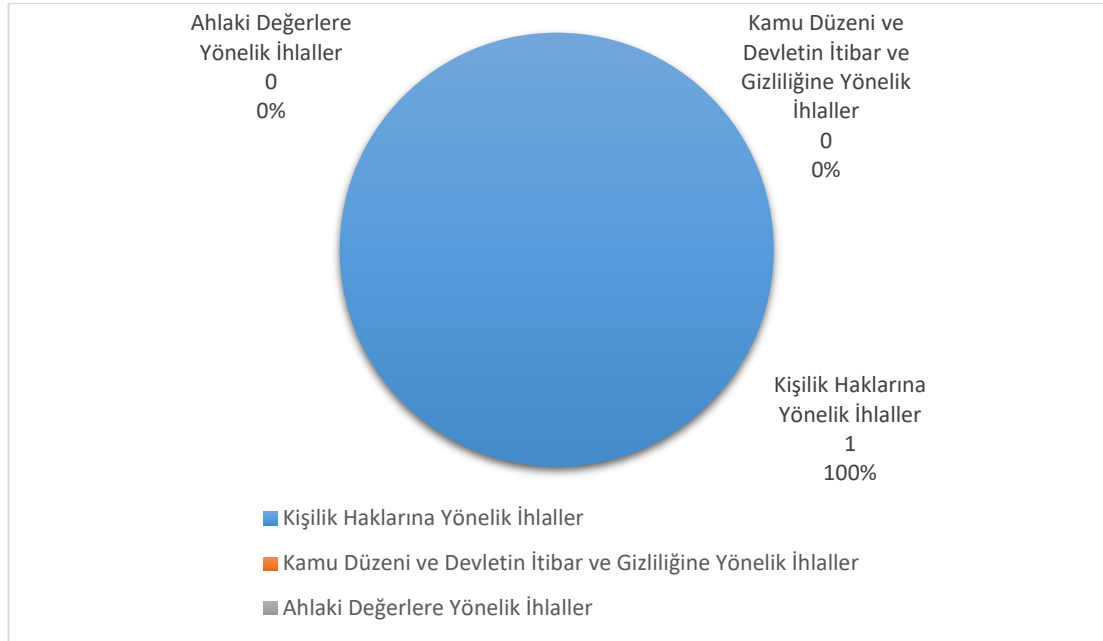
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Grafik 12: Hakikat Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Hakikat Gazetesi’nin 86 (%99,67) seçime ilişkin siyasal haberinde etik ihlal tespit edilmezken, yalnızca 1 (%0,33) haberde etik ihlal olduğu tespit edilmiştir.

c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

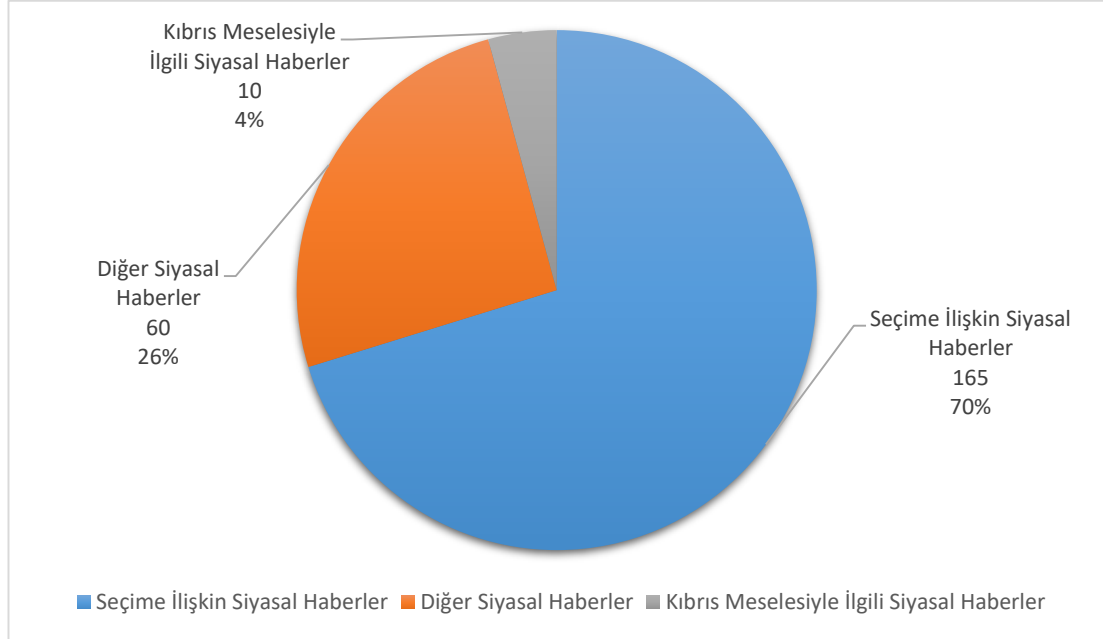

Grafik 13: Hakikat Gazetesi – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

Hakikat Gazetesi’nin seçime ilişkin siyasal haberlerinde tespit edilen 1 (%100) etik ihlalin, etik ihlal türlerine göre dağılımı yapılmıştır. Buna göre kişilik haklarına yönelik ihlallerde yalnızca 1 (%100) haber tespit edilirken, diğer türlerde hiçbir ihlal tespit edilmemiştir.

2.1.2.4. Özgür Gazete

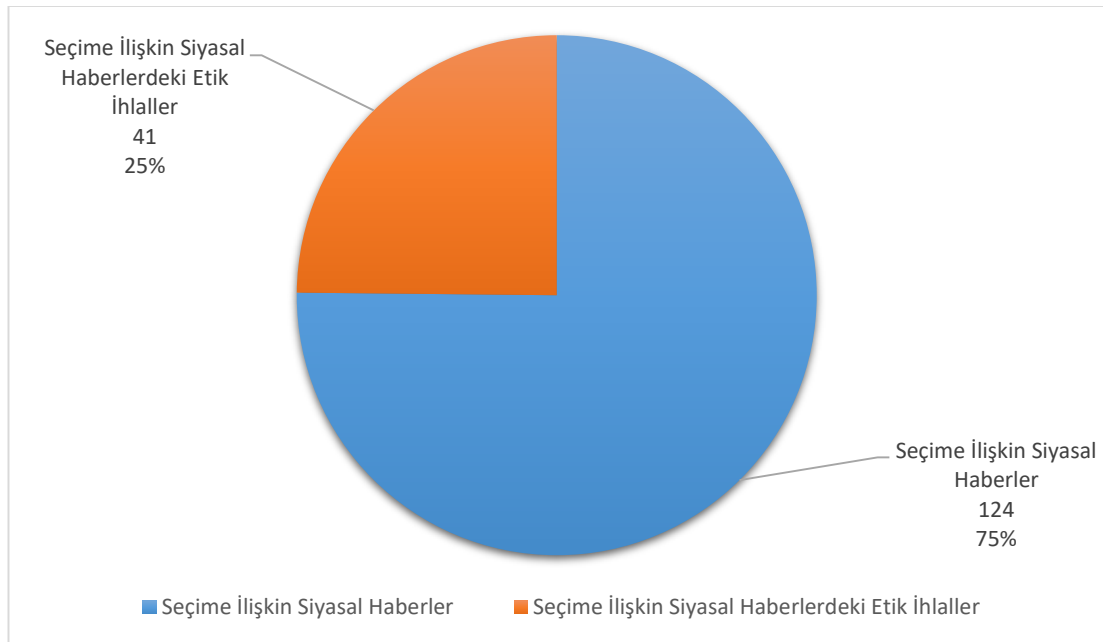
a. Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Grafik 14: Özgür Gazete – Siyasal Haber Türlerinin Dağılımı

Özgür Gazete'nin 235 (%100) siyasal haber yayımladığı tespit edilmiştir. Buna göre 165 (%70) seçime ilişkin siyasal haber, 60 (%26) diğer siyasal haber ve 10 (%4) Kıbrıs meselesiyle ilgili siyasal haber yayımlanmıştır.

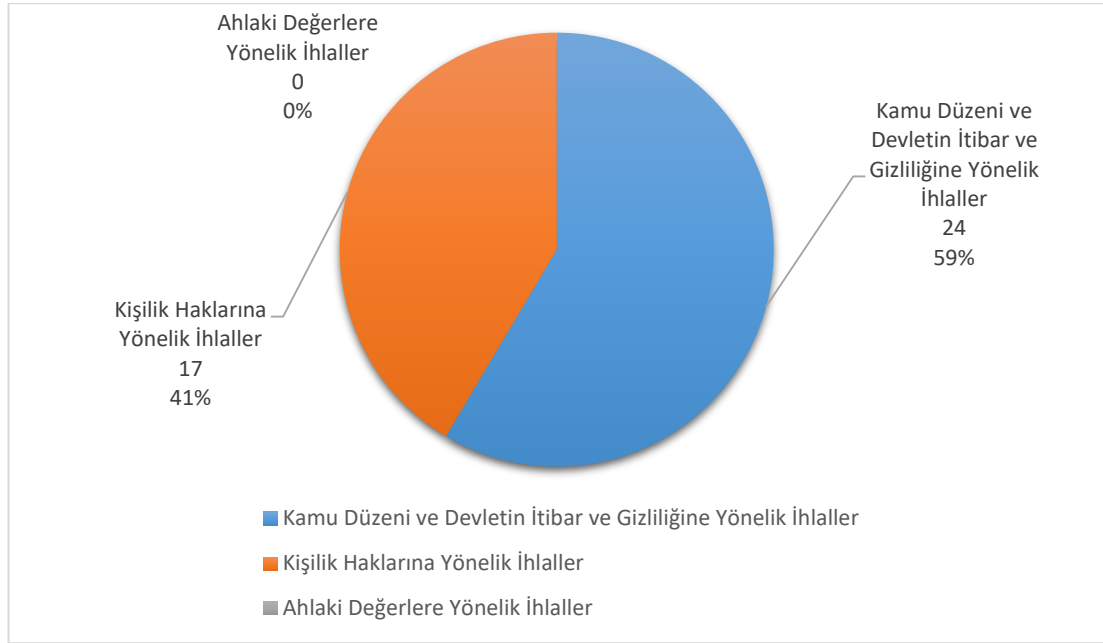
b. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Grafik 15: Özgür Gazete – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Özgür Gazete’nin 124 (%75) seçime ilişkin siyasal haberinde etik ihlal tespit edilmezken, 41 (%25) haberde etik ihlal olduğu tespit edilmiştir.

c. Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

Grafik 16: Özgür Gazete – Seçime Yönelik Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre Dağılımı

Özgür Gazete’nin seçime ilişkin siyasal haberlerinde tespit edilen 41 (%100) etik ihlalin, etik ihlal türlerine göre dağılımı yapılmıştır. Buna göre kişilik haklarına yönelik ihlallerde 17 (%41) haber tespit edilirken, kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik ihlallerde 24 (%59) haber tespit edilmiştir.

2.2. Nitel Analizler (İçerik Analizleri)

İçerik analizi, verilerden çıkarılan geçerli yorumların birbirini takip eden işlemler neticesinde ortaya konulan bir araştırma yöntemidir. Bu çalışmada siyasal haberlerin seçime ilişkin olanlarına odaklanılarak kişilik haklarına yönelik ihlaller, kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik ihlaller ve ahlaki değerlere yönelik ihlaller olmak üzere etik ihlaller üç kategori altında analiz edilmiştir.

2.2.1. Dijital Gazetelerdeki Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlal Türlerine Göre İçerik Analizi

Dört dijital gazetede tespit edilen toplam 89 (%100) etik ihlal içeren haberden, 18 (%20) tanesi seçilerek içerik analizleri yapılmıştır. Bu bağlamda kişilik haklarına yönelik etik ihlal türünde tespit edilen 38 (%100) haberin 8 (%20) tanesi ve kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik etik ihlal türünde tespit edilen 51 (%100) haberin 10 (%20) tanesi seçilerek içerik analizleri yapılmıştır.

2.2.1.1. Kişilik Haklarına Yönelik Etik İhlaller

a. Özgür Gazete

Haber 1: “Ersoy: Deniz aşırı bir diktatörün müdahalesine sessiz kalmayacağız”
(Ersoy: Deniz aşırı bir diktatörün müdahalesine sessiz kalmayacağız, 2022).

Ersoy: Deniz aşırı bir diktatörün müdahalesine sessiz kalmayacağız

• 7 Ocak 2022

Bağımsızlık Yolu Mağusa milletvekili adayı **Umut Ersoy**, ülkede irade gaspının sadece Maraş sürecinde ya da Cumhurbaşkanlığı seçimine müdahaleyle başlamadığını belirterek, egemenliği ağızlarından düşürmeyen partilerin bunlara seyirci kaldığını söyledi

Ersoy: Kıbrıs adası birleşmeden Kıbrıs halkları kendi kaderleri hakkında nihai sözü söyleyemeyeceklerdir

BRT ekranlarında yayınlanan *Levent Kutay*'ın sunduğu *Seçim Özel 2022* açık oturum programına konuk olan Ersoy, Kıbrıs sorunuyla ilgili önemli açıklamalarda bulundu.

Ersoy, Bağımsızlık Yolu olarak Kıbrıs sorunu çözümünü iki konu üzerinde değerlendirdiklerini, bunlardan bir tanesinin Kıbrıslı Türk halkının uluslararası toplumun parçası olabileceği, saygın ve eşit bir statü elde edebileceği, sanatı ve müziğiyle, bilimiyle, ekonomisiyle kendi temsiliyetini oluşturabileceği eşitlik içeren bir yapının kurulması, diğeri ise Kıbrıs adasının birleştirilmesi olduğunu söyledi.

Kıbrıs adasının emperyalist güçler tarafından kendi çıkarları doğrultusunda kullanılıyorsa en fazla da bu ikiye bölünmüş halinden faydalanılarak kullanılıyor olduğunu da belirten Ersoy, ancak Kıbrıs'ın bir bütün olarak işgallerden bağımsızlaştırılmasıyla Kıbrıs halklarının kendi kaderleri hakkında nihai sözü söyleyebileceğini belirtti.

Kıbrıs sorununun, Kıbrıs halkları açısından söz yetki karar iktidar sorunu olduğunu da ekleyen Ersoy, ancak adanın birleşmesi, halkların kardeşleşmesi ve emekçi sınıfların çözümde özne olmasıyla çözülebileceğini söyledi.

Tek gerçekçi seçenek federasyondur

Kıbrıs sorunu çözümünde tek gerçek seçeneğin federasyon olduğunu belirten Ersoy, diğer tüm seçeneklerin hayal satma olduğunu belirtti. Mevcut cumhurbaşkanının iki devletli çözüm önerisinden de bahseden Ersoy, bu seçeneğin 1983 yılında ilan edildiğini, yeni bir anlayış olmadığını, kktc'yi tanıtacaklarını söylediklerini ancak bununla ilgili hiçbir şey yapmadıklarını sadece Türkiye'de belirli yerleri gezdiklerini ve Recep Tayyip Erdoğan'ın propagandasını yaptıklarını söyledi.

Faiz Sucuoğlu'nun tanınmamışlığın avantajlarından yararlanacağız söyleminin de bir itiraf olduğunu dile getiren Ersoy, bunun Kıbrıs sorunuyla ilgili mevcut statüko dışında hiçbir şey vadedemeyiz demek olduğunu anlattı.

Ersoy, iki devletli çözümün tek işe yarayacağı nokta Türkiye Cumhuriyeti egemenlerinin Kıbrıs'ın kuzeyinde elde ettiği hegemonyayı güçlendirmelerinden başka bir şey olmadığını ifade etti.

Sürekli egemenlikten bahsedildiğini ancak Recep Tayyip Erdoğan'ın bağımsız yargı organlarımıza dil uzatma cüreti gösterdiğinde cevap bile veremediklerinin de altını çizen Ersoy, sesinizi çıkaramıyorsanız egemenlikten de bahsetmeyeceksiniz dedi.

“Deniz aşırı bir diktatörün, halkımızın kendi kaderini tayin etme hakkına müdahalesine sessiz kalmayacağız”

Maraş konusunda da açıklama yapan Ersoy, bu konuya genel olarak rant perspektifinden bakıldığını halbuki Maraş'ın insani, sosyolojik, ekonomik, ekolojik ve politik boyutunun olduğunu söyledi.

Maraş'ın halkın iradesine müdahale edilen seçim sürecinde açıldığını, Maraş'ı UBP'nin açmadığını Recep Tayyip Erdoğan'ın açtığını dile getiren Ersoy, aynı şekilde mavi vatan ya da doğal gaz gibi dış politikada belirleyicinin UBP veya bir başka partinin olmadığını Recep Tayyip Erdoğan'ın kendisinin olduğunu belirtti.

Tüm bunların hepsi kendi iç kamuoylarında milliyetçi bir hamaset oluşturabilmek ve kendi oylarını konsolide edebilmek adına yapılan akıl dışı bir siyaset olduğunu da ekledi.

Ülkemizde irade gaspının sadece Maraş sürecinde ya da Cumhurbaşkanlığı seçimine müdahaleyle başlamadığını bundan 4 sene öne Recep Tayyip Erdoğan'ın emriyle polis eşliğinde bir gazetenin taşlandığını, meclisin damına çıkılıp bayrak açıldığını da ekleyen Ersoy egemenliği açısından düşürmeyen partiler bunlara seyirci kaldı dedi.

Deniz aşırı bir diktatörün bu halkın kendi kaderini tayin etme hakkına müdahalesine sessiz kalmayacaklarını da anlatan Ersoy, Kıbrıslı Türk halkı diye bir halk vardır ve müdahaleler nerden gelirse gelsin Bağımsızlık Yolu olarak karşı duracaklarını ifade etti.

Analiz 1: Haberde Bağımsızlık Yolu Gazimağusa Milletvekili Adayı Umut Ersoy'un Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan hakkındaki eleştirilerine yer verilmiştir.

BRT'de Levent Kutay'ın sunduğu Seçim Özel 2022 programına katılan Umut Ersoy, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a eleştirilerde bulunarak “deniz aşırı bir diktatörün, halkımızın kendi kaderini tayin etme hakkına müdahalesine sessiz kalmayacağız” ifadelerini kullanmıştır. Oysa ki diktatör, baskıcı bir rejim kurarak özgürlükleri yasaklayan ve demokratik yöntemlerin dışında mutlak bir otoriteye sahip olan buyurgan yöneticiler için kullanılan bir kavramdır. Türkiye’de bu söylem, “Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu” kapsamına girmektedir.

Haberde yer alan “diktatör” ifadesiyle söz konusu bireyin (Recep Tayyip Erdoğan) aşağılanmasına, hedef gösterilmesine ve ona karşı nefret söyleminde bulunulmasına çanak tutulmuştur. Binaenaleyh haberde eleştiri sınırlarını aşan ifadelere yer verilerek Türkiye Cumhurbaşkanının itibar ve saygınlığına yönelik etik ihlal yapılmıştır.

Haber 2: “Oygar: Bu ülkenin Cumhurbaşkanı soytarı bile değildir” (Oygar: Bu ülkenin Cumhurbaşkanı soytarı bile değildir, 2022).

Oygar: Bu ülkenin Cumhurbaşkanı soytarı bile değildir

• 4 hafta önce

Oyunuzu her kritik dönemeçte iktidar olmadıklarını defa yen ispatlayan rejim partilerine vererek yakmayın!

Bağımsızlık Yolu Onur Kurulu Başkanı, *Lefkoşa* milletvekili adayı *Tahsin Oygar*, şu anki koşullar içinde bir taraf olmanın gerekliliğini ve sandığa gidip ortaya irade koymanın önemli olduğunu vurguladı

Oygar: Oyunuzu her kritik dönemeçte iktidar olmadıklarını defa yen ispatlayan rejim partilerine vererek yakmayın!

Bağımsızlık Yolu Onur Kurulu Başkanı, Lefkoşa milletvekili adayı Tahsin Oygar, Kıbrıs Net Haber'de Mustafa İlkan'ın konuğu oldu.

Katıldığı programda çeşitli açıklamalarda bulunan Oygar, halka seslenerek sandığa gidin çağrısında bulundu. Şu anki koşullar içinde bir taraf olmanın gerekliliğine değinen Oygar, sandığa gidip ortaya irade koymanın önemini vurguladı.

Tahsin Oygar, sandığa gidecek olan halka seslenerek "Oylarınızı bugüne kadar sizleri hayal kırıklığına uğratan iktidar olduğunu savunan ama her kritik dönemeçte iktidar olmadıklarını defa yen ispatlayan rejim partilerine vererek yakmayın. Mücadeleyi yükseltmek için, direnişi büyütmek için Bağımsızlık Yoluna mühür vurun!" dedi.

"Sandığa gitmemek pratik gündelik hayat için bir çözüm değildir"

Sandığa gitmemek herkesin elbette demokratik hakkıdır diyen Oygar, bu oranın yıllardır hükümete gelen düzen partilerine güvensizliğini veya hayal kırıklığını da ortaya koyduğunu söyledi. *De facto* KKTC'nin gündelik bütün pratiğimize etkisinin altını çizen Oygar, bu rejimde mücadele etmenin tek bir yoldan geçmediğini belirtti.

Parlamentar mücadeleden tıpkı sokak ve sendikal mücadele gibi bir yöntem olduğunu, halkın parlamentar mücadelede de aktif rol almasının gerekliliğine değindi.

“Sandığa gitmemek pratik gündelik hayat için bir çözüm değildir”

Sandığa gitmemek herkesin elbette demokratik hakkıdır diyen Oygur, bu oranın yıllardır hükümete gelen düzen partilerine güvensizliğini veya hayal kırıklığını da ortaya koyduğunu söyledi. *De facto* KKTC'nin gündelik bütün pratiğimize etkisinin altını çizen Oygur, bu rejimde mücadele etmenin tek bir yoldan geçmediğini belirtti.

Parlamentar mücadeleden tıpkı sokak ve sendikal mücadele gibi bir yöntem olduğunu, halkın parlamenter mücadelede de aktif rol almasının gerekliliğine değindi.

“Devlet özel hastaneleri finanse ediyor”

Ülkedeki çeşitli iktidar odaklarına işaret eden Oygur, özel hastanelere yapılan sevklerin halkın cebinden ödendiğine dikkat çekti.

Bunun gelmiş geçmiş hükümetlerin bir beceriksizliği veya yönetememe sorunu olmadığını belirten Oygur, aksine bunun hükümetlerin iktidar sorunu olduğunu söyledi.

Sadece özel hastanelerin değil, özel okulların, akaryakıt firmalarının, büyük otellerin de hükümetten güçlü olduğuna dikkat çekti.

“Kooperatif Merkez Bankası yönetimi siyasi rant malzemesi ediliyor”

Anayasanın 63. maddesinde kooperatifçiliğin demokratik bir şekilde geliştirilmesi devletin görevi olmasına rağmen yıllardır gelmiş geçmiş hükümetler bununla ilgili bir adım atmamıştır diyen Oygur, kooperatiflerin bu ülkede alternatif bir kalkınma modeli oluşturacak öneme sahip olduğundan da söz etti. Kooperatif Merkez Bankası Yönetimi, genel kurul yapılarak gerçek sahibi olan kooperatifler tarafından belirlenmesinin öneminden bahseden Oygur, 1986'dan beri yönetimin hükümetler tarafından işgal edilmiş durumda olduğunu belirtti. Hükümetler anayasayı ihlal ediyor dedi.

“Bu ülkenin Cumhurbaşkanı soytarı bile değildir”

Türkiye'deki halkların alın terinden yapılacak olan külliye'nin gösteriş budalılığı olduğunu dile getiren Oygur, cumhurbaşkanına soytarı demek bile istemiyorum çünkü soytarlar tarihte önemli bir yere sahiptiler dedi. Halkların söyleyemediğini krallara mizah yoluyla iletenlerdir.

Cumhurbaşkanının sık sık Toros dağlarının fotoğrafını çekmesini ancak maskaralık olarak değerlendirilebilir diyen Oygur, Külliye'yi yaptırmayacağız, yapılırsa bile kamulaştırılması için mücadele vereceğiz dedi.

Analiz 2: Haberde Bağımsızlık Yolu Lefkoşa Milletvekili Adayı Tahsin Oygur'ın açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde Cumhurbaşkanı Ersin Tatar hedef alınarak şahsına yönelik aşağılayıcı, küçük düşürücü, itibar ve şöhretini zedeleyici ifadelerle yer verilmiştir.

Cumhurbaşkanına itibar suikastı yapılarak kişilik hakları ihlal edilmiştir.

KKTC'de “Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu” ile ilgili herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığından ötürü bu ifadeler, suç unsuru sayılmamaktadır. Bundan ötürü Ersin

Tatar’a yönelik hakaret içeren ifadeler, yalnızca kişilik haklarının korunması kapsamında bir cezai yaptırıma tabii tutulabilir.

Haber 3: “Harmancı: Yiyin efendiler yiyin, doyuncaya, tıksırıncaya, çatlayıncaya kadar yiyin, 2022” (Harmancı: Yiyin efendiler yiyin, doyuncaya, tıksırıncaya, çatlayıncaya kadar yiyin, 2022).

Harmancı: Yiyin efendiler yiyin, doyuncaya, tıksırıncaya, çatlayıncaya kadar yiyin

• 4 Ocak 2022

Lefkoşa Türk Belediyesi (LTB) Başkanı *Mehmet Harmancı*, *Cumhurbaşkanlığı* makamında bulunan *Ersin Tatar*'a yapılacak olan *külliye* için tüm kalemlerden toplanarak 586 milyon TL ayrılması konusunda, Tatar ve *UBP Hükümeti*'nin 'Sn. Erdoğan ısrarla istediği için korkusundan konuşamayan bir aciz olarak' hatırlanacağını söyledi

Harmancı: Altyapıdan ve önceliklerinden kesildi, saray yapımına aktarıldı

Sosyal medya hesabından 'Müjde mi isterim' başlığıyla açıklama yapan Harmancı, *Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu (Kıb-tek)* batarken, külliye için tam 586 milyon TL'nin bulunarak aktarıldığını, insanlar açken, işsizlikten kıvranırken, banka borçlarını çevirebilmek için her türlü zorlukla mücadele ederken, tüm sağlık altyapısı çökmüşken külliye yapımı için 586 milyon bulunduğunu ve toparlandığını söyledi.

Harmancı, Altyapıdan kesildi, önceliklerinden kesildi ve saray yapımına aktarıldı. Dönemin şartları sizi oraya üfürebilir ama tarih sizi halk inim inim inerken bütçede halkın ihtiyaçları için ayrılmış kaynakları yiyen ve sırf bu projeyi *Sn. Erdoğan (TC Cumhurbaşkanı)* söylediği ve ısrarla istediği için korkusundan konuşamayan bir aciz olarak hatırlayacak" dedi.

Harmancı paylaşımını *Tevfik Fikret*'in şu sözleriyle tamamladı;

"Yiye efendiler yiye, bu han-ı iştiha sizin. Doyuncaya, tıksıncaya, çatlayıncaya kadar yiye. Bu harmanın gelir sonu, kapaştırın giderayak. Yarın bakarsınız söner bugün çıtırdayan ocak"

Analiz 3: Haberde LTB Başkanı Mehmet Harmancı'nın sosyal medya hesabından gerçekleştirdiği açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde Cumhurbaşkanlığı binasının Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ısrarıyla yapılacağı ve UBP hükümetinin de korkusundan sesini çıkaramadığı iddia edilmektedir. Bununla birlikte Tevfik Fikret'in sözleriyle devleti yönetenlere gönderme yapılarak tanınmış kişiler olduklarından ötürü itibar ve şöhretleri zedelenmektedir. Dolayısıyla bu haberde kişilik haklarına yönelik etik ihlal bulunmaktadır.

b. Gynık Gazetesi

Haber 4: “Batak: Ne sana saray yaptıracāız, ne de bir gecede mesleğine ihanet eden Saner’i ihanet ettiği meslekte barındıracāız” (Batak: Ne sana saray yaptıracāız, ne de bir gecede mesleğine ihanet eden Saner’i ihanet ettiği meslekte barındıracāız, 2022)

Batak: Ne sana saray yaptıracāız, ne de bir gecede mesleğine ihanet eden Saner’i ihanet ettiği meslekte barındıracāız

Bağımsızlık Yolu Girne milletvekili adayı Mustafa Batak, külliye inşaatı ile ilgili açıklamalarda bulundu.

• 18 Ocak 2022

Bağımsızlık Yolu Girne milletvekili adayı Mustafa Batak, külliye inşaatı ile ilgili açıklamalarda bulundu.

Batak, ülkemiz, halkın günden güne yoksullaştığı, ay sonlarının ayın ortasında geldiği bir dönemden geçmekte. Böylesine kritik bir dönemde, yaşanan ekonomik gerilemeye karşı çözüm üretecek adımlar beklenirken, bunun yerine yine halka değil "keyfe" yönelik adımlar atılıyor. Artan Covid-19 vakaları ile çöken sağlık sistemine, alarm veren okullara, bu soğuk kış günlerinde; yağan ilk yağmurlarla mahvolan yollara ve bu yollarda evine ekmek götürme peşinde koşan emekçilerin yaşadığı zor koşullara rağmen mevcut hükümet gibi Cumhurbaşkanı da halka sırtını dönüp, yaşanan darboğazı görmezden geliyor dedi.

Halka sırtını dönen hükümet ve Cumhurbaşkanı, bununla da kalmayıp yüzünü, yapılması planlanan Cumhurbaşkanlığı Sarayı ve Meclis Binasını içermesi planlanan Külliye Projesi'ne çeviriyor diyen Batak, onca dert ve sıkıntının arasında, iki devletlilik kisvesiyle halkın önüne konan bu projenin 586 Milyon TL'lik bütçesi açıklandı ifadelerini kullandı. Batak, ardından ise Ersin Tatar'dan "Şimdiki binalarda çok zor koşullar altında çalışıyoruz, müzakere heyeti yabancı konukları misafir ediyor, utanıyoruz, yeni ve kullanışlı bir binaya ihtiyaç var" açıklaması geldi dedi.

Tatar'a Sözü müdür, Sana saray yaptırmayacağız!

Tatar'ın halkın barınma hakkından bir haber olduğunu söyleyen Batak, konut ve kiralara geldiği fahiş fiyatlardan, yapısal olarak sorunlu binalardan, damı akıtan, drenaj sistemi sorunlu bölgelerde gördüğü ilk yağmurla içi su dolup taşan, şantiye koşullarında yatıp kalkmak zorunda kalan emekçilerden ve buna benzer birçok sorundan değil, mevcut Cumhurbaşkanlığı Sarayından utanıyor. Dahası, "Cumhurbaşkanlığı binasının bugünkü fiziksel durumu, çalışanlarımızın ve binaya gününbirlik dışardan gelen vatandaşlarımızın can güvenliği açısından ciddi anlamda risk arz etmektedir" şeklinde devam eden ifadeleri bu alanda faaliyet gösteren uzmanları hayrete düşürmüştür şeklinde konuştu.

Burada, tıpkı söz konusu projenin müellifliğinin Bakanlar Kurulu kararı ile istisnai vatandaşlık yasası çerçevesinde, başka bir ülkenin vatandaşına verilmesi sürecinde olduğu gibi, Kıbrıslı Türk Mimar ve Mühendisler itibarsızlaştırma söz konusu diyen Batak, bu ülkede yaşayan alanında uzman kişiler vardır ve o kişiler bu alanda bilgi ve beceriye sahiptir açıklamasını yaptı. Açıklamanın devamında "O kişiler bugün soruyor, KTMMOB'ye bağlı Odalar, Eski Eserler Dairesi ve Planlama İnşaat Dairesi gibi bu ülkenin teknik kurumları ve yetişmiş uzmanlarının hangisinden bahsedilen binalarla ilgili herhangi bir teknik rapor alındı mı? Biz yanıt verelim HAYIR!" dedi.

Batak, 'Yeni saraya ihtiyacımız var' imajı çizerek gelen tepkileri azaltma çabasına giren Tatar'a sözü müdür, Ne sana saray yaptıracamız, ne de bakanlar kurulu kararı ile bir gecede mesleğine ihanet eden Ersan Saner'i ihanet ettiği meslekte barındıracağız şeklinde konuşmasını tamamladı.

Analiz 4: Haberde Bağımsızlık Yolu Girne Milletvekili Adayı Mustafa Batak'ın açıklamaları yer almaktadır.

Haberde Türkiye Cumhuriyeti'nin katkılarıyla yapılması planlanan yeni Cumhurbaşkanlığı ve Cumhuriyet Meclisi binalarının inşa edilmemesiyle ilgili organize bir antipropaganda yürütülerek tartışmaya açılmıştır. Bir görüş devletin itibarı açısından bu binaların yapılması gerektiğini savunurken, bir görüş de bu binalara gerek olmadığını savunmaktadır. Bu tartışmalar, KKTC'deki gündem başlıklarından birini oluşturmakta ve bazı gruplar tarafından istismar edilerek toplumun kutuplaşmasına sebebiyet vermektedir.

Haberde Cumhurbaşkanı Ersin Tatar ve Eski Başbakan Ersan Saner'e yönelik aşağılayıcı ve küçük düşürücü ifadeler yer alarak her iki bireye karşı itibarsızlaştırma yapılarak kişilik haklarına yönelik etik ihlal yapılmıştır.

Haber 5: “Çakıcı: TKP olarak hükümete gelirsek bu Merkez Bankası Başkanı'nı görevden alacağız” (Çakıcı: TKP olarak hükümete gelirsek bu Merkez Bankası Başkanı'nı görevden alacağız, 2022).

Çakıcı: TKP olarak hükümete gelirsek bu Merkez Bankası Başkanı'nı görevden alacağız

Toplumcu Kurtuluş Partisi - Yeni Güçler (TKP) Genel Başkanı Mehmet Çakıcı, biat kültürüne karşı olduğunu söyleyen CTP ve DP'nin 4'lü koalisyon döneminde KKTC Merkez Bankası'nın başına TC Merkez Bankası Başkan Yardımcısı olan kişiyi atadığını öğrendiğini ifade ederek "TKP olarak hükümete gelirsek bu Başkanı görevden alacağız" dedi.

• 20 Ocak 2022

Toplumcu Kurtuluş Partisi – Yeni Güçler (TKP) Genel Başkanı Mehmet Çakıcı, biat kültürüne karşı olduğunu söyleyen CTP ve DP'nin 4'lü koalisyon döneminde KKTC Merkez Bankası'nın başına TC Merkez Bankası Başkan Yardımcısı olan kişiyi atadığını öğrendiğini ifade ederek "TKP olarak hükümete gelirsek bu Başkanı görevden alacağız" dedi.

BRT-1 TV'de katıldığı programda, Kıbrıs Postası ve Kıbrıs Türk Gençlik Kongresi iş birliğinde, Rauf Denктаş Üniversitesi Kültür Merkezi'nde Çarşamba akşamı "Geleceği Konuşuyoruz" sloganıyla gerçekleşen programdaki konuşmalar sırasında TDP Gençlik Kolları Başkanı'nın CTP Genel Başkanı Tufan Erhürman'a yönelttiği soruda, dönemin Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı'nın 4'lü hükümet ortaklarına KKTC Merkez Bankası başkanı'nın KKTC yurttaşları arasından birinin atanması yönünde önerisinin neden değerlendirilmediğini sorduğunu belirtti. Erhürman'ın ise soruyu yanıtlarken; Sn. Akıncı'dan bu yönde yazılı bir öneri gelmediğini ve ortaklar olarak kendi kararlarıyla şimdilerde halen görevde olan Merkez Bankası Başkanını atadıklarını anlattığını ifade eden Çakıcı, bu bilgiyi ilk defa orada öğrendiğini ve çok şaşırdığını söyledi.

Analiz 5: Haberde TKP Genel Başkanı Mehmet Çakıcı'nın açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde bazı yöneticilerin biat kültürüne karşı çıktıkları halde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkan Yardımcısı'nın KKTC Merkez Bankası Başkanı olarak atanmasından söz edilmektedir.

Haberde Merkez Bankası Başkanının kabahatinin ne olduğu veya hangi gerekçeyle görevden alınacağı ifade edilmeden yargısız infaz yapılmıştır. Merkez Bankası Başkanının temsil ettiği kurumun itibarı ve şahsi onuru göz ardı edilerek masumiyet karinesine zarar verilmiştir. Aynı zamanda kişinin uyruğuna vurgu yapılarak ötekileştirme yapılmıştır. Dolayısıyla bu haberde etik ihlal vardır.

c. Kıbrıs Postası

Haber 6: “Ersan Saner Türkiye medyasına konuştu: Kaset komplosu önceden biliniyordu” (Ersan Saner Türkiye medyasına konuştu: Kaset komplosu önceden biliniyordu, 2022)

Ersan Saner Türkiye medyasına konuştu: Kaset komplosu önceden biliniyordu

“Videoyu servis eden ve videodaki kişi hakkında şikayetçi oldunuz mu” şeklinde Türkiye’de Oda TV’nin sorusuna yanıt veren eski Başbakan Saner, “Şikayetçi olmadım. Montajlanan bir video için neden şikayetçi olayım. Videoda oynama var. 1,5 dakikalık görüntü. Ancak failler belli. Dosya hala poliste. Soruşturma raporunun çıkmasını bekliyorum” diye konuştu.

Yayın Tarihi: 14/01/22 13:17 Güncelleme Tarihi: 14/01/22 23:10 okuma süresi: 2 dak.

Eski Başbakan **Ersan Saner**, kendisine ait olduğu iddia edilen video görüntüsünden sonra başlatılan soruşturmanın akıbetini anlattı.

Saner, yaşadığı olayla ilgili Başbakan **Faiz Sucuoğlu** ve Ulusal Birlik Partisi Milletvekili **Hasan Taçoy**'un bilgi sahibi olduğunu iddia etti.

Ersan Saner şunları söyledi:

"Polis ifademde, **Faiz Sucuoğlu** ve **Hasan Taçoy**'un dinlenmesini istedim. **Hasan Taçoy**, video yayımlanmadan önce bana geldi, böyle bir görüntü olduğunu ve bu görüntülerden **Faiz Sucuoğlu**'nun da haberdar olduğunu anlattı. Ben bu konuşmayı ifademde söyledim. Polisin **Hasan Taçoy**'un ifadesini aldığını biliyorum. Ancak **Faiz Sucuoğlu** ifade vermedi."

"HEDEF SİYASİ KARIYERİMDİ"

Başbakanlık görevini 11 Ekim 2021 tarihinde bıraktığını video görüntülerin 18 Ekim'de servis edildiğini hatırlatan **Ersan Saner** "Ancak montajlanarak kumpas kurmak için servis edilen video ortaya çıktıktan sonra istifa etmişim gibi bir algı yaratıldı. Yeniden aday olmamam için yapıldı. Amaç siyasi kariyerimi bitirmekti" dedi.

"ŞİKAYETÇİ OLMADIM"

"Videoyu servis eden ve videodaki kişi hakkında şikayetçi oldunuz mu" sorusuna yanıt veren eski Başbakan Saner, "Şikayetçi olmadım. Montajlanan bir video için neden şikayetçi olayım. Videoda oynama var. 1,5 dakikalık görüntü. Ancak failler belli. Dosya hala poliste. Soruşturma raporunun çıkmasını bekliyorum" diye konuştu.

Analiz 6: Haberde Oda TV muhabiri Can Özel'in telefon aramasıyla röportaj gerçekleştirdiği Eski Başbakan Ersan Saner'in video skandalıyla ilgili açıklamalarına yer verilmiştir.

31 Ekim 2021'deki UBP Kurultayına haftalar kala beklenmedik bir şekilde hükümetin istifasını sunarak başbakanlık görevinden istifa eden Ersan Saner'in müstehcen videosunun bazı sosyal medya uygulamaları üzerinden yayınlanması ve saatler içerisinde yayılmasıyla birlikte kurultaydan çekildiğini açıklaması üzerine ülke gündemine bomba gibi düşmüştür. Bu olay, hafızalara video skandalı olarak kazanmış ve Türkiye, Güney Kıbrıs ve İngiltere gibi bazı ülkelerde haber olmuştur. Saner, görüntülerdeki kişinin kendisi olmadığını ve bunun bir montaj olduğunu savunmuştur. Daha sonra polis tarafından olayın aydınlatılmasını bekleyen Saner, basına yaptığı açıklamalarda kendisine komplo kurulduğunu ve siyasi rakiplerinin de bunu önceden bildiklerini sıkça ifade etmiştir.

Haberde Ersan Saner'in video skandalıyla ilgili siyasi rakipleri olarak nitelediği UBP Lefkoşa Milletvekili Hasan Taçoy ve bilhassa UBP Genel Başkanı ve Başbakan Faiz Sucuoğlu'nun açık isimlerinin yer alması, bu şahısları zan altında bırakmaktadır. Bununla beraber yargı nezdinde suçlu olup olmadıkları henüz tespit edilmemesine rağmen Hasan Taçoy ve Faiz Sucuoğlu'nun masumiyet karinelerine zarar verilmiş

olup, tanınmış kişi olmaları hasebiyle şöhret ve saygınlıklarına yönelik etik ihlal yapılmıştır.

Haber 7: “Erhan Arıklı: Bana ‘zamcı bakan’ diyenler Sunat Atun’un adını anmıyor”
(Erhan Arıklı: Bana ‘zamcı bakan’ diyenler Sunat Atun’un adını anmıyor, 2022)

Erhan Arıklı: “Bana ‘zamcı bakan’ diyenler Sunat Atun’un adını anmıyor”

YDP Genel Başkanı Erhan Arıklı, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı sürecinde tüp gaza gelen zammın ardından kendisine yöneltilen tepkilere işaret ederek, "Bana ‘zamcı bakan’ diyenler Sunat Atun’un adını anmıyor” dedi.

Yayın Tarihi: 04/01/22 21:43 Okuma süresi: 3 dak.

Yeniden Doğuş Partisi (YDP) Genel Başkanı **Erhan Arıklı**, Genç TV ekranlarında yayınlanan ve Mustafa Alkan'ın hazırlayıp sunduğu 'Er Meydanı' adlı programa katıldı.

Arıklı, UBP, DP ve YDP azınlık hükümetine ilişkin değerlendirmelerde bulunarak, "UBP ne önerdiyse engelledi. Benim en az 10, DP'nin ise en az 3-4 icraatını engellediler. Biz ne dedilerse tamam dedik, onlar bizim icraatlarımızı kabul etmediler" dedi.

"UBP, ortaklarına iş yaptırmıyor" diyen Arıklı, seçimlerin ardından YDP'nin hükümete ortak olması halinde ciddi bir pazarlık yapacağını belirtti.

"İÇİMDEN GÜLDÜM..."

Arıklı, "Bakanlar Kurulu'nda piyasayı denetlememiz gerektiğini söylediğimde bana ilk karşı çıkan, 'UBP serbest piyasa ekonomisinde yanadır. Devlet asla piyasaya müdahale edemez' diyen kişilerden biri **Olgun Amcaoğlu**'dur. İki hafta sonra, Amcaoğlu, Koop-Süt'ün hellimini almış bana göndermiş, 32 TL; aynı marka hellimi başka markette 55 TL, bunu bana göndermiş. 'Sayın bakan piyasadaki şu düzensizliğe bak' yazmış. İçimden güldüm..." ifadelerini kullandı.

"BENİ 'ZAMCI BAKAN' DİYE SUÇLAYANLAR ATUN'UN ADINI ANMIYOR"

Ekonomi ve Enerji Bakanlığı döneminde tüp gazın fiyatının 95 TL'den 107 TL'ye çıkarılması hakkında da konuşan Arıklı, "Pazarlık üç gün sürdü. Kuruş kuruş pazarlık yaptık. Benden sonra bir baktım tüp gaz 180 TL'den satılıyor. 95 TL'ten 107'ye çıkınca 'zamcı bakan', 'pahalıcı bakan' diye manşetlerden süsleyen gazeteler, şimdi **Sunat Atun**'un adını anmıyor. Arıklı'yı 'zamcı bakan' diye suçlayanlar Atun'a yapmıyor" diye konuştu.

"BENİ 'ZAMCI BAKAN' DİYE SUÇLAYANLAR ATUN'UN ADINI ANMIYOR"

Ekonomi ve Enerji Bakanlığı döneminde tüp gazın fiyatının 95 TL'den 107 TL'ye çıkarılması hakkında da konuşan Arıklı, "Pazarlık üç gün sürdü. Kuruş kuruş pazarlık yaptık. Benden sonra bir baktım tüp gaz 180 TL'den satılıyor. 95 TL'ten 107'ye çıkınca 'zamcı bakan', 'pahalıcı bakan' diye manşetlerden süsleyen gazeteler, şimdi **Sunat Atun**'un adını anmıyor. Arıklı'yı 'zamcı bakan' diye suçlayanlar Atun'a yapmıyor" diye konuştu.

"UBP BU SİSTEME HİÇ KİMSENİN DOKUNMASINA İZİN VERMİYOR"

"Bu sistemi kuran UBP, buna hiç kimsenin dokunmasına izin vermiyor" diyen Arıklı, şöyle devam etti:

"Türkiye Cumhuriyeti ile bir eylem planı imzaladım. Bu eylem planında Türkiye ile KKTC'nin arasındaki gümrüklerin kaldırılması dahil birçok konu var. Türkiye tarafından bu anlaşma geçerli oldu ama ben Bakanlar Kurulu'ndan geçiremedim. Gerekece olarak ise, 'diğer bakanlar ve müsteşarlar incelemeli' dediler. Koca Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete'de yayınladı. Neyine karşı çıkıyorsunuz? Çıldırılmak elde değil..."

Analiz 7: Haberde Genç TV'de yayınlanan Mustafa Alkan'ın programına konuk olan YDP Genel Başkanı Erhan Arıklı'nın açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde Arıklı'nın bakan olduğu bir önceki hükümet döneminde tüp gaz fiyatının 95 TL'den 107 TL'ye çıktığı zaman 'zamcı bakan' diye eleştirildiğini, fakat kendisinden sonra 180 TL'ye çıktığı zaman Ekonomi ve Enerji Bakanı Sunat Atun'a kimsenin ses çıkarmadığı belirtilmiştir. Arıklı, kendisini savunmak için eleştiri oklarını Sunat Atun'a yönelterek onu hedef göstermiştir. Bu durumda haberde Sunat Atun'un itibar ve saygınlığına yönelik etik ihlalde bulunulmuştur.

d. Hakikat Gazetesi

Haber 8: “YDP’den istifa eden 160 kişi UBP’ye katıldı” (YDP’den istifa eden 160 kişi UBP’ye katıldı, 2022)

YDP’den istifa eden 160 kişi UBP’ye katıldı

Ocak 3, 2022

AA

UBP Genel Başkanı, Başbakan Faiz Sucuoğlu, YDP’den istifa edip UBP saflarına katılan 160 kişiye parti rozetini taktı.

UBP’den yapılan açıklamaya göre, etkinlikte partililere seslenen Sucuoğlu, kitlesel katılımlarla, UBP’nin tek başına iktidar hedefinin perçinlenmekte olduğunu söyledi.

Ülkenin koalisyonlar nedeniyle yeterince zaman kaybettiğini vurgulayan Sucuoğlu, artık tek partili UBP İktidarı ile ülkenin önünün açılacağını söyledi.

Gittikleri her yerde karşılaştıkları sevgi ve ilginin tek başına iktidarın en büyük göstergesi olduğunu da söyleyen Sucuoğlu, “UBP sizlerle daha da güçlü bir hal alacak. Bizim gayemiz güçlü ve istikrarlı bir ekonomik yapıyı KKTC’ye kazandırmaktır” dedi.

Kıbrıs sorununa da değinen Sucuoğlu, “Biz bu vatani kan ile cefa ile kurdük ve topraklarımızın haklı sahibiyiz. KKTC ve müzakereler emin ellerdedir” dedi.

Sucuoğlu, “ Bizimle bu yolu yürüyen herkese ihtiyacımız vardır. Hedefimiz bu ülkenin ekonomisini daha yukarılara taşımaktır. İnşallah bu 21 günde yüzde 40’lar daha da yükselecek ve tek başına iktidar olacağız” diye konuştu.

Sucuoğlu, konuşmasının ardından YDP’den istifa edip, UBP’ye katılanlara parti rozetini taktı.

Analiz 8: Haberde UBP'den yapılan açıklamaya göre, 160 kişinin YDP'den istifa ederek UBP'ye katıldığı belirtilmiş, UBP Genel Başkanı ve Başbakan Faiz Sucuoğlu tarafından katılımcılara parti rozetlerinin takıldığına yer verilmiştir.

160 kişi olduğu söylenen bu grubun YDP'den istifa ettiği ileri sürülmeden önce, YDP tarafından haberin doğruluğu teyit edilerek belgeleriyle birlikte ortaya konulması gerekmektedir. Söz konusu 160 kişinin isimlerinin açıklanması gazetecilik etiğine aykırı olduğundan ötürü YDP onaylı bir belgeyle haber yapılmalıydı.

Bu haberde söz konusu kişiler üzerinden YDP hedef alınarak UBP'nin siyasi propagandası yapılmıştır. Dolayısıyla bu haber, gazetecilik etiğiyle bağdaşmamaktadır. Söz konusu 160 kişinin, haberin yapılmasına izni olsa dahi, bu haberde etik ihlal vardır.

3.2.2.2. Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik Etik İhlaller

a. Özgür Gazete

Haber 9: “Akıncı: Seçimlerimize ağır müdahale eden antidemokratik yönetim”
(Akıncı: Seçimlerimize ağır müdahale eden antidemokratik yönetim, 2022)

Akıncı: Seçimlerimize ağır müdahale eden antidemokratik yönetim

• 17 Ocak 2022

Ercan'ı iç hat yaparak vilayetleştirme sürecinde bir adım daha atılacak diye sevinecek halimiz mi var?

4. *Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, Başbakan Faiz Sucuoğlu'nun 'Ercan Havaalanı Türkiye'nin iç hatları kapsamına girebilir' açıklamasına çok sert tepki gösterdi*

Akıncı: Vilayetleşme yolunda bir adım daha atılacak diye sevinecek miyiz?

Sosyal medya hesabından açıklama yapan Akıncı, 2020 Cumhurbaşkanlığı seçimlerine tarihteki en ağır müdahaleyi yapan, hiç bir hukuki dayanağı olmadan keyfi kararlarla sakıncalı addettiği Kıbrıslı Türkleri hava alanlarından geri çeviren antidemokratik anlayışın, *HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş*'ı ve Türkiyeli iş insanı *Osman Kavala*'yı yine haksız yere hapiste tutmaya devam ettiğini belirtti.

Akıncı, "Bu gidişle Türkiye'yi Avrupa kurumlarından tümüyle dışlanma noktasına hızla yaklaştırmakta olan bir yönetim, Ercan'ı *iç hat* yapacak ve vilayetleştirme sürecinde bir adım daha atacak diye sevinecek halimiz mi var?" dedi.

Analiz 9: Haberde IV. Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı'nın Ercan Havaalanı'nın Türkiye'de iç hatlara alınmasına yönelik sosyal medya hesabından gerçekleştirdiği açıklamasına yer verilmiştir.

Haberde Türkiye Cumhuriyeti hükümetini hedef alan "antidemokratik yönetim" ve Ercan Havaalanı'nın iç hatlara alınmasına yönelik "vilayetleşme" ifadelerinin yer alması kamu düzeni ve devletin itibarı açısından etik ihlal oluşturmaktadır.

Türkiye'deki yönetim demokrasiyle iktidara geldiği için antidemokratik söylemi, asılsız bir iddiadır. Ercan Havaalanı'nın iç hatlara alınması ise uçak bilet fiyatlarının ucuzlamasıyla ilgili planlanan bir konu olduğundan ötürü, vilayetleşme konusu halkı tahrike yönelik yersiz bir söylemdir. Dolayısıyla haberde eleştiri sınırları aşılmıştır.

Haber 10: "Akıncı'dan anlamlı mesaj: Biatçı anlayış özgürlük ışığında sönmeye mahkûmdur" (Akıncı'dan anlamlı mesaj: Biatçı anlayış özgürlük ışığında sönmeye mahkûmdur, 2021)

Akıncı'dan anlamlı mesaj: Biatçı anlayış özgürlük ışığında sönmeye mahkumdur

• 31 Aralık 2021

4. *Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı*, 2022 yılını toplumumuzda, adamızda, bölgemizde ve dünyada barış içinde daha yaşanabilir bir geleceğin inşası yolunda olumlu bir adım olmasını dileyerek, mücadeleden vazgeçmeme mesajı verdi

Akıncı: Gerek salgından, gerekse de ekonomik zorluklardan toplumumuz da nasibini aldı

Sosyal medya hesabından paylaşım yapan Akıncı, çok zor bir dönemden geçerek yeni bir yıla daha adım atmak üzere olduğumuzu ve iki yıldır ölümcül bir virüs Covid şu ana kadar 300 milyon insana bulaşırken, 5.5 milyon insanı da yaşamdan kopardığını hatırlattı.

Akıncı, "Salgınla mücadele sürerken, bir yandan da insanlık ekonomik sorunlarla baş etmeye çalıştı. Gerek salgından, gerekse de ekonomik zorluklardan toplumumuz da nasibini aldı" dedi.

"Hiç bir kötülük iyiliğin karşısında sürdürülebilir olamaz"

Önemli giderleri dövize endeksli bir yaşam sürdüren Kıbrıslı Türklerin, TL'nin büyük değer kaybından fazlasıyla etkilendiğini, yeni yıla adım atarken böylesi olumsuz koşullarda bile karamsarlığa kapılmamak ve umudumuzu canlı tutmak zorunda olduğumuzu belirtti.

Akıncı, "Evet, zorluklarımız büyüktür; ama hiç bir zorluk aşılmaz değildir. Hiç bir kötülük iyiliğin karşısında sürdürülebilir olamaz. Çağ dışılık, çatışmacılık; çağdaşlık ve uzlaşma karşısında gerilemeye; biatçı karanlık anlayış da özgürlük ışığında sönmeye mahkumdur" dedi.

“Değişim zaman ve sabır ister”

Değişimin zor olduğunu, sabır ve zaman istediğini ama imkansız olmadığını vurgulayan Akıncı, bunları unutmadan yeni yılı olumlu düşüncelerle karşılanması gerektiğini vurguladı.

Akıncı, “Tüm halkımıza, adamız ve dünyamız halklarına en başta sağlık, huzur ve mutluluklar dilerim. Yine dilerim ki; 2022 toplumumuzda, adamızda, bölgemizde ve dünyada barış içinde daha yaşanabilir bir geleceğin inşası yolunda olumlu bir adım olsun”

Analiz 10: Haberde IV. Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı’nın sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı yeni yıl kutlama mesajındaki değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Haberde yer alan “biatçı anlayış” ifadesiyle eleştiri sınırları aşarak devleti yönetenlere yönelik küçük düşürücü ve itibar zedeleyici ithamda bulunulmuştur. Ayrıca onları seçen kitle ötekileştirilmiştir. Dolayısıyla bu haberde kamu düzeni ve devletin itibarına yönelik etik ihlal bulunmaktadır.

Haber 11: “Derya: Türk Lirası kullandığımız için her gün fakirleşiyoruz” (Derya: Türk Lirası kullandığımız için her gün fakirleşiyoruz, 2022)

Derya: Türk Lirası kullandığımız için her gün fakirleşiyoruz

• 6 Ocak 2022

Cumhuriyetçi Türk Partisi (CTP) Milletvekili **Doğuş Derya**, *Türk Lirası* kullandığımız için *Türkiye*'de alınan her kararlar daha da fakirleştiğimizi söyleyerek, ekonomik bağımlılığa son verilmesi gerektiğini, bunun da **federal çözüm** politikalarından geçtiğini belirtti

Derya: Türk Lirası kullandığımız için her gün fakirleşiyoruz

Sosyal medya hesabından açıklama yapan Derya, Kıbrıs'ın kuzeyinde 2021 yılında gerçekleşen enflasyon oranının yüzde 46.09, adanın güneyinde ise bu oranın yıllık yüzde 4.3 olduğunu hatırlattı.

Derya, "Avrupa Birliği genelinde ise 2021 yıllık enflasyon yüzde 5.3. Türk Lirası kullandığımız için Türkiye'de alınan ve müdahil olmadığımız kararlar yüzünden her gün fakirleşiyoruz. UBP hükümeti, Euro'ya geçiş çalışmalarımıza karşı çıkarken, yurttaşlarımızı daha da borçlu hale getiren, tasarrufları eriten, sosyal sigorta sistemini batıracak noktaya taşıyan politikalara devam ediyor" dedi.

"Halkın alım gücünü koruyacak tek şey ekonomik bağımlılığa son vermek"

Türkiyeli ekonomistlerin Türkiye'deki yoksulluk sınırının 10 bin TL'yi aştığını söylediğini ve bunun da KKTC'deki yoksulluk sınırının neredeyse 12 bin TL'yi bulduğu anlamına geldiğini vurgulayan Derya, ülkede dar gelirli emekçiler başta olmak üzere tüm halkın alım gücünü koruyacak tek şeyin ekonomik bağımlılığa son vermek olduğunun altını çizdi.

Derya, "Unutmayalım ki, Kıbrıs'ın kuzeyi AB müktesebatı askıya alınmış bir Avrupa toprağıdır ve insan haysiyetine yaraşır bir yaşam kurmak stabil para birimine geçişten ve federal çözüm politikalarından geçer" dedi.

Analiz 11: Haberde CTP Lefkoşa Milletvekili Doğuş Derya'nın sosyal medya hesabından ekonomik sıkıntılar üzerine yaptığı açıklamaya yer verilmiştir.

Haberde TL'nin değer kaybından ötürü fakirleştiğimiz ve AB'nin stabil para birimi olan Euro'ya geçilmesi savunulmaktadır. Bu haberde, devletin resmi para birimi olan Türk Lirası'na yani devletin resmi para birimine karşı aşağılayıcı ifadeler yer aldığından ötürü, devletin itibarına yönelik etik ihlal bulunmaktadır.

Haber 12: "Kanatlı: Mühür, tercih, karma ile uğraşma; unutma tek seçenek boykot"
(Kanatlı: Mühür, tercih, karma ile uğraşma; unutma tek seçenek boykot, 2022)

Kanatlı: Mühür, tercih, karma ile uğraşma; unutma tek seçenek boykot

Müdahale olduğunu kabul etmek için daha ne olmasını istersiniz?

Boykot Eylem Komitesi adına açıklama yapan *Yeni Kıbrıs Partisi (YKP)* Genel Sekreteri **Murat Kanatlı**, Her seçimde yaşandığı gibi ikametgah sahiplerinin belirtilen adreste sadece kendilerinin yaşadığını ve seçmen kartı gönderilen diğer şahısları tanımadıklarını söylediklerini hatırlatarak, 'Bunlar açığa çıkanlar, ya çıkmayanlar?' diye sordu

Kanatlı: 2022 yılında seçim koşulları var mı?

Yeni Kıbrıs Partisi'nin 1990'daki seçimlerden bu yana Kıbrıs'ın kuzeyinde seçime seçim deme koşullarının olmadığını anlattığını belirten Kanatlı, "2022 yılında seçim koşulları var mı?" diye sordu.

Kanatlı, "Seçime sayılı saatlerin kaldığı bugünlerde, seçim sürecinde bile yaşadıklarımız, maalesef haklı çıktığımızı söylememiz için yeterli olmuştur. Örneğin ısrarla sorduğumuz ve sorgulatmaya çalıştığımız seçmen listeleri sorunu bu süreçte bir kez daha net olarak karşımıza çıktı. Sosyal medyada dolaşıma çıkan sonra da basına yansıyan şaibeli onlarca seçmen kartı vakasını okuduk" dedi.

"Çekindikleri bir şey mi var?"

Her seçimde yaşandığı gibi ikametgah sahiplerinin belirtilen adreste sadece kendilerinin yaşadığını ve seçmen kartı gönderilen diğer şahısları tanımadıklarını söylediklerini hatırlatan Kanatlı, 'Bunlar açığa çıkanlar, ya çıkmayanlar?' ifadelerini kullandı.

"Nitekim, boykot oranı üzerine yine bir çok aday, ölmüş bazı kişilerin seçmen listesinde olduğunu TV'lerde söyleyip durdu" diyen Kanatlı, "Ölmüş olması nedeniyle seçmen statüsünü yitirenler neden hala listelerden düşürülemiyor, çekindikleri bir şey mi var? Geçmişte seçmen sayısındaki artışı YSK başkanı bile çok bulmamış mıydı?" sorularını sordu.

“YSK’nın görev ve yetkisi arasında seçimlere katılım oranını yükseltme var mıdır?”

Kanatlı açıklamasına şöyle devam etti;

“Bu durumda nasıl güvenilir bir seçim olacak? Kimler oy kullanacak? Kaç tane şaibeli seçmen var?

Yüksek Seçim Kurulu’nun (YSK) görevi seçimin yasalar çerçevesinde yapılmasını düzenlemek iken, sandığa gitme çağrısı yaparak yeniden taraf olduğunu görüyoruz. YSK’nın görev ve yetkisi arasında seçimlere katılım oranını yükseltme var mıdır? Siyasi partilerin propagandaya harcadıkları paraya bakıldığında bu seçimin de adil bir seçim olmayacağı ortadadır.

Siyasi partilerin harcamaları arasında muazzam bir uçurum vardır, peki YSK ne yapıyor? YSK’nın adil bir seçim yapılması için görevleri vardır. Yeni Siyasal Partiler Yasası, YSK’ya mali denetim yapma olanağı vermektedir.

YSK, Sayıştay raporuna dayanarak 5 yıl önceki YKP Kurultayında yazılan 560 TL’nin savunmasını isterken, seçimlerde kaynağı belirsiz milyonlarca TL ile ilgili tek doğru düzgün bir soruşturma yaptığını görmüyoruz ama halka sandığa gidin çağrısı yaptığını okuyabiliyoruz.

“Hala bu Meclis’te değişim için umut olduğunu gösteren ne vardır?”

YKP olarak, YSK’ya tüm siyasi partilere eşit mesafede olması gerektiğini hatırlatırız ve bu seçimlerde de sandığa gitmeme çağrısı yapan partilerin olduğunu göz önüne alarak tarafsız davranmaya çağırırız.

Meclis’in doğru düzgün yasa yapamadığı, denetleme görevini yapmadığı veya yapamadığı veya yapmaması için birilerinin bilgi sakladığı koşullarda, hala bu Meclis’te değişim için umut olduğunu gösteren ne vardır?

Yüzlerce vekil adayının bazıları televizyonlarda konuşmalar yaparken, meclisin çalışmasından, usullerden, yasal düzenlemelerden haberdar olmadıklarını gösteren onlarca örnek önümüzde dururken, seçilseler dahi neyin umudu olacaklar?

Vekil gösterilmeleri bile parti başkanı ve yürütmesinin iki dudağı arasında olanlar, kontenjanlar ve torpillerle bu sıralarda yer bulanlar, parti liderine karşı mecliste bağımsız tavır geliştirebilecekler mi?

“Müdahale olduğunu kabul etmek için daha ne olmasını istersiniz?”

Parmakçı vekil olmaktan nasıl kurtulacaklar? Böylesi vekil profilleri bu mecliste nasıl bir yasama faaliyeti gerçekleştirecek? Tüm bu sorulara yenilerini eklemek mümkündür.

Zaten TC, 29 Ekimde *Lefkoşa Elçiliği*’nde yapılan kabul sırasında müdahaleyi en üst düzeyden yaparken, elçi ‘Federasyon görüşülmeyecektir’ şeklinde açıklama yaparken, UBP kurultayı sırasında yaşananlar ortada iken, AKP’li milletvekili, belediye başkanı ve muhtarlar yine buralarda çalışmalar yaparken, müdahale olduğunu kabul etmek için daha ne olmasını istersiniz?

Bunca olandan sonra anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna bile az demekten başka bir şey elimizden gelmiyor.

“Mühür, tercih, karma ile uğraşma; unutmak tek seçenek boykot”

TC sivil ve askeri bürokrasisinin yeraltı ve yerüstü ile buralarda çeşitli şekillerde ayarlar verdiği, iradenin bizde olmadığı, seçmenin kim olduğunun bile bilinemediği, yetkisiz ve etkisiz yeni vekil seçerek geleceğimize sahip çıkamayız. Aralarından iyi olduklarını varsaydıklarını ayıkласanız da, genel içinde sonuç değişmeyecektir, sorun rejim sorunudur.

Bu nedenle tepkini sandığa gitmeyerek göster. Boykot çağrıları ve hareketliliği şimdiden etkili oldu, rejimi rahatsız etti, gece gündüz sandığa gidin çağrıları yapılmaktadır. Bu rahatsızlıklarını seçim sonuçları ile yüzlerine vurmak için sandığa gitme, boykota katıl!

Analiz 12: Haberde Boykot Eylem Komitesi adına açıklama yapan YKP Genel Sekreteri Murat Kanatlı’nın seçimlere yönelik açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde seçimin boykot edilmesi çağrısında bulunulmakta ve Türkiye’nin seçimlere müdahalede ettiğine yönelik eleştiri sınırlarını aşan ifadeler yer almaktadır.

Türkiye’nin seçimlere müdahale ettiğine dair herhangi bir bulgu söz konusu olmaksızın, asılsız iddiaların yer aldığı bu haberde Türkiye Cumhuriyeti’nin saygınlık ve devlet itibarına yönelik etik ihlalde bulunulmuştur. Bununla beraber halkı, 2022 KKTC Erken Genel Seçimini boykot etmeye yönelik yapılan çağrı, kamu düzeni açısından sivil itaatsizlik kapsamındadır ve dolayısıyla bunun da haberde yer alması etik ihlaldir.

Haber 13: “Rahvancıoğlu: Rejime muhalif olan herkesin desteğini istiyoruz”
(Rahvancıoğlu: Rejime muhalif olan herkesin desteğini istiyoruz, 2021)

Rahvancioğlu: Rejime muhalif olan herkesin desteğini istiyoruz

• 23 Aralık 2021

Bağımsızlık Yolu Partisi Genel Sekreter Yardımcısı ve Lefkoşa milletvekili adayı Mürşit Rahvancioğlu, emekçinin partisi olduklarını vurgulayarak sınırlı bir seçim bütçesi ile çalıştıklarını ve bu rejimden zarar gören tüm kesimlerin sesi olmak için seçime katıldıklarını açıkladı

Rahvancioğlu: Rejime muhalif olan herkese sesleniyoruz

Kanal SİM'de yayınlanan Günaydın Kıbrıs programına konuk olarak Serhat İncirli'nin sorularını yanıtlayan Rahvancioğlu, *seçim bütçesi, boykot tartışmaları, Kıbrıs sorunu, asgari ücret, ekonomik krizden çıkış* yolları gibi konularda açıklamalarda bulundu

Emekçinin partisi olduklarını vurgulayarak sınırlı bir seçim bütçesi ile çalıştıklarını anlatan Rahvancioğlu, *dayanışmaya ve gönüllü emeğe öncelik verdiklerini* söyledi. Bu bağlamda, partilerini destekleyen ve aday listelerinde de yer alan müzisyenlerin ücretsiz bir şekilde seçim şarkısını hazırladıklarını örnek verdi.

Adaylarımız arasında Baraka aktivistleri de var

Serhat İncirli'nin sorusu üzerine Baraka Kültür Merkezi'nin kurucularından olduğunu belirten Rahvancioğlu, 2001 yılında sol bir kültür merkezi ihtiyacıyla Baraka'nın kurulduğunu, ilerleyen yıllarda ise doğru araçlarla siyasal faaliyette bulunmak amacıyla Bağımsızlık Yolu'nun partileştiğini ifade etti. *Baraka'nın, bağımsız bir kültür derneği olduğunu* ancak fikriyatın ortak olduğunu, bu nedenle milletvekili adayları arasında Baraka aktivistlerinin de yer aldığını belirtti.

Boykotçuların vicdaninin sesini dinleyeceğine inanıyorum

İncirli'nin Boykotla ilgili sorusuna cavaben "Biz bu rejimden zarar gören herkesin sesi olmak maksadıyla ve rejimi yönetmek için değil rejimin yönetilemez olduğunu ortaya koymak için yola çıktık" diyen Rahvancıoğlu, *rejime küskün* veya diğer partilere tepkili olan kişilerin *Bağımsızlık Yolu'na oy vermesinin* sistemi protesto etmek olacağını; gün yaklaşınca bu gibi kişilerin vicdanını dinleyeceğine inandığını söyledi.

Argari ücret en düşük kamu maaşına eşitlenmeli ama bu da yetmez

Rahvancıoğlu, 2018 yılından beri *asgari ücretin* en düşük kamu maaşına eşitlenmesini talep ettiklerini, ayrıca kamudaki maaşları düzenleyen eşel mobil sisteminin her ay veya iki ayda bir güncellenmesini önerdiklerini anlattı.

2018'de hükümetteyken bunu kabul etmeyen *Halkın Partisi*'nin, bugün böyle bir vaat verdiğini de sözlerine ekleyen Rahvancıoğlu, böylesi vaatlerin, sermaye çevreleri tarafından engellenmek isteneceğini ve hükümette bile olursa sermayeye karşı muhalefet edilmesi gerekeceğini belirtti.

Partisinin bu rejimden zarar gören her kesimle; özel sektör emekçileri ile, göç yasası mağdurları ile, sığınma evi olmadığı için *zarar gören kadınlarla, gençlerle, çocuklarla, asimilasyona maruz kalan Kıbrıslı Türk halkıyla*, güneye geçemeyen Türkiye kökenli Kıbrıslı Türklerle birlikte hareket edeceğini ifade eden Rahvancıoğlu, bu kesimlerin somut çıkarlarının ortak olduğunu ve patronların bu çıkarların karşısında olduğunu anlattı.

Kıbrıs sorununda tavrımız net olarak federasyon

Kıbrıs sorununda çok net olarak federasyondan yana olduklarını söyleyen Rahvancıoğlu, Kıbrıs sorununu her kesimin farklı tarif ettiğini ama Kıbrıslı Türkler için iki önemli boyutu olduğunu ifade etti. Uluslararası hukukta bir özne olarak var olmanın, sanatta, sporda tanınmanın önemine işaret eden Rahvancıoğlu, Kıbrıs'ın birleşmesi halinde siyaseten, ekonomik ve ekolojik olarak daha güçlü bir yapı olabileceğini belirtti.

Türkiye’de akıl dışı bir siyaset yürütülüyor

Ekonomi konusunda da değerlendirmelerde bulunan Rahvancıoğlu, "Türkiye’de vitesi kopmuş, dümeni dağılmış bir yapı var" ifadelerinde bulundu.

Neoliberal politikalar sonucunda güçsüzleştirilen halkın gelirlerinin artırılması ve giderlerinin azaltılmasının aciliyetini vurguladı. Bunun için de ücretsiz kamusal eğitim, sağlık, barınma, ulaşım gibi sosyal devlet politikalarının kamucu bir anlayışla hayata geçmesi, temel gıda ve temel ihtiyaç maddelerinin devlet tarafından sübvansiyeye edilerek ucuzlaması gereğine işaret etti. Kaynak önerilerinin servet vergisi olduğunu söyleyen Rahvancıoğlu, uzun vadeli çözüm önerilerinin üretimi güçlendirmek ve bunu kooperatifçilikle yapmak olduğunu belirtti.

Analiz 13: Haberde Kanal Sim’de yayınlanan Serhat İncirli’nin programına konuk olan Bağımsızlık Yolu Genel Sekreter Yardımcısı ve Lefkoşa Milletvekili Adayı Münür Rahvancıoğlu’nun açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde halkın, devletin yönetim biçimine karşı muhalefet ederek kanunlara uymamaya tahrik edilmesi konusunda kamu düzenine yönelik etik ihlalde bulunulmuştur. Bununla beraber haberde yer alan “rejim” ifadesi, devletin yönetim biçimi olarak tanımlanan bir kavram olsa da, günümüzde demokratik olmayan ve

gayrimeşru olan yönetimleri tanımlamak için kullanılan bir kavram olduğu için devletin itibarına yönelik etik ihlalde bulunulmuştur.

b. Gıynık Gazetesi

Haber 14: “Boykot Eylem Komitesi yineledi: Yeni düzenin tohumlarını boykotla atıyoruz” (Boykot Eylem Komitesi yineledi: Yeni düzenin tohumlarını boykotla atıyoruz, 2022)

Boykot Eylem Komitesi yineledi: “Yeni düzenin tohumlarını boykotla atıyoruz”

İradelerini, bağımsız, özgür ve dokunulmaz bireylerin oluşturduğu federal Kıbrıs’ta ortaya koyacaklarını belirten Keskiner, “Barış içinde ve kardeşçe yaşayacağımız yeni bir düzenin tohumlarını boykotla atıyoruz” dedi.

Boykot Eylem Komitesi, Pazar günkü seçimin boykot edilmesi çağrısını yineledi.

Rasih Keskiner, komite adına yaptığı yazılı açıklamada, seçimlerin göstermelik, siyasi partilerin birbirinin kopyası olduğunu savunarak, "Pazar günü oy moy yok. Boykot var. Boykota katılın ki yarınlar toplumumuz ve tüm insanlık için daha aydınlık olsun" ifadelerini kullandı.

İradelerini, bağımsız, zgr ve dokunulmaz bireylerin oluşturduğu federal Kıbrıs'ta ortaya koyacaklarını belirten Keskiner, "Barış içinde ve kardeşçe yaşayacağımız yeni bir düzenin tohumlarını boykotla atıyoruz" dedi.

Analiz 14: Haberde Boykot Eylem Komitesi adına Rasih Keskiner'in açıklamaları yer almaktadır.

Haberde seçimlerin ve siyasi partilerin göstermelik olduğundan söz edilerek yeni bir düzenin tohumlarının atılacağı ifade edilmektedir. Bu bağlamda düzenli olarak yapılan demokratik seçimlere, siyasi partilere ve adaylara yönelik küçük düşürücü söylemde bulunarak kamu düzenine karşı etik ihlal yapılmıştır.

Haber 15: "Anibal: Mevcut sömürü sistemini sürdüren partilerin dışında artık emeğin bir partisi var" (Anibal: Mevcut sömürü sistemini sürdüren partilerin dışında artık emeğin bir partisi var, 2021)

Anibal: Mevcut sömürü sistemini sürdüren partilerin dışında artık emeğin bir partisi var

• 30 Aralık 2021

Bağımsızlık Yolu milletvekili adayı, müzisyen Behiç Anibal Ses Kıbrıs TV’de Aytuğ Türkkan’ın konuğu olarak ülke gündemine ve seçimlere ilişkin açıklamalarda bulundu.

Emeğin Partisi Var

“Yıllardır emekçinin üstünden siyaset yürüten ancak mevcut sömürü sistemini sürdüren partilerin dışında artık emeğin bir partisi var” diyen Anibal, Bağımsızlık Yolu’nun emeğin sesini her platformda yansıtmaktan geri durmayacağını belirtti. Türkkan’ın sorusu üzerine, diğer sol partilerden farklı olarak emeğin hakkını almak için sadece söylemde değil eylemde de mücadele ettiklerini anlatan Anibal, bunu Meclis’e de taşımak istediklerini ifade etti.

Asgari ücretin en düşük kamu maaşına endekslenmesi ve eşel mobil sisteminin eskisi gibi iki ayda bir uygulanarak ücretlerin artması gerektiğini vurgulayan Anibal, “bu maaşları ödeyebilmesi için küçük esnaf da devlet katkısıyla korunmalıdır” dedi.

Kültür Sanat Hiç Olmasa Da Olur

Dünya savaşları sonrası yıkılan ülkelerin ilk olarak kültür sanata yatırım yaptığını, kütüphane, tiyatro ve opera binalarıyla toplumun maneviyatını yükselttiğini vurgulayan Anibal, “bizim ülkemizde kültür sanat hiç olmasa da olur” ifadelerini kullandı. “Devlet, kültür sanatı ya hiç görmüyor ya da popülizm amaçlı kullanıyor” diyen Anibal, kültür ve sanatla ilgilenen insanın rejimi sorgulayacağını ve bu nedenle yönetenlerin kültür sanatı

geliştirmediğini belirtti.

Servet Vergisi Verecek Servet Sahipleri Sayılıdır

Bağımsızlık Yolunun yükselttiği servet vergisi talebine ilişkin açıklamalarda bulunan Anibal, bir veya iki evi olan veya emekli ikramiyesini alıp bankaya koyan vatandaşın servet vergisi vermeyeceğini anlatarak bu vergiyi sadece çok büyük zenginliklere sahip ultra zenginlerin bir defaya mahsus vermesini savunduklarını ifade etti. Özellikle sağlıktaki sıkıntıların, pandemi sürecinde işlerini yapamayan küçük esnafın ve sanatçıların sorunlarının çözümü için servet vergisinin şart olduğunu belirtti.

Haklarımızın Geriletilmesine Karşı Mücadele Ediyoruz

Toplu taşımanın olmadığı bir ülkede benzine yapılan zamların kabul edilemez olduğunu söyleyen Anibal, yenilenebilir enerji üretimine geçilmesini, bunun Kıb-Tek’in de yükünü hafifleteceğini ifade etti. “Eğitim, sağlık gibi kamusal haklarımızın çoğu elimizden alınıyor ve biz haklarımızın geriletilmesine karşı mücadele ediyoruz” diyen Anibal, sisteme küsen boykotçularla kaygıların ortak olduğunu belirtti. Başka partilerin tutmadığı vaatlerden dolayı hayal kırıklığına uğrayan kişilere de birlikte mücadele etme çağrısı yaptı.

Analiz 15: Haberde Ses Kıbrıs TV’de yayınlanan Aytuğ Türkkân’ın programına konuk olan Bağımsızlık Yolu Lefkoşa Milletvekili Adayı Behiç Anibal’ın açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde mevcut siyasal düzenin sömürü sistemi olduğu ve mevcut siyasi partilerin de bu sistemi devam ettirdiği belirtilerek kamu düzenine yönelik etik ihlal yapılmıştır.

Haber 16: “İpçiler: Bağımsızlık Yolu’na verilen her oy rejime karşı bir direniştir” (İpçiler: Bağımsızlık Yolu’na verilen her oy rejime karşı bir direniştir, 2022)

İpçiler: Bağımsızlık Yolu'na Verilen Her Oy Rejime Karşı Bir Direniştir

Bağımsızlık Yolu Parti Meclisi üyesi ve Lefkoşa milletvekili adayı Cemre İpçiler, Yeni Bakış TV'de Kazım Denizci'nin programına katılarak seçimlere ve gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

• 5 Ocak 2022

Bağımsızlık Yolu Parti Meclisi üyesi ve Lefkoşa milletvekili adayı Cemre İpçiler, Yeni Bakış TV’de Kazım Denizci’nin programına katılarak seçimlere ve gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Mücadelemizin Zemini Söz Yetki Karar ve İktidarın Halkın Olmasıdır

Bağımsızlık Yolu’nun hükümete değil muhalefete talip olmasının sebebinin ülkedeki muhalefet boşluğu olduğunu açıklayan İpçiler, hükümeti iktidar olarak görmediklerini söyledi. İktidar odaklarının hükümeti yönettiğini anlatan İpçiler, akyarakit şirketlerinin hükümeti istediği noktaya çektiğini örnek vererek bu rejim içerisinde hükümete gelseler bile iktidar odaklarına karşı halkla birlikte direniş göstereceklerini belirtti. Düzen partilerinin sermaye ile ilişki içinde olduklarını veya sermayeyi kırmak istemediklerini ifade eden İpçiler, bu düzeni yönetmeye değil değiştirmeye talip olduklarını söyledi. Nihai hedeflerinin halkın iktidarı olduğunu ifade eden İpçiler, “Bütün mücadelemizin zemini, söz, yetki, karar ve iktidarın halka ait olmasıdır” dedi.

İş Mahkemeleri Kurulmalıdır

Kazım Denizci’nin çalışma yaşamı üzerine yönelttiği soru üzerine iş mahkemelerinin kurulmasının gerekliliğinden bahseden İpçiler, özel olarak bu alana odaklanan mahkemelerin, emekçilerin davalarının hızlı ve adaletli bir şekilde çözülmesine katkısı olacağını vurguladı. İnşaat şirketlerinin, öğrenci adı altında gelen kişileri insanlık dışı koşullarda çalıştırdığını söyleyen İpçiler, özel sektörde iş saatlerinin Yasada belirtilenden fazla uygulandığını, resmi tatillerinse uygulanmadığını anlatarak, bu gibi sorunlara karşı sendikalaşmanın öneminin altını çizdi. Yıllardır sürdürdükleri “Sendikasız Çalıştırılmak Yasaklansın” kampanyasından da bahseden İpçiler, yasa önerilerini iki kez Meclis’e sunduklarını ancak rejim partilerinin sermayeden yana bu düzeni değiştiremeyeceğini söyledi.

Çevreciliği Değil Ekolojiyi Savunuyoruz

İnsanı merkeze alan bir çevre anlayışından ziyade doğadaki tüm canlılarla birlikte uyum içinde yaşama hakkını savunan ekoloji anlayışıyla hareket ettiklerini anlatan İpçiler, inşaat faaliyetlerinin doğa katliamı yaptığını ve işbirlikçi hükümetlerin de buna çank tuttuğunu ifade etti. Doğanın talanına karşı mücadele ettiklerini söyleyen İpçiler, Bağımsızlık Yolu’nun mücadele alanları arasında bir hiyerarşi kurmadığını, ekoloji, kadın özgürleşmesi, Kıbrıs sorunu, kültür-sanat gibi alanlarda bütünlüklü bir direniş örgütlediğini belirtti.

Bağımsızlık Yolu'na Verilen Her Oy Rejime Karşı Bir Direniştir

Yoksullaşan emekçi halkın Meclis'te yeterince temsil edilmediğini vurgulayan İpçiler, Bağımsızlık Yolu'nun seçime girmesinin bile diğer partilerin söylemlerini değiştirdiğini ortaya koydu. Özelde sendikalaşma, servet vergisi, asgari ücretin en düşük kamu maaşına endekslenmesi gibi yıllardır söyledikleri emekten yana düzenlemelerin, bugün başka partilerce de dile getirilmek zorunda kalındığını belirtti. Meclis'e girmeleri halinde ise resmin tümüyle değişeceğini ifade eden İpçiler, "Bağımsızlık Yolu'na verilen her oy rejime karşı bir direniş, bir eylemdir" ifadelerini kullandı.

Analiz 16: Haberde Bağımsızlık Yolu Lefkoşa Milletvekili Adayı Cemre İpçiler'in açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde devletin yönetim biçimi "rejim" olarak ifade edilerek antidemokratik bir sistem olduğuna vurgu yapılmaktadır. Bununla beraber Bağımsızlık Yolu'nun rejim karşıtı olduğu ve rejime karşı direneceği belirtilmektedir. Oysa ki, ülkede devletin yönetim biçimi demokrasidir ve düzenli yapılan seçimlerle devlet yönetimi belirlenmektedir. Dolayısıyla bu haberde halkın, devletin yönetim biçimine karşı muhalefet ederek kanunlara uymamaya tahrik edilmesi konusunda kamu düzenine yönelik etik ihlalde bulunulmuştur.

c. Kıbrıs Postası

Haber 17: "Mehmet Çakıcı: Kuklaları atalım, ekmeğimizi kurtaralım" (Çakıcı: Kuklaları atalım, ekmeğimizi kurtaralım, 2021)

Mehmet Çakıcı: “Kuklaları atalım, ekmeğimizi kurtaralım”

TKP-Yeni Güçler Genel Başkanı Mehmet Çakıcı, yayınladığı yeni yıl mesajında, “Kuklaları atalım, ekmeğimizi kurtaralım” dedi.

Yayın Tarihi: 31/12/21 13:34 Okuma süresi: 4 dak.

TKP-Yeni Güçler Genel Başkanı Mehmet Çakıcı, “Demokratik laik toplum yapımızın korunup geliştirildiği, kişisel veya partisel çıkar yerine toplumsal çıkarların öne çıkarıldığı, yurdumuzda ve dünyamızda öncelikli olarak sağlıklı bir yaşam, barış, huzur ve refah umutlarının yükseldiği bir döneme geçilmesi hedefimizle tüm yurttaşlarımızın yeni yılını kutlarız” dedi.

Çakıcı yazılı açıklamasında, beklentilerin ve umutların gerçekleşmediği bir yılı daha geride bıraktıklarını kaydetti. 2021 yılının ekonomik çöküntü yanında politik vaatlerin de tümünden boş çıktığı bir yıl olduğunu ifade eden Çakıcı, dünyada olduğu gibi ülkede de etkisini artıran **Koronavirüs** salgınının, alınan tedbirlerin yetersizliği ve denetim eksikliğinden dolayı halkın sağlığını tehdit etmeye devam ettiğini kaydetti.

Kıbrıs sorununun bu yıl da kalıcı siyasi bir çözüme ulaştırılamazken, “federal çözüm” şekli yerine “iki devletli çözüm” modeli üzerine açıklamalar yapıldığını ifade eden Çakıcı, şöyle devam etti:

“Yeni asgari ücret seçim yasakları içerisinde bir Oscar’lık büyük yalan filmi oynanarak belirlenirken, yurttaşlarımız açlık sınırının altında bir yaşama mahkum edildi. Ekonominin lokomotif sektörleri sayılarak uzun yıllardan beridir devlet eliyle desteklenen turizm ve eğitim sektörleri durma noktasına gelirken, çok sayıda esnaf kepenk indirmek zorunda kaldı.

Vergi reformu yapıp büyük sermaye çevrelerine tanınan sınırsız muafiyetler bu yıl da kaldırılmadı. Eğitim reformu yapıp bilimsel demokratik eğitim sistemi yerleştirilmezken teokratik sisteme geçiş adımları atılmaya devam edildi. Tarım reformu yapıp teşviklerin 5-6 büyük sermaye sahibi aileye gitmesi yerine küçük ve orta ölçekli üretimin desteklenmesi bu yıl da gündeme gelmedi. Özel sektör çalışanları bu yıl da üvey evlat muamelesi görmeye sendikalaşmalarının önündeki engeller korunmaya devam edildi. Kirada oturan evsiz yurttaşlarımızın konut sahibi olması için bu yıl da hiç girişim yapılmadı. Kadın ve gençlere yönelik iş kurma amaçlı destekler de hükümetin gündemine hiç gelmedi. Rant amaçlı çevresel tahribat ve dere yatakları işgalleri sürdürülerek felaketlere davetiye çıkarılmaya devam edilirken, yollardaki alt yapı yetersizliği bu yıl da can almaya devam etti. Yağmur sonrası yıllardır yaşanan çile 2021 yılının son günlerinde aynı görüntülerle yine mağduriyetler yaşattı.

Yeni yılı yeni umutlar, beklentiler ve hedefler bütünlüğüyle ele alacak olursak, demokratik laik toplum yapımızın korunup geliştirildiği, kişisel veya partisel çıkar yerine toplumsal çıkarların öne çıkarıldığı, yurdumuzda ve dünyamızda öncelikli olarak sağlıklı bir yaşam, barış, huzur ve refah umutlarının yükseldiği bir döneme geçilmesi hedefimizle tüm yurttaşlarımızın yeni yılını kutlar, bu hedefler doğrultusunda kararlı ve örgütlü bir mücadeleye davet ederiz.”

Analiz 17: Haberde TKP Genel Başkanı Mehmet Çakıcı’nın yazılı açıklamasındaki yeni yıl kutlama mesajında ülke siyasetine yönelik genel değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Haberde devletin üst düzey yöneticilerine, seçimde aday olanlara ve temsili demokrasiyle yönetenleri seçecek olan seçmenlere yönelik eleştiri sınırları aşılmıştır. Bu durumda kamu düzeni ve devletin itibarına yönelik etik ihlal yapılmıştır.

Haber 18: “YDP adayı Hüseyin Gürlek: Meclis milleti temsil etseydi YDP’ye ihtiyaç olmazdı” (YDP adayı Hüseyin Gürlek: Meclis milleti temsil etseydi YDP’ye ihtiyaç olmazdı, 2022)

YDP adayı Hüseyin Gürlek: “Meclis milleti temsil etseydi YDP’ye ihtiyaç olmazdı”

“1974 öncesi gelen de eziliyor sonra gelen de eziliyor. Bu yüce meclis bu milleti temsil etmiyor; eğer etmiş olsaydı zaten bugün YDP’ye gerek kalmazdı...” dedi ve KKTC’de siyasetin “Türkiye göçmenlerini” yok saydığına dikkati çekti.

Yayın Tarihi: 14/01/22 14:32 • okuma süresi: 1 dak.

Yeniden Doğuş Partisi (YDP) milletvekili adayı Hüseyin Gürlek, 74 öncesi de sonrası da Türkiye kökenli göçmenlerin yok sayıldığına dikkati çekti.

“Neden Türkiye Cumhuriyeti’nden korkuyoruz?” diye soran ve Rum yönetimi ile Yunanistan’ın bunu kışkırdığını ifade eden YDP milletvekili adayı Hüseyin Gürlek “Türkiye ile ilişkilerle gurur duymamız gerekir” dedi.

Hizmet etmeyi dert edindiğini söylediği partisi YDP’ye oy isteyen Hüseyin Gürlek, “Hizmet anlamında çok sıkıntıdayız ülkemizde. Hiçbir anlamda adım attığımızı gözlemlemiyoruz. Koltuğa gelen sarılıyor ve bırakmıyor. 23 Ocak bu yüzden çok önemli. YDP’nin denenmesi gerek” diye konuştu.

Analiz 18: Haberde YDP Milletvekili Adayı Hüseyin Gürlek’in açıklamalarına yer verilmiştir.

Haberde Türkiye kökenli göçmenlerin yok sayıldığı belirtilerek meclisin milleti temsil etmediğine değinilmiştir. Bu durumda meclisin halkın belli bir kesimini (Türkiye kökenliler) temsil etmediğine vurgu yapılırken, diğer kesimler

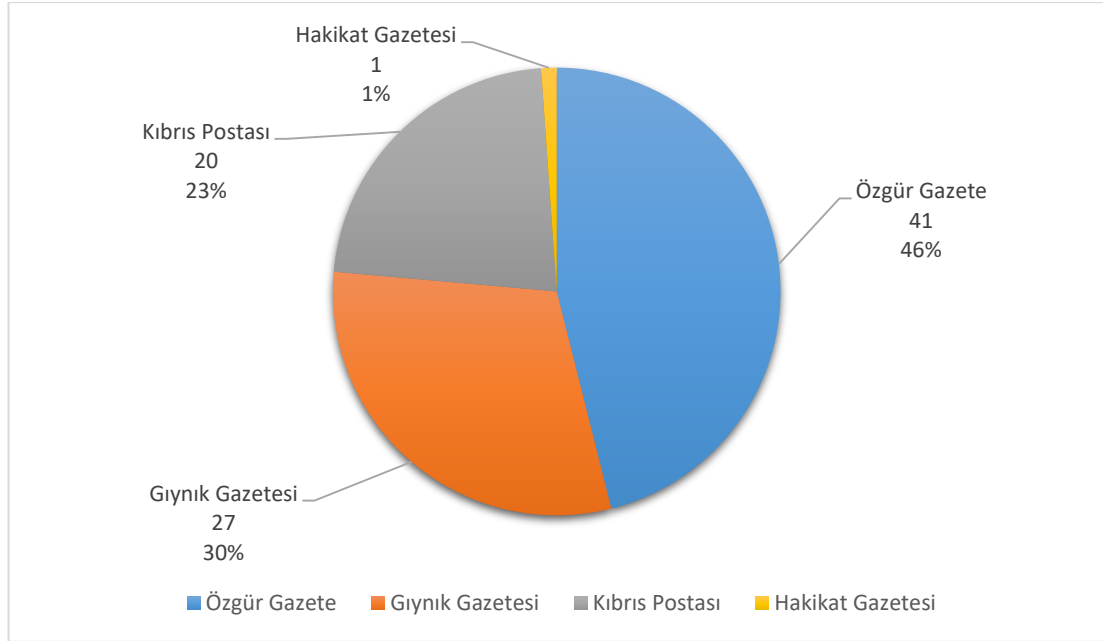
ötekileştirilmiştir. Dolayısıyla devletin yasama organı olan Cumhuriyet Meclisi'ne yönelik itibarsızlaştırma yapılmıştır.

BÖLÜM IV

Bulgular

1. Genel Karşılaştırmalar

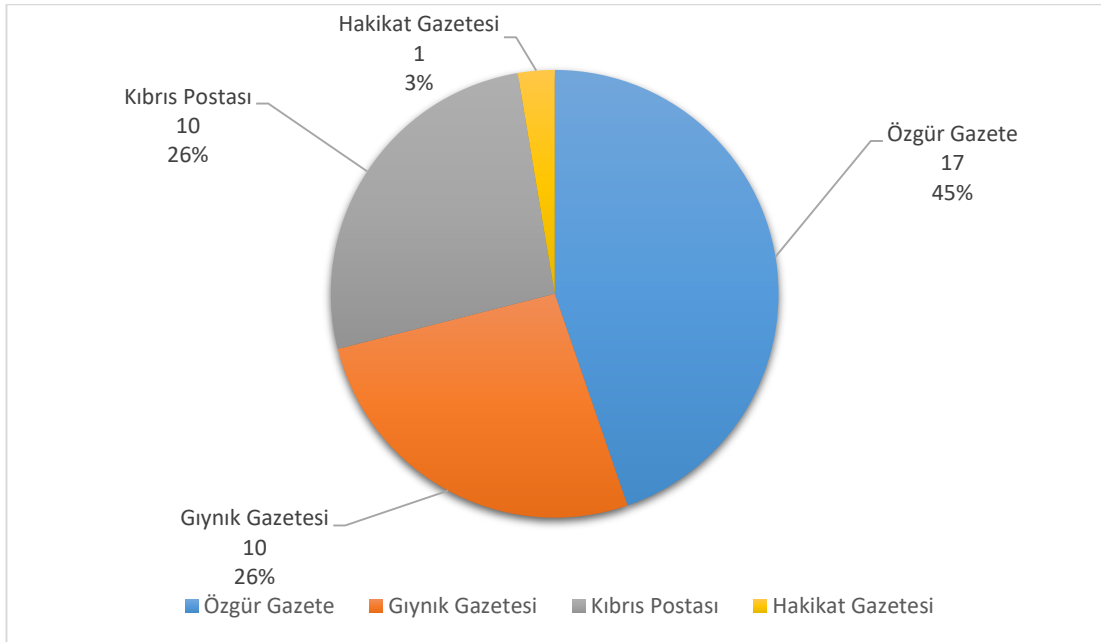
1.1. Dijital Gazetelerdeki Seçime İlişkin Siyasal Haberlerin Etik İhlallere Göre Dağılımı

Grafik 17: Dijital Gazeteler – Seçime İlişkin Siyasal Haberlerdeki Etik İhlallerin Dağılımı

Bu çalışmada dört dijital gazetenin seçime ilişkin siyasal haberlerine odaklanılarak bu kapsamda toplam 89 (%100) etik ihlalde bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre Özgür Gazete'nin yayımladığı 41 (%46) haberde etik ihlal, Gıynık Gazetesi'nin yayımladığı 27 (%30) haberde etik ihlal, Kıbrıs Postası'nın yayımladığı 20 (%23) haberde etik ihlal ve Hakikat Gazetesi'nin yayımladığı 1 (%1) haberde etik ihlal tespit edilmiştir.

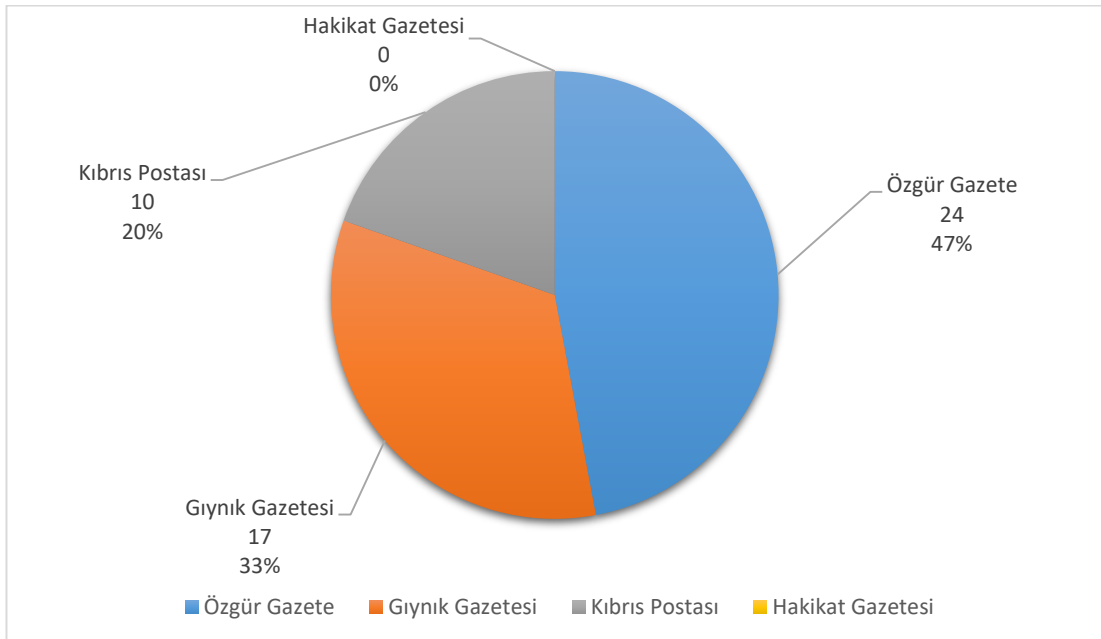
a. Dijital Gazetelerin Kişilik Haklarına Yönelik Etik İhlallere Göre Dağılımı

Grafik 18: Dijital Gazeteler – Kişilik Haklarına Yönelik Etik İhlallerin Dağılımı

Kişilik haklarına yönelik etik ihlallerde toplam 38 (%100) haberde etik ihlal tespit edilmiştir. Buna göre Özgür Gazete'nin 17 (%45), Kıyık Gazetesi'nin 10 (%26), Kıbrıs Postası'nın 10 (%26) ve Hakikat Gazetesi'nin 1 (%3) haberde kişilik haklarına yönelik etik ihlalde bulunduğu tespit edilmiştir.

b. Dijital Gazetelerin Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik İhlallere Göre Dağılımı

Grafik 19: Dijital Gazeteler – Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik Etik İhlallerin Dağılımı

Kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik etik ihlallerde toplam 51 (%100) haberde etik ihlal tespit edilmiştir. Buna göre Özgür Gazete’nin 24 (%47), Gıynık Gazetesi’nin 17 (%33), Kıbrıs Postası’nın 10 (%20) ve Hakikat Gazetesi’nin 0 (%0) haberde kişilik haklarına yönelik etik ihlalde bulunduğu tespit edilmiştir.

c. Dijital Gazetelerin Ahlaki Değerlere Yönelik Etik İhlallere Göre Dağılımı

Kişilik haklarına yönelik etik ihlallerde hiçbir (%0) haberde etik ihlal tespit edilmiştir.

1.2. Dijital Gazetelerdeki Haber ve Etik İhlal Sayıları

	Kıbrıs Postası	Gıynık Gazetesi	Hakikat Gazetesi	Özgür Gazete	Toplam
Haber Sayısı	1240	1149	911	709	4009
Siyasal Haber Sayısı	463	313	296	235	1296
Seçime İlişkin Siyasal Haberler	391	252	87	165	895
Etik İhlaller	20	27	1	41	89
İçerik Analizleri Yapılan Etik İhlaller	4	5	1	8	18

Tablo 1: Dijital Gazetelerdeki Haber ve Etik İhlal Sayıları

22 Aralık 2021 ile 22 Ocak 2022 tarihleri arasında yer alan sürede Kıbrıs Postası, Gıynık Gazetesi, Hakikat Gazetesi ve Özgür Gazete’nin “KKTC” başlığı altında

yayımladıkları toplam haber sayısı 4009'dur. Bunlardan 1296 tanesi siyasal haberdır. Siyasal haberler içerisinde seçime ilişkin siyasal haberler kategorisinde ise 895 haber yer almaktadır. Bunlardan da 89 haberde etik ihlal bulunmuştur. 89 etik ihlal içeren haberin %20'sine tekabül eden 18 haber üzerinde içerik analizi yapılmıştır.

1.3. Dijital Gazetelerin Etik İhlal Türlerine Göre Analiz Edilme Sayıları

	Özgür Gazete	Gıynık Gazetesi	Kıbrıs Postası	Hakikat Gazetesi	Toplam
Kişilik Haklarına Yönelik Etik İhlaller	3	2	2	1	8
Kamu Düzeni ve Devletin İtibar ve Gizliliğine Yönelik Etik İhlaller	5	3	2	0	10
Ahlaki Değerlere Yönelik Etik İhlaller	0	0	0	0	0

Tablo 2: Dijital Gazetelerin Etik İhlal Türlerine Göre Analiz Edilme Sayıları

22 Aralık 2021 ile 22 Ocak 2022 tarihleri arasında yer alan sürede dört dijital gazetenin yayımlarında tespit edilen toplam 89 (%100) etik ihlal içeren haberden, 18 (%20) tanesi seçilerek içerik analizleri yapılmıştır. Bu bağlamda kişilik haklarına yönelik etik ihlal türünde tespit edilen 38 (%100) haberin 8 (%20) tanesi ve kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik etik ihlal türünde tespit edilen 51 (%100) haberin 10 (%20) tanesi seçilerek içerik analizleri yapılmıştır.

1.4. Dijital Gazetelerdeki Etik İhlallerin Değerlendirmesi

1.4.1. Özgür Gazete

Çalışmada örnekleme dahil edilen dijital gazetelerde tespit edilen toplam 89 (%100) etik ihlalden 41 (%46) tanesi Özgür Gazete'nin seçime ilişkin siyasal haberler kapsamında yayımlamış olduğu haberlerdendir. Bu durumda çalışmada en yüksek etik ihlal oranı Özgür Gazete'de tespit edilmiştir.

Özgür Gazete, aşırı sol yönelimli radikal görüş ve yaklaşımlarla Türkiye ve KKTC resmî makamlarına karşı muhalif bir habercilik faaliyeti sürdürmektedir. Bu bağlamda gazetenin siyasilerin, bürokratların ve iş adamlarının kişilik haklarına, kamu düzeni ve devletin itibarına ve genellikle sağ görüşlü kişi veya gruplara karşı eleştiri sınırlarını aşarak, itibar zedeleyici, ötekileştirici anlamda etik ihlal içeren haberler yaptığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu haberlerde “*Kıbrıs'ın kuzeyi*”, “*Kıbrıslı Türkler*”, “*atanmış Cumhurbaşkanı*”, “*kuklalar*”, “*rejim*” gibi ifadeler sıklıkla kullanılmıştır.

Özgür Gazete, 2022 KKTC Milletvekilliği Erken Genel Seçimi'nde ise büyük ölçüde sol ve aşırı sol partilerin adayları ve seçime yönelik yaklaşımları bağlamında ‘boykotçular’ olarak kendilerini niteleyen bir grup tarafından yapılan açıklamalara yer vererek, ağırlıklı olarak UBP ve diğer sağ partilere karşı muhalif bir tavırla yayıncılık gerçekleştirmiştir.

1.4.2. Gıynık Gazetesi

Çalışmada örnekleme dahil edilen dijital gazetelerde tespit edilen toplam 89 (%100) etik ihlalden 27 (%30) tanesi Gıynık Gazetesi'nin seçime ilişkin siyasal haberler kapsamında yayımlamış olduğu haberlerdendir. Bu durumda çalışmada ikinci yüksek etik ihlal oranı Gıynık Gazetesi'nde tespit edilmiştir.

Gıynık Gazetesi; okunma, görüntülenme, beğenilme, paylaşılma gibi sosyal medyadaki etkileşimlerini artırma amacıyla sansasyonel haberler yapmaktadır. Bu bağlamda önemli ölçüde özgün içerikler üreten bir dijital gazetedir. Bununla beraber siyasileri içeren Gıynık Politik Bakış, siyasi mizah içeren Gıynık Tiken, spor faaliyetlerini içeren Gıynık Spor, turizm faaliyetlerini içeren Gıynık Turizm, emlak dünyasını içeren Gıynık Property gibi dönemsel veya düzenli olarak yayımlanan dijital gazeteler de Gıynık Gazetesi bünyesinde yer almaktadır.

Gıynık Gazetesi, dönemsel olarak bazı siyasilere, siyasal partilere, görüşlere ve toplumsal gruplara yakınlık gösterse de genel olarak tüm kesimlere eşit mesafede yaklaşmaya çalışmaktadır. Ancak bazı siyasal ve toplumsal tartışmalarda taraf olarak spesifik haberciliğiyle ortaya çıkmaktadır.

1.4.3. Kıbrıs Postası

Çalışmada örnekleme dahil edilen dijital gazetelerde tespit edilen toplam 89 (%100) etik ihlalden 20 (%23) tanesi Kıbrıs Postası'nın seçime ilişkin siyasal haberler kapsamında yayımlamış olduğu haberlerdendir. Bu durumda çalışmada üçüncü yüksek etik ihlal oranı Kıbrıs Postası'nda tespit edilmiştir.

Kıbrıs Postası, genellikle siyasilere ve siyasi partilere eşit mesafede durmaya çalışan ve siyasal tartışmalarda pek fazla taraf olmayan bir dijital gazetedir. Ancak dönemsel olarak bazı kesimlere yakınlık gösterebilmektedir. Kıbrıs Postası'nın farklı görüşlerden oluşan ve birçok kesime hitap edebilen yazarları bulunmaktadır. Bu yazarlar aynı zamanda gazetenin dijital yayınlarında veya televizyon kanallarında program yapan ve toplumda tanınan basın mensuplarıdır.

1.4.4. Hakikat Gazetesi

Çalışmada örnekleme dahil edilen dijital gazetelerde tespit edilen toplam 89 (%100) etik ihlalden 1 (%1) tanesi Hakikat Gazetesi'nin seçime ilişkin siyasal haberler kapsamında yayımlamış olduğu haberlerdendir. Bu durumda çalışmada en düşük etik ihlal oranı Hakikat Gazetesi'nde tespit edilmiştir.

Hakikat Gazetesi, genel olarak sağ eğilimli gruplar ve siyasi partilere yakınlık gösteren bir dijital gazetedir. Türkiye ve KKTC'nin üst düzey makamları ve Kıbrıs meselesiyle ilgili konularda hassas davranarak siyasal tartışmalara girmeden haberciliğini gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda, çalışmada kamu düzeni ve devletin itibar ve gizliliğine yönelik etik ihlal türünde hiçbir bulgu tespit edilmemiştir. Bu da Hakikat'in bu konudaki hassas tavrını ortaya koymaktadır. Ayrıca gazetenin milli meselelerdeki tavrı, Genel Yayın Yönetmeni Doç. Dr. Güven Arıklı'nın milliyetçi çizgideki ideolojik arka planını yansıtmaktadır.

BÖLÜM V

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında Kıbrıs Postası, Gıynık Gazetesi, Hakikat Gazetesi ve Özgür Gazete’de tespit edilen etik ihlal oranlarının, yapılmış diğer çalışmalar ışığında karşılaştırıldığında rutin yayımların yapıldığı dönemlere göre seçim döneminde nispeten daha düşük olduğu görülmektedir.

Örnekleme dahil edilen dört haber sitesi içerisinde; 2022 KKTC Milletvekilliği Erken Genel Seçimi döneminde seçime yönelik siyasal haberler bağlamında, Özgür Gazete’nin %46 (n 41) ile en yüksek etik ihlal oranına; Gıynık Gazetesi’nin %30 (n 27) ile ikinci en yüksek etik ihlal oranına; Kıbrıs Postası’nın %23 (n 20) ile üçüncü en yüksek etik ihlal oranına ve Hakikat Gazetesi’nin ise %1 ile (n 1) en düşük etik ihlal oranlarına sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, en yüksek etik ihlal oranına sahip Özgür Gazete’nin ve takip eden Gıynık Gazetesi’nin ve Kıbrıs Postası’nın daha özenli yaklaşımla etik ilkelere uygun yayıncılık yapması gerekliliğini ortaya koyarken, Hakikat Gazetesi’nin ise etik ilkelere daha uygun bir yayıncılık gerçekleştirdiğini ortaya koymaktadır.

Diğer yandan, yukarıda da belirtildiği üzere, önceki dönemlere oranla nispeten daha düşük etik ihlal oranları, dijital gazetelerin seçim dönemlerinde deyim yerindeyse bazı siyasi ve ekonomik çevrelerle yakın bağlantılar kurmaları ile de ilintili olma ihtimali taşımaktadır. Böylece eleştiri ifade edildiği gibi nispeten fazla aşılmamakta ve hatta siyasi propagandalara uygun habercilik söz konusu olabilmektedir. Ancak etik ihlallere, bilhassa kişilere ve topluma verebileceği zarar bağlamında düşünüldüğünde düşük oranda dahi olsa rastlanmaması gerektiği asıl olandır.

Başta örnekleme dahil edilen ve daha yüksek etik ihlal oranına sahip dijital gazete/gazeteler olmak üzere; uluslararası mevzuatlarda belirtilmiş olan basın hak ve özgürlüklerindeki sınırlamalar kapsamında dijital gazetelerde karşılaşılan etik ihlallerin önlenmesi adına çalışmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde öneriler aşağıda maddeler halinde ortaya sıralanmıştır:

1. Etik Değerler Açısından Mesleki Bilincin Arttırılması

Yeni medya haberciliğinde gerçekleştirilen yayınlarda, basın hak ve özgürlüklerindeki sınırlamalar bağlamında yer alan temel değerlere yönelik birtakım etik ihlaller bulunmaktadır.

KKTC'deki yeni medya haberciliğinde en sık görülen etik ihlallerden biri, yapılan haberlerde bireylerin izni alınmadan açık isimlerinin ve fotoğraflarının kullanılmasıdır. Pek tabii bilhassa siyasilerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları da uyarınca eleştirilere ve kişilik haklarına ilişkin bazı hususların kullanımına yönelik daha anlayışlı olması beklenmektedir. Ancak bu durum sınırsız bir hak tanınamakta; eleştiri sınırlarının hassasiyetle çizilmesi gerekmektedir. Yine dijital gazetelerde sık görülen etik ihlallerden biri de yargı huzurunda henüz hükümlü bulunmamış olan kişilerin masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkına aykırı yayıncılıktır. Bu durum daha çok tanınmış kişilere, siyasilere yönelik itibar zedeleyici yayınların gerçekleştirilmesi ile vücut bulmaktadır.

Yeni medya haberciliğinde karşılaşılan etik ihlallerin nedenlerini; etik değerler konusundaki bilinç eksikliği, yüksek erişim alma beklentisi olduğu önceki çalışmalarda da ortaya konmuştur (Bkz. Dolunay, 2019). Yine bazı medya ve yeni medya kuruluşların, deyim yerindeyse nispeten ucuz iş gücünden faydalanmak için iletişim ve gazetecilik açısından eğitimi bulunmayan bireyleri (meslekte uzun yıllar tecrübe edinmiş istisnai isimler tenzih edilerek) basın mensubu olarak görevlendirdiği görülmektedir.

Bu çalışmada varılan sonuç itibarıyla, bireylerin öncelikle iletişim alanındaki eğitimine veya iletişim alanındaki iş tecrübesine bakılarak mesleki eğitimden geçirildikten sonra basın mensubu olarak istihdam edilmesi ve yaşam boyu eğitimlerinin sürdürülmesi önerilmektedir. Bunun yanı sıra yüksek erişime ulaşmak için *sansasyonel haber* yaparak etik ihlallere neden olan ve tüm uyarılara rağmen, mesleki değerlere aykırı davranan basın mensuplarına, bu yaklaşımları karşısında çeşitli hukuki yaptırımlar uygulanması gerektiği düşünülmektedir. Son olarak ise bazı medya ve yeni medya kuruluşlarının siyasi ve ekonomik çevrelerle yakınlık kurmaları ve aynı zamanda bazı basın mensuplarının da siyasi tartışmalara girerek belli bir kesimin ideolojik görüşlerine destek verdikleri görülmektedir. Bu da haber-yorum ayrımı ve taraf olmama ilkelerine aykırılık teşkil etmekte; önlenmesi adına

basının tarafsızlığı ve objektifliğinin daha yüksek hassasiyetle gözden geçirilmesi gerekmektedir.

2. Medya Etik Kurulu'nun Yetkilerinin Arttırılması veya Benzer Nitelikte Yetkili Bir Yapının Kurulması

KKTC'de akademisyenler ve basın örgütlerinin temsilcileri tarafından 2013 yılında gönüllülük esasına bağlı olarak kurulan Medya Etik Kurulu (MEK), 13 Haziran 2013 tarihinde ilk toplantısını gerçekleştirip medyada denetimi sağlamak için çalışmalarına başlamıştır. Basın yayın kuruluşları ve birçok sivil toplum kuruluşunun destekleri ile oluşturulan Medya Etik Kurulu Deklarasyonu imzalanarak Medya Etik Kurulu hayata geçmiştir. Bu ve benzeri kuruluşların devlet bünyesinden bağımsız olarak hayata geçirilmesi basın hak ve özgürlükleri bakımından oldukça önemlidir. Ancak en az eş öneme sahip şekilde basın yayın kuruluşlarının ilgili kurulun kararlarına uyması beklenmektedir. Bu gibi oluşumlar, basın hak ve özgürlüklerinin sınırlandırıldığı kişilik hakları, devletin itibar ve gizliliği ve ahlaki değerlerin korunması bağlamında önemli bir katkı sağlamaktadır. Öyle ki, kurulun aldığı birtakım kararlar neticesinde bazı farklı görüşlere rağmen, birçok basın yayın kuruluşunun ilgili kararlar kapsamında haberlerini gözden geçirmesi sağlanmıştır.

MEK, yeni medya haberciliğinde önemli bir eksikliği kapatmış olsa da yaptırım gücü bulunmamaktadır. Etik ihlaller söz konusu olduğunda, gelen şikâyetler üzerine veya re'sen (şikâyete bağlı olmaksızın - doğrudan) kınama ve uyarı gibi manevi yaptırımlar uygulayabilmektedir. Ancak 1997'de yasal mevzuata bağlı olarak devlet eliyle kurulmuş olan Yayın Yüksek Kurulu, radyo ve televizyonlardaki yayınlarda etik ihlal oluşması durumunda ciddi yaptırımlar uygulayabilme yetkisine sahiptir. Ancak YYK'nın yasal yetki çerçevesi geleneksel medya araçları üzerinde olduğundan ötürü, yeni medya haberciliğine müdahale edememektedir. Dolayısıyla çalışmada varılan sonuçlar neticesinde MEK'in daha kapsamlı yetkilerle donatılarak gerekli durumlarda yaptırımlar uygulayabilmesi veya basın örgütlerinin bir araya gelmesiyle ya da devlet eliyle yeni medya haberciliğinde karşılaşılan etik ihlalleri denetleyen ve gerektiğinde yaptırımlar uygulayabilecek olan benzer nitelikte yetkili bir yapının kurulması önerilmektedir.

3. Yasal Düzenlemeler Yapılması

3.1. Basın Yasasının Revize Edilmesi

KKTC'deki basın mensuplarının gerek medya gerekse yeni medya haberciliğinde gerçekleştirdikleri yayınların hangi esaslara göre sınırlandırılacağıyla ilgili herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Yeni medya haberciliğindeki hızlı ve kolay erişim kolaylığı, beraberinde ciddi etik sorunlar doğurmaktadır.

Bu çalışmada da tespit edildiği üzere dijital gazetelerde karşılaşılan etik sorunların ciddi boyutlara ulaşanları bulunmaktadır. Etik sorunlara, her ne kadar hukuki açıdan bakılarak bu yönde çözüm önerileri sunulsa da aslında psikolojik olarak da bakılması gerekmektedir. Öyle ki, devletin ve bireylerin toplum önünde zedelenen itibarları, beraberinde bireysel ve toplumsal psikolojik sorunları da getirmektedir. Dolayısıyla çalışmada varılan sonuçlar ışığında Basın Yasasının revize edilerek basın hak ve özgürlüklerinin öncelikle haklar ardından ise sınırları bağlamında düzenleme altına alınması gerekmektedir.

3.2. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Yasasının Yürürlüğe Girmesi

Bu gibi yasaların amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemek şeklinde özetlenebilmektedir.

Bu bağlamda içerisinde bulunduğumuz dijital çağın gereksinimleri dikkate alınarak bu ortamda gerçekleştirilen faaliyetler, ilgili yasayla denetime tabi tutulmalıdır. Söz konusu yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte yeni medya haberciliğinde karşılaşılan ahlaki ve etik ihlallerin önlenmesi hususunda önemli bir adım atılacaktır. Bu çalışma kapsamında da incelendiği üzere gerek kişilik haklarına gerekse devletin itibarına yönelik gerçekleştirilen etik ihlallerle bu yasa kapsamında hukuksal olarak mücadele edilebilecektir.

3.3. Özel Hayatın ve Hayatın Gizli Alanlarının Korunması Yasasının Revize Edilmesi: Unutulma Hakkının Getirilmesi

Dijital ortamda kişinin geçmişte paylaştığı bir fotoğrafa, hakkında yazılan bir içeriğe kolayca erişmek mümkündür. Dolayısıyla kişinin, kendi geçmişiyle ilgili olarak bilinmesini istemediği deneyimleri geride bırakması ve geleceğini bu bilgilerden bağımsız olarak şekillendirmesi en doğal hakkıdır. Ancak bu durum giderek zorlaşmaya başlamıştır. Bu konudaki endişelerin artmasıyla unutulma hakkına ihtiyaç duyulmuştur. Bu bağlamda dijital ortamda bireylere ait rahatsız edici her türlü kişisel içeriklerin, yine bireylerin talebi üzerine bir daha geri getirilemeyecek biçimde ortadan kaldırılması olarak tanımlanmıştır.

Unutulma hakkı kapsamına giren kişisel içerikler; yazı, görüntü veya ses gibi çeşitli formatlardadırlar. Yani bu içeriklerin dijital ortamlarda var olması gerekmektedir. Unutulma hakkı kapsamına giren silme işlemleri, bireyin talebi üzerine gerçekleştirilmektedir. Bireyin kendisi dışında bir üçüncü kişinin talepte bulunması hakkın doğası gereği mümkün görülmediğinden ötürü, bu kapsamda vefat eden bir kişi adına mirasçılarının herhangi bir talepte bulunmasının mümkün olup olmadığı meselesi halen tartışılmaktadır. Unutulma hakkının getirilmesiyle birlikte kişiler hakkında dijital ortamda yayımlanan haber ve içeriklerin kişilerin talepleri üzerine kaldırılması mümkün olacaktır. Çalışmada incelendiği üzere dijital gazetelerde bireyler ve göz önündeki bireyler hakkında ortaya çıkan küçük düşürücü, itibar zedeleyici vb. etkiye sahip olan haberlerin daha ileri etkilerinin önlenmesi adına ilgili yasal düzenlemelere gidilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acabey, M. B. (2013). Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 8 (Özel), 0-54.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179428>
- Acay, F. (2021). Sosyal Medya Aracılığıyla Hakaret Suçu ve Suçun Tespitine İlişkin Uygulamalar. *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 71-140. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1443988>
- Akbaba, A. & Erenler, E. (2015). Etik Karar Verme ve Cinsiyet Farklılıkları Üzerine Bir Araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 0 (31). 447-464. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/55743>
- Akdal, T. (2018). Haberciliğin Etik Kodları Bağlamında Gazetecilerin Polis Adliye Haberlerine ve Haber Öznelerine Bakışıyla İlgili Bir Derinlemesine Mülakat Çalışması. *Ulakbilge Bilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (18), 2067-2085.
<https://www.ulakbilge.com/makale/pdf/1511514445.pdf>
- Aktaş, K. (2014). Etik-Ahlak İlişkisi ve Etiğin Gelişim Süreci. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (2), 22-32.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/145032>
- Akveren, S. (2018). Ana Akım Medya Karşısında Alternatif Medya ve Etik. *Dördüncü Kuvvet Uluslararası Hakemli Dergi*, 1 (1), 10-31.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/480244>
- Altun, F. (2011). Medya Etiği ve Tarafsızlık Söylemi. *İş Ahlakı Dergisi*, 4 (8), 9-24.
<https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423904572.pdf>
- Altunay, A. (2015). Bir Sosyalleşme Aracı Olarak Yeni Medya. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 9 (1), 410-428.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/178274#page=411>
- Asit, G. (2019). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Medyasında Etik Sorunsalı: Kürtaj Davası Haberleri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7 (1), 321-344.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/695755>

- Ataay, F. (2014). Majoriteryenizm ve Demokrasinin Geleceği. İçinde Demirci, H. A., Parlak, İ. & Demirci, N. (Eds.), *Siyaset Bilimi Araştırmaları, Teori ve Türkiye Uygulamaları* (ss. 29-36). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
https://www.researchgate.net/profile/FarukAtaay/publication/359898827_Majoriteryenizm_ve_Demokrasinin_Gelecegi/links/62559bc37021481d7137ae30/Majoriteryenizm-ve-Demokrasinin-Gelecegi.pdf
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (t.y.). Erişim Adresi:
https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf
- Avşar, Z. (2014). Medyada Klasik Etik Kodlar Bir İllüzyon Mu? *Selçuk İletişim*, 2 (3), 35-49. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/178171>
- Avşar, Z. (2017). İnternet Çağında Medya, Terör ve Güvenlik. *TRT Akademi*, 2 (3), 116-132. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289070>
- Aydın, V. (1998). 1982 Anayasası Çerçevesinde Özel Hayatın Gizliliğinin Korunması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 185-198. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/195219>
- Aydoğan, F. & Kırık, M. A. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 18 (18), 58-69.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/788651>
- Badiou, A. (2004). *Etik, Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme*, (Çev. T. Birkan). İstanbul: Metis Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 2004).
- Banar, S. (2015). Türkiye’de Haber Verme İşlevinin Kişilik Hakları ve Etik Yaklaşımına Değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 0 (15), 125-138. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/55366>
- Bauman, Z. (1998). *Postmodern Etik*, (Çev. A. Türker). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 1998).
- Bahçe, A. & Demir, A. (2017). İfade Özgürlüğünün Teorik Boyutu ve Türk Hukukunda İfade Özgürlüğü. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 41-80. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/982180>

- Bayram, Y. (2013). John Stuart Mill’de İfade Özgürlüğü. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15 (3), 115-128.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287246>
- Bezci, B. (2005). Kant ve Hegel’in Felsefesinde Etik Anlayışı. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5 (9), 48-61.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289577>
- Bitirim-Okmeydan, S. (2017). Yeni İletişim Teknolojilerini Sorgulamak: Etik, Güvenlik ve Mahremiyetin Kesiştiği Nokta. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (1), 347-372.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/254134>
- Ceyhan, A. İ. (2019). Dijital İletişim Çağında Siyasetin Dijitalleşmesi Üzerine Bir İnceleme: Post-truth ve Dijital Siyasetin Sahte Haber Ekseninde Analizi. *Kurgu*, Prof. Dr. Alaeddin Asna Anısına Yeni Zamanlar ve Halkla İlişkiler Sempozyumu Özel Sayısı, 1-17. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1149437>
- Çağlar, N. ve Köklü, P. (2017). Yeni medyanın siyasal iletişim aracı olarak kullanılması: siyasal partilerin resmi web sitelerine yönelik bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (1), 149-173.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/259106>
- Çalapkulu, Ç. & Yardımcı, Y. (2021). Özel Hayatın Gizliliği ve Etik: Twitter “Numara Komşusu Akımı”. *Sakarya İletişim*, 1 (2). 137-160.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2148667>
- Çalışkan, M. & Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya. *Akademik Bakış Dergisi*, 1 (50), 254-277.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/383058>
- Demir, N. (2010). Demokrasinin Temel İlkeleri ve Modern Demokrasi Kuramları. *Ege Akademik Bakış*, 10 (2), 507-611.
https://www.academia.edu/36164285/DEMOKRAS%C4%B0N%C4%B0N_TEMEL_%C4%B0LKELER%C4%B0_VE_MODERN_DEMOKRAS%C4%B0_KURAMLARI_BASIC_PRINCIPLES_OF_DEMOCRACY_AND_MODERN_DEMOCRACY_THEORIES

- Demirkıran, Ö., Eser, H. B. & Keklik, B. (2011). Demokrasinin Tabana Yayılması, Yönetimde Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik Bağlamında Bilgi Edinme Hakkı Kanunu. *Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 169-192. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/201586>
- Doğan, P. B. (2014). Çatışan İki Değer: Haber Verme Hakkı ve Kişilik Hakkı. *Ankara Barosu Dergisi*, 0 (4), 477-493. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398220>
- Dolunay, A. (2018). *Dijital Çağda Yasal ve Etik Kodlar Çerçevesinde Basın Hak ve Özgürlükleri: KKTC Örneği*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Dolunay, A. & Kasap, F. (2017). Basın Hak ve Özgürlüklerinin Yeni Medya Üzerinden Değerlendirilmesi: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneği. 1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı içinde, 4 Mayıs 2017, 521-533. Erişim Adresi: http://docs.neu.edu.tr/staff/ayhan.dolunay/PUBLICATION_6.pdf
- Dolunay, A. & Kasap, F. (2020). İletişim Etiği ve Temel Yasal Kodları Göz Ardı Eden Yeni Medya Haberciliği: Siyasi Haberlere Yönelik Bir Araştırma. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 9 (2), 511-531. <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2407>
- Dolunay, A. & Keçeci, G. (2017). Kıbrıs Türk Hukukunda İletişim Etiği Çerçevesinde Telif Hakkı Sorunları. *Journal of History Culture and Art Research*, 6 (4), 1392-1409. <https://doi.org/10.7596/taksad.v6i4.1081>
- Duran, H. (2006). İfade Özgürlüğü ve Türkiye. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 57-81. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/262636>
- Durutürk, B. (2018). Küreselleşme ve Kimlik Politikaları: Liberal Demokrasinin Alternatifleri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9 (16), 1415-1439. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/576994>
- Eraslan, M. C. & Durur, E. K. (2018). Siyasal İletişim ve Medya Bağlamında Siyasal Reklam Aracı Olarak Propaganda. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 193-204. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/560737>

- Erdem, C. & Eğmir, E. (2020). Demokrasi ve Eğitim: Kavramsal Bir İnceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, TBMM'nin 100. Yılı ve Milli İrade Özel Sayısı, 159-171. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1261967>
- Erimli, B. (2014). Gazetecilik Meslek İlkelerinin Uygulanmasını Engelleyen Unsurlar ve Çözüm Önerileri. *İnsan ve İnsan*, 1 (1), 23-34. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/261373>
- Erkol Bayram, G. (2018). Etik Değerler ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Turizm İşletmeleri Örneğinde Bir Araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 228-259. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/605379>
- Eşidir, O. V. & Bak, G. (2018). Şiddet Unsuru Olarak Terör Olaylarının Medyada Haberleştirilmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 1-12. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/594032>
- Etik Kavramı (t.y.). Erişim Adresi: <http://www.foca.gov.tr/etik-kurulu/etik-kavrami/>
- Gönenç, E. Ö. (2012). İletişimin Tarihsel Süreci. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 0 (28), 87-102. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/212208>
- Güçdemir, Y. ve Göksu, O. (2015). Sosyal Medyanın Siyasal İletişim Aracı Olarak Kullanımı: Barack Obama'nın 2012 Başkanlık Seçim Kampanyası ile Recep Tayyip Erdoğan'ın 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçim Kampanyasının İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 8 (4), 1-15. https://www.researchgate.net/publication/304622744_Sosyal_Medyanin_Siyasal_Iletisim_Araci_Olarak_Kullanimi_Barack_Obama'nin_2012_Baskanlik_Secim_Kampanyasi_ile_Recep_Tayyip_Erdogan'in_2014_Cumhurbaskanligi_Secim_Kampanyasinin_Incelenmesi
- Gülsünler, M. (2013). İletişim Etiği ve Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Etik Kurallarına Bakışı. *Selçuk İletişim*, 6 (2), 158-173. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/177843>
- Habermas, J. (2001). *İletişimsel Eylem Kuramı*, (Çev. M. Tüzel). İstanbul: Kabalcı Yayınevi. (Orijinal yayın tarihi 2001).

- Hakyemez, Y. Ş. (2002). Temel Hak ve Özgürlüklerde Objektif Sınır Kavramı ve Düşünce Özgürlüğünün Objektif Sınırları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57 (2), 17-40. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/36211>
- Hazar, Z. (2013). Basın Özgürlüğü ve Ulusal Güvenlik. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 1525-1548. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/789330>
- Heywood, A. (2014). *Siyaset*. (Çev. Kolektif). Ankara: Adres Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 1997).
- Horozgil, D. (2012). İfade ve Basın Özgürlüğü Çerçevesinde Soruşturma Evresinde Yayın Yasakları Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 146-164. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/701349>
- İnan, E. & Pekün, B. (2009). Siyasal İletişim, “Sanal Serbest Kürsüler” ve İletişim Etiği. *Medya ve Etik Sempozyumu* içinde, 7-9 Ekim 2009, Elazığ. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/177843>
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (30 Kasım 1999). Erişim Adresi: <https://www.ihd.org.tr/insan-haklari-evrensel-beyannames/>
- Kavaklı, N. (2019). Yalan Haberle Mücadele ve İnternet Teyit/Doğrulama Platformları. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6 (1), 663-682. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/630656>
- Kalfa, C. & Ataay, F. (2014). Tocqueville’in Demokrasi Teorisine Katkıları Üzerine. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1), 29-55. https://www.academia.edu/17243753/TOCQUEV%C4%B0LLE_%C4%B0N_DEMOKRAS%C4%B0_TEOR%C4%B0S%C4%B0NE_KATKILARI_%C3%9CZER%C4%B0NE?from=cover_page
- Kesgin, A. (2009). Etik Üstüne. *Dini Araştırmalar*, 12 (35), 143-160. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/52074>
- Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. *Bilgi*, 1 (34), 1-13. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/234782>

- Koçak, S. Y. (2010). Kamu Yönetiminde Açıklık İçin Bilgi Edinme Hakkı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0 (23), 115-125.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1724389>
- Koçberber, S. (2008). Dünyada ve Türkiye’de Denetim Etiği. *Sayıştay Dergisi*, 0 (68), 65-89. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713685>
- Köseoğlu, Y. & Al, H. (2013). Bir Siyasal Propaganda Aracı Olarak Sosyal Medya. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 8 (3), 103-125.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/17706>
- MacIntyre, A. (2001). *Ethik’in Kısa Tarihi: Homerik Çağdan Yirminci Yüzyıla*, (Çev. H. Hünler & S. Z. Hünler). İstanbul: Paradigma Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 2001).
- Gazetecilik Meslek İlkeleri (t.y.), Erişim Adresi:
<http://medyaetikkurulu.org/wordpress/index.php/gazetecilik-meslek-ilkeleri/>
- Mocavei, M. (1990). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. Maddesinin Uygulamasına İlişkin Kılavuz*. İnsan Hakları El Kitapları, No: 2. Erişim Adresi: <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/io-aihs.pdf>
- O’neil, J. (1998). *Piyasada Gazetecilik Yapmak*. Medya ve Gazetecilikte Etik Sorunlar (Ed. Belsey, A. & Chatwick, R), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Öksüz, B. & Özel, K. E. (2015). Gazeteciler ve Halkla İlişkiler Uygulamacıları Arasındaki Gergin İlişkinin Kodları: Gazeteciler ve Halkla İlişkiler Uygulamacıları Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim*, 9 (1), 22-54.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/178236>
- Örs, F. (2010). Küresel Medya Ortamında Yaşanan Etik Sorunlar ve Uluslararası Düzenlemeler. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 5 (20), 3443-3452.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179299>
- Özdemir, A. (2016). “Kamu Düzeni” ve “Kamu Güvenliği” Kavramlarına Analitik Bir Yaklaşım (Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkının Sınırlandırılması Örneği). *International Journal of Legal Progress*, 2 (2), 78-115.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/260565>

- Özel, K. E. & Deniz, Ş. (2019). “Tık” ve “Etik” Arasında Sıkışan Gazetecilik: İnternet Gazeteciliğinin Ortaya Çıkardığı Yeni Etik Sorunlar ve Gazetecilerin Konuya Bakış Açısı Üzerine Bir Araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6 (1), 443-466. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/630618>
- Özel, K. C. (2018). Etik ve Etik-Hukuk Arasındaki İlişki. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 0 (33), 685-708. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980898>
- Özer, Ö. (2020). Kamu Yararı Haberciliği: İntihar Haberleri Üzerine Analitik Bir Çalışma. *Etkileşim*, 0 (5), 72-83. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1039299>
- Özkorkut, N. Ü. (2002). Basın Özgürlüğü ve Osmanlı Devletindeki Görünümü. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 51 (3), 65-84. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/629051>
- Öztürk, M. F. & Talas, M. (2015). Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi. *Journal of World of Turks*. 7 (1), 101-120. <https://zfwf.org/admin/files/issues/616-2814-1-PB.pdf>
- Öztürk, Ş. (2015). Sosyal Medyada Etik Sorunlar. *Selçuk İletişim*, 9 (1), 287-311. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/178261>
- Pustu, Y. (2016). Yerel Demokrasinin Kökeni. *Sayıştay Dergisi*, 0 (100), 89-107. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1713953>
- Sabancılar Eren, S. (2019). Demokrasinin İki Farklı Yorumu: Liberal ve Sosyal Demokrasinin Kuramsal Temelleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 6 (1), 396-406. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/635868>
- Salihpaşaoğlu, Y. (2007). Türkiye’de Basın Özgürlüğü. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı*, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Sayılğan, Ş. (2014). Türkiye’de Basın Özgürlüğü ve Cumhuriyet Dönemi Anayasalarının Basın Özgürlüğüne Yaklaşımları. *Marmara İletişim Dergisi*, 1 (1), 267-292. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2672>

- Şahin, K. (2011). İfade Özgürlüğü “Hakkı” ve İktidar “Ben” ile Demokrasi Arasındaki Çelişki. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (3), 69-81. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1841854>
- Şengül, R. (2013). Avrupa Birliği Yönetiminde Belgelere Erişim Hakkının Gelişimi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (3), 207-221. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/65393>
- Şimşek, S. (2009). Medya-Siyaset-İktidar Üçgeninde Medya Gerçeği. *Selçuk İletişim*, 6 (1), 124-143. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/177859>
- Şimşek-İmren, E. & Güven, A. (2007). Demokratik ve Şeffaf Yönetimi Anlamlandıran Bir Hak: ‘Bilgi Edinme Hakkı’. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 2 (1), 257-272. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/801775>
- Şen, A. F. & Şen, Y. F. (2015). Sosyal Medya, İletişim Hakkı ve İfade Özgürlüğü Üzerine Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 122-136. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287172>
- Tatar, D. B. (2013). Medya Özgürlüğü ve Ahlakın Korunması. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (3), 152-169. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1358715>
- Temel, M., Somuncu, B. & Gültekin, B. (2021). Sosyal Medya Haberciliğinde Etik: Instagram Hesapları Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0 (45), 290-305. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1648773>
- Tunç, H. (2008). Demokrasi Türleri ve Uzlaşmacı Demokrasi Kavramı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 1113-1132. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/789752>
- Turan, S. & Esenoğlu, C. (2006). Bir Meşrulaştırma Aracı Olarak Bilişim ve Kitle İletişim Teknolojileri: Eleştirel Bir Bakış. *Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi*

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1 (2), 71-86.

<http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423880388.pdf>

Ünal, M. (2019). Modern Hukuk ve İslam Hukukunda İfade Özgürlüğü ve Dine Hakaret Noktasında Sınırlandırılması. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 135-158. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/913113>

Vardal, Z. B. (2015). Yeni Medya ve Etik. *Uluslararası Çok-dilli Akademik Dergi*, 2 (1), 95-103. https://www.academia.edu/18919856/Yeni_Medya_ve_Etik

Varlık, Ü. & Ören, B. (2003). Demokrasi ve Temsil. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3 (5), 172-185. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289666>

Varol, S. F. & Kars Tayanç, N. (2018). Medyada Arz-Talep İlişkisi: Kamu Yararı Karlılık İkilemi. *Intermedia International E-journal*, 5 (9), 253-264. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/627622>

Vural, B. & Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 20 (5), 3348-3382. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/179294>

Vural, Z. B. A. & Coşkun, G. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1 (1), 61-87. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/83925>

Yanmıyan, S. (2021). Yeni Medya ve İletişim Çalışmalarının Etik Teoriler ve Yönetişim Bağlamında Değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (3), 871-888. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1998296>

Yarcı, S. & Taşkesen, A. (2016). İki Farklı Demokrasi Pratiği; Totaliter Demokrasi ve Liquid (Akışkan) Demokrasi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (37), 555-565. https://asosjournal.com/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=776072722_11827%20Selman%20YARCI.pdf&key=34165

- Yavuz, B. (2009). Çoğulcu Demokrasi Anlayışı ve İnsan Hakları. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 283-302.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/789698>
- Yegen, C. (2013). Demokratik ve Yeni Bir Kamusal Alan Olarak Sosyal Medya. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 119-135.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/204233>
- Yegen, C. (2018). Doğru Haber Alma Hakkı ve Sosyal Medya Dezenformasyonunu Doğruluk Payı ve Yalansavar ile Tartışmak. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 101-121. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/516404>
- Yengin, D. (2016). Sosyal Medya ve Akıllı Mobil Teknoloji: Akıllı Sosyal Yaşamlar, *Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 6 (2), 105-113.
https://acikerisim.iku.edu.tr/bitstream/handle/11413/1420/tojdac_v06i2104.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Yeşil, M. M. (2014). Gazeteciliğin Etik Kuralları, İhlaller ve Olası Önlemler: Gazetecilerin Etik Algılaması, Görüş ve Önerileri – Nitel Bir Araştırma. *Journal of Turkish Studies*, 9 (2), 1665-1684.
<https://turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=6146>
- Yurdigül, Y. & Zinderen, İ. E. (2012). Yeni Medya Haber Dili (Ayşe Paşalı Olayı Üzerinden Geleneksel Medya ve İnternet Haberciliği Karşılaştırması). *Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 2 (3), 81-91.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/138336>
- Yüzer, D. (2013). Basın Yoluyla Adli Haberlerin Verilişi ve Suçsuzluk Karinesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (Özel), 1653-1694.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/756580>
- Zafer, C. & Vardarlıer, P. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (2), 355-361.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/818643>
- Zorlu-Sertkaya, E. (2021). Toplumun ve Bireyin Bilgi Edinme Hakkı. *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 511-527.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2045033>

İntihal Raporu

YENİ MEDYA HABERCİLİĞİNDE ETİK SORUNLAR: KKTC SİYASAL HABERLER ÖRNEĞİ (MUSTAFA ÇALUDA)

ORJİNALLİK RAPORU

% 10	% 9	% 4	% 5
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
2	Submitted to Anadolu University Öğrenci Ödevi	% 1
3	bizhaberiz.com İnternet Kaynağı	% 1
4	www.j-humansciences.com İnternet Kaynağı	% 1
5	www.setav.org İnternet Kaynağı	% 1
6	www.yumpu.com İnternet Kaynağı	<% 1
7	vs1.doczz.cz İnternet Kaynağı	<% 1
8	doczz.biz.tr İnternet Kaynağı	<% 1
9	hdl.handle.net İnternet Kaynağı	<% 1

Özgeçmiş

Mustafa Çaluda:

1996 yılında Güzelyurt'ta doğdu. 2014 yılında Kurtuluş Lisesi'nden mezun oldu. 2019 yılında Yakın Doğu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi Bölümü'nden mezun oldu. 2019-2020 yılları arasında bir yıllık yurt ödevini Lokmacı'da tamamladı. 2022 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya ve İletişim Çalışmaları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans programını tamamladı.

2006-2016 yılları arasında Güzelyurt Sanat Derneği'nde halk dansları alanında faaliyetlerde bulundu. 2015 yılında Dr. Fazıl Küçük Hareketi Kurucu Genel Başkanı oldu ve 2020 yılına kadar bu görevi sürdürdü. 2016 yılında katıldığı Kuzey Kıbrıs Lions Kulüpleri Federasyonu'na bağlı Lefkoşa Lider Leo Kulübü'nde 2020-2021 Dönem Başkanı oldu. 2018-2022 yılları arasında Dr. Fazıl Küçük Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev aldı.

2018 yılında gerçekleştirilen Ulusal Birlik Partisi 21. Olağan Kurultayı'nda en genç Parti Meclis Üyesi olarak seçildi. 2021 yılında KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı Özel Kalem Müdürü mevkiine atanarak en genç bürokrat oldu.